



# ÉLELMISZERLÁNC-FELÜGYELETI ÉVES JELENTÉS 2010.

MAGYARORSZÁG



**MgSzH**  
Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal



# Köszöntő



Tisztelt Olvasó!

Az élelmiszerlánc-felügyelet alapvető célja az emberi egészség, az állatok és a nemzetgazdaság védelme. A felügyeleti munka alapelve az élelmiszerlánc-kockázatok minimalizálása a rendelkezésre álló erőforrások lehető leghatékonyabb felhasználásával.

Ennek megfelelően a **Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal** (MgSzH) legfőbb átfogó célja a minél tökéletesebb élelmiszerlánc-felügyelet kialakítása, amely képes garantálni az alapvető célok teljesülését.

A 2010-es év sok változást hozott Szolgálatunk működésében: megalkottuk a 2010 és 2014 közötti ötéves időszakra érvényes többéves ellenőrzési tervet, mely új, reményeink szerint átláthatóbb és hatékonyabb alapokra helyezi működésünket; valamint az új Kormány megalakulásával a többéves stratégiát támogató, új szervezeti felépítésű intézményrendszer alakult ki.

Tisztán kell látni, hogy az élelmiszerlánc új szervezésű felügyelete jóval többet jelent a korábbi ellenőrzési funkciónál, amit talán az a definíció ad vissza legjobban, mely szerint az élelmiszerlánc felügyelet: az élelmiszerláncot alkotó folyamatokra (tevékenységekre) és termékekre irányuló ellenőrzési és intézkedési rendszer.

Az intézkedési rendszer megnevezés lényegesen tágabb értelmezést nyert, hiszen a hatóságnál a korábbi intézkedési kötelezettségek mellett olyan új feladatok is megjelentek, mint a vállalkozók képzése, részvétel a helyes gyakorlatok kialakításában, kockázat kommunikáció, melyek a korábbiaktól eltérő vagy új gyakorlat bevezetését követelik meg.

Az élelmiszerlánc felügyelet tökéletesítése megkívánja az összefüggések mélyebb szintű megértését és nyomonkövetését, és lehetővé teszi egy tudományos alapokon nyugvó, az élelmiszerlánc minden elemére kiterjedő, hatékony, fogyasztóközpontú hatóság megteremtését.

Remélem, hogy a 2010. évi tevékenységünkről szóló jelentés segít megérteni működésünk alapelveit, és a tavalyi, mozgalmas év történéseiről is képet ad.

Dr. Oravecz Márton  
az MgSzH elnöke







# Bevezetés

Az élelmiszerlánc-biztonság az elmúlt években folyamatosan növekvő fontosságú – és közben folyamatosan átalakuló fogalmi kört képez.

Az élelmiszerlánc professzionális felügyeletét jelenleg egy hatóság – a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) – látja el, tevékenységünkről azonban nehéz beszélni anélkül, hogy megvizsgálnánk, hogy mit is értünk élelmiszerlánc, élelmiszerlánc-biztonság és élelmiszerlánc-felügyelet alatt.

Az elmúlt időszakban az élelmiszerbiztonság középpontba kerülése rámutatott arra, hogy különös figyelmet kell fordítani azon folyamatokra (tevékenységekre), amelyeknek hatása van, vagy lehet az élelmiszerekre.

Ez viszont azt jelenti, hogy nemcsak az élelmiszerre közvetlenül ható folyamatokat, mint magát az élelmiszer-előállítást, élelmiszer-forgalmazást, hanem a hatásukat közvetve kifejtő folyamatokat pl. növényvédő szerek felhasználását, takarmány-előállítást, stb. is számításba kell venni.

E felismerés vezetett a "szántóföldtől az asztalig" elv megfogalmazásához, majd az élelmiszerlánc fogalom használatához.

Ezek fényében az élelmiszerlánc úgy határozható meg, mint az élelmiszerre közvetlen vagy közvetett hatással bíró, a "szántóföldtől asztalig" tartó láncot alkotó folyamatok, valamint e folyamatok eredményeképpen létrejövő termékek összessége.



Az élelmiszerláncban a felelősség három fél, a **vállalkozó**, az **állam** és a **fogyasztó** között oszlik meg. Ezek közül az élelmiszerlánc átfogó hatósági felügyeletének biztosítása az állam felelősségi körébe tartozik.

A teljes élelmiszerlánc biztonságossága érdekében a felügyeletnek valamennyi, az élelmiszerláncot alkotó folyamatra ki kell terjednie, és ráadásul az egyes folyamatok valamennyi aspektusára.

Ennek a gondolatmenetnek jobb megértéséhez vegyük a következő példát:

A növényvédő szerek engedélyezése során különös figyelmet kell fordítani, hogy a szakszerű felhasználásból eredő, a növények felületén, illetve a növényben jelenlévő szermaradékok ne jelentsenek az egyes fogyasztói csoportokra nézve egészségügyi kockázatot.

Ugyanakkor meg kell győződni arról is, hogy a növényvédő szerek előírás szerű alkalmazása ne veszélyeztesse a felhasználók (pl. permetlé készítő, kijuttatók) egészségét és ne jelentsen kockázatot a környezetben élő hasznos élővilágra.

A példánkban, a növényvédő szer engedélyezés során tehát kétféle, egyrészt élelmiszerbiztonsági, másrészt termékbiztonsági szempontot vizsgáltunk, amely jól jellemzi az élelmiszerbiztonság felügyelete és az **élelmiszerlánc felügyelete** közötti különbséget.

A felügyelet során az élelmiszerbiztonság mellett számos más szakterület szempontjait is figyelembe kell venni.



1. ábra Az élelmiszerlánc-felügyelet szakterületei

A fenti szakterületeken folyó hatósági tevékenység élelmiszerlánc mentén történő összefűzése megteremti annak lehetőségét, hogy a hatóság egységes szabályozás alapján, átlátható módon, egységes felügyeleti tevékenységet folytasson.

Ezt a fajta megközelítést tükrözi a hatóság szervezeti felépítése is, miszerint mind a Vidékfejlesztési Minisztériumban, mind a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalban és a megyei mezőgazdasági szakigazgatási szerveknél önállóan és központosítva megjelenik az élelmiszerláncsal kapcsolatos állami feladatellátás.

Az élelmiszerláncba történő összevonás a költséghatékonyságra való törekvés mellett az eredményességet is elősegíti, mivel az átfogó felügyelet lehetővé teszi a mélyebb összefüggések feltárását, valamint a felmerülő problémák egész élelmiszerláncban történő egységes kezelését.

# Új többéves terv



## Az új ITNET

Az európai uniós jogszabályok 2007-től kezdődően minden tagállam részére kötelezővé teszik egy 3-5 évre szóló integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv (ITNET) készítését.

Ennek célja a növény-egészségügyi, állategészségügyi, állatvédelmi, élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó tagállami ellenőrzések hatékony végrehajtásának biztosítása.

Az első alkalommal 2006-ban összeállított, hazai többéves terv a 2007 – 2009 közötti időszakra készült. Az abban rögzített feladatok végrehajtásáért eredetileg három hatóság volt felelős, azonban a későbbiekben a hatósági tevékenységek közötti átfedések megszüntetése érdekében a kormányzat az élelmiszerek biztonságával, minőségével kapcsolatos

ellenőrzések jelentős részét egy szervezet, az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv feladatává tette.

A kedvező tapasztalatok rámutattak arra, hogy az élelmiszer- és takarmánylánc (a továbbiakban: élelmiszerlánc) szemléletet nem csak a hatósági szervezet, hanem a többéves terv tekintetében is célszerű alkalmazni.

Ugyan az európai uniós jogszabályok csak az élelmiszerlánc bizonyos aspektusait (élelmiszer-biztonság, takarmánybiztonság, állategészségügy, állatvédelem, növényegészségügy egyes területeit) helyezik a többéves terv hatálya alá, azonban hazánk esetében indokoltnak látszik azt a teljes élelmiszerlánc felügyeletére kiterjeszteni.





Az első ITNET hatálya 2009-ig terjedt, így emiatt, valamint az intézményi változások és kormányzati döntések következtében szükségessé vált az ITNET módosítása.

2008-ban az a döntés született, hogy a hatóság élelmiszerlánc felügyeletre vonatkozó hosszú távú céljait az új ITNET-ben kell megfogalmazni. Ez ugyan együtt jár a többéves terv hatályának kiszélesítésével, azonban előnye, hogy nem kell két különálló dokumentumot (az ITNET-et és egy stratégiai anyagot) készíteni, s azokat egymással folyamatosan naprakésszé tenni.



Mivel a jelentősebb szervezeti átalakítások, valamint koncepcióváltások általában a választásokat követően, legnagyobb részük az azt követő év elejével lépnek érvénybe, ezért az ITNET-et a kormányzati 4 éves ciklusokhoz illesztettük olyan módon, hogy az új terv mindig a választásokat követő év elejével lépjen hatályba.

Így az új többéves terv **2010-től 2014-ig** hatályos, ennek az ötéves időtartamnak a céljait és prioritásait fekteti le.

### CÉLRENDSZER

Az ITNET mint stratégiai dokumentum az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek fejlesztését öt területre és azon belül további célterületekre bontja, melyek a következők:



#### Megfelelő szabályozás

1. integrált, ellentmondásmentes, egyértelmű jogszabályi környezet kialakítása, egységes nomenklatúrával;
2. szakmai joganyag egységes kiadása, elérhetősége;
3. egységes és rendezett utasítások, valamint az adminisztratív környezet fejlesztése (pl. egységesített iratminták);
4. egyértelmű, a szervezeti felépítést tükröző feladatleosztás;



#### Megfelelő technikai háttér

1. informatikai alrendszerek fejlesztése, használhatóságuk növelése;
2. a jogi keretek figyelembe vételével könnyítés az adminisztrációs terheken (pl. jelentések vonatkozásában);
3. mind a területen, mind a központban mobil munkavégzés lehetőségének biztosítása;
4. ügyfelek számára elektronikus ügyintézés lehetősége;



#### Jól felkészült szakemberek

1. egységes szakmai továbbképzési rendszer kialakítása;
2. e-learning rendszer kiépítése;
3. belső információáramlás hatékonyabbá tétele, információhoz való könnyebb hozzáférés elősegítése;
4. az élelmiszerlánc szakterületeit érintő egyetemi, főiskolai képzésben való aktív részvétel;
5. feladatok által támasztott igénynek megfelelő munkaerő alkalmazása;
6. célzott vezetőképzés;



## Hatékony munkaszervezés

1. egységes és közvetlen utasítási lánc;
2. átlátható és kiszámítható tervezési rendszer működtetése;
3. a kiemelt – ITNET-ben rögzített – célokra humán-erőforrás biztosítása;
4. hatóságokkal való együttműködés fejlesztése;
5. éves fejlesztési terv készítése;
6. összehangolt éves operatív ellenőrzési és monitoring terv kialakítása;
7. éves képzési program összeállítása;
8. éves felülvizsgálati program készítése;



## Korszerű módszerek

1. szakmai, jogi, pénzügyi, informatikai, kommunikációs stratégia-alkotás;
2. kockázat alapú tervezési modell és moduláris rendszerű, kockázatbecslésen alapuló monitoring tervezés minél szélesebb körű bevezetése, alkalmazása (2013 végéig);
3. szakmai és civil szervezetek bevonása az ellenőrzésekbe;
4. adatelemzést széleskörűen támogató integrált adatgyűjtési rendszer;
5. minőségirányítási rendszer bevezetése;
6. fogyasztók, vállalkozók képzése, tájékoztatása;
7. folyamatos (nem csak élelmiszerlánc eseményhez köthető) média jelenlét;
8. szerepünk nemzetközi kapcsolatokban történő erősítése, illetve EU elnökségre való szakmai felkészülés.

A fent meghatározott fejlesztési területek, célok teljesítésének menetrendjét, valamint emellett az alaptevékenységet jelentő feladatok (pl. szakterületi ellenőrzések, mintavételek stb.) ellátását az adott év költségvetési adottságainak figyelembe vételével évente tervezni szükséges.

## ÉLELMISZERLÁNC-FELÜGYELETI TERV

Ennek megfelelően minden évben elkészül az **Élelmiszerlánc-felügyeleti terv**, melynek elemei:

1. Fejlesztési terv: a hosszútávú célok alapján meghatározott éves (féléves, negyedéves) fejlesztési célokat, feladatokat tartalmazza;
2. Ellenőrzési és monitoring terv: a helyszínen végrehajtandó ellenőrzéseket és mintavételeket tartalmazza;
3. Képzési terv: az adott évre tervezett képzéseket tartalmazza;
4. Felülvizsgálati terv: az adott évre tervezett, élelmiszerláncra vonatkozó auditokat és belső ellenőrzéseket tartalmazza.

## KÉPZÉS

További változásként az ITNET-ben külön fejezet foglalkozik a képzéssel, amelynek egyik legfontosabb eleme a 2009-ben bevezetett e-Learning rendszer (részletesebben lásd a "[Képzés](#)" című fejezetben).



### KOCKÁZAT ALAPÚ ELLENŐRZÉS

A korábbi ITNET-hez képest rendkívül hangsúlyos szerepet kapott a hatósági munka, ellenőrzések és mintavételek kockázat alapú tervezése és végzése. Az élelmiszerlánc-felügyeleti hatóság éves munkáját meghatározó Létesítmény-ellenőrzési Terv, KM-ellenőrzési Terv, valamint a Növény- és Talajvédelmi Éves Feladatterv és a Borászati Ellenőrzési Terv is kockázat alapú (részletesebben lásd a [“Kockázat alapú ellenőrzés”](#) című fejezetben).

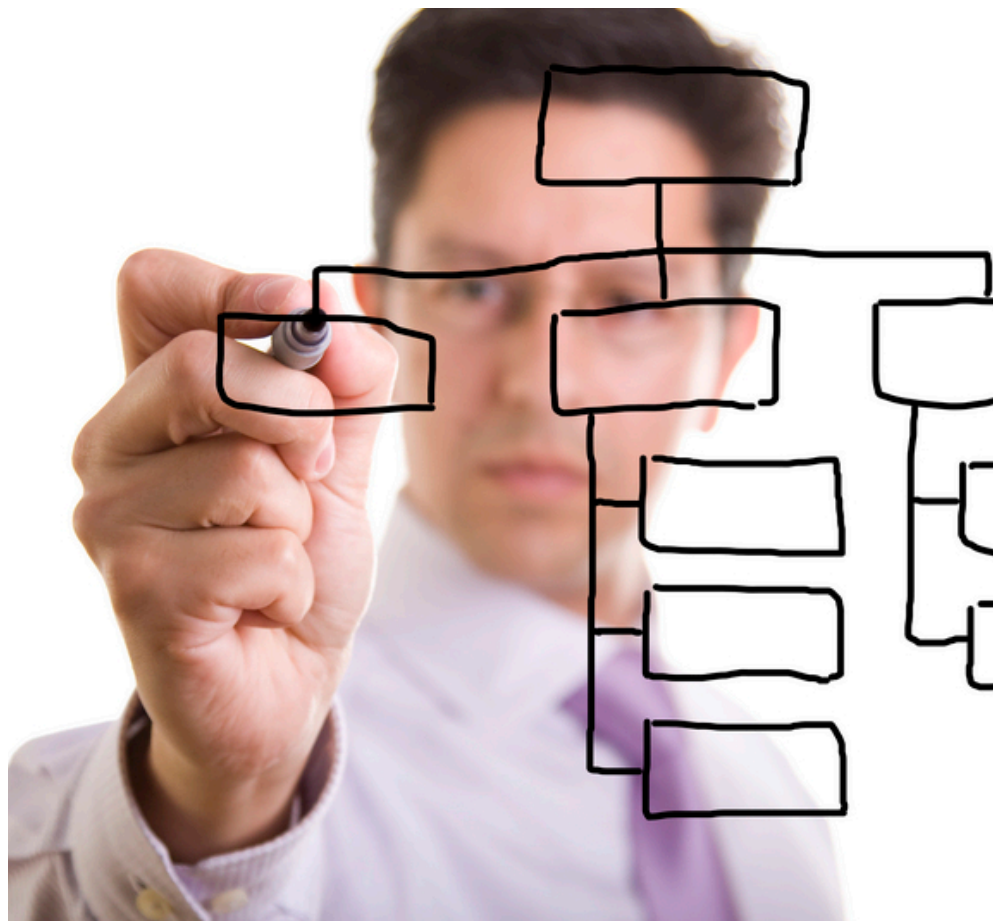
### ÁTTEKINTHETŐSÉG

Az új ITNET az egyes szakterületek leírását egységes formában tartalmazza, a korábbi 7 helyett 33 szakterületre bontva. A leírások tartalmazzák a szakterület jogi szabályozását, a feladatokat központi, területi és helyi szintre bontva, eljárásrendeket, a szankcionálási lehetőségeket, a szakterület szervezeti erőforrás adatait és a társhatósági kapcsolatrendszert.

A szakterületi leírásokba egyes változó elemek, mint a jogszabályi háttér, eljárásrendek lehetőség szerint elektronikus hivatkozások formájában, így ezek változása esetén a szakterületi leírások aktualizálása az ITNET szövegének módosítása nélkül is lehetséges.

Új területként megjelent az ITNET-ben a delegált feladatokkal kapcsolatos hatósági munka, amely jelenleg az ökológiai termelés területén két szervezet elismerését, éves felülvizsgálatát és az aktuális feladatok koordinálását foglalja magába.

A szerkezeti változtatásokon túl az ITNET szerepének hangsúlyosabbá válását jelzi, hogy a korábban 92 oldalas dokumentum helyett az új ITNET 228 oldalban írja le a hatóság szerepét az élelmiszerlánc felügyeletében.



## Egységes szervezettel az élelmiszerlánc-biztonságért

2010-ben, az új Integrált Többéves Nemzeti Ellenőrzési Terv megszületése, valamint az új Kormányzat felállása után jelentős szervezeti változások zajlottak le az élelmiszerlánc-felügyeletében.

Így a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) jogutódjaként jelenleg a Vidékfejlesztési Minisztériumon (VM) belül az élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkár felügyelete alatt álló Élelmiszerlánc-felügyeleti és Élelmiszerlánc-elemzési Főosztály irányítja és felügyeli a VM-hez tartozó a növény- és talajvédelemmel, növényegészségüggyel, növényi termék ellenőrzéssel, takarmányokkal, állategészségüggyel, állatvédelemmel, állatgyógyászati készítményekkel, állat- és növényegészségügyi határ-ellenőrzéssel, élelmiszerekkel kapcsos-

latos szakmai hatósági és laboratóriumi feladatellátást.

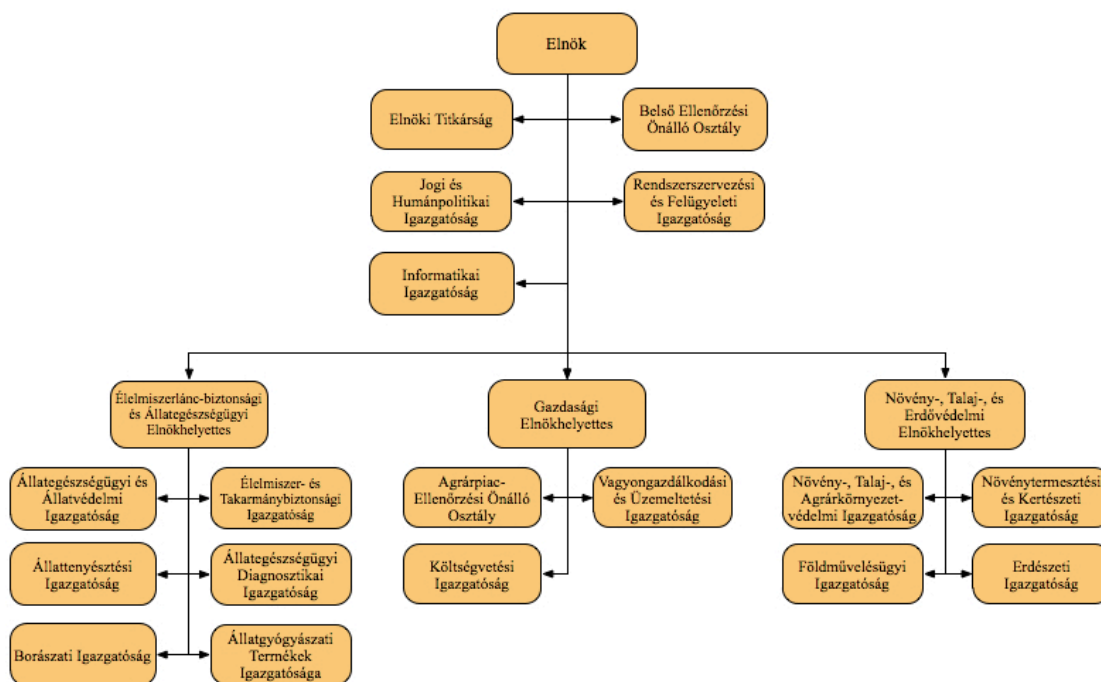
A hatósági feladatok elvégzését a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) és a megyei mezőgazdasági szakigazgatási szervek biztosítják.

A VM-hez tartozó referencia laboratóriumi és egyéb laboratóriumi tevékenységeket az MgSzH-ban működő szervezeti egységek látják el.

A VM az élelmiszerlánc ellenőrzéshez kapcsolódó egyes koordinációs feladatokat a Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatalon (MÉBIH) keresztül látja el.

Az intézményrendszerben egyenes utasítási és jelentés lánc működik.





2. ábra Az MgSzH szervezeti felépítése

Az MgSzH – a társhatóságokkal együttműködve – nagyszámú operatív feladat elvégzését irányítja az élelmiszerlánc-felügyelet területén, ezen felül az MgSzH egyes szervezeti egységei nemzeti referencia és egyéb hatósági laboratóriumi feladatokat is ellátnak.

**A 882/2004/EK rendelet hatálya az alábbi szervezeti egységek tevékenységére terjed ki.**

### AZ ÉLELMISZERLÁNC-BIZTONSÁGI ÉS ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI ELNÖKHELYETTESSÉG

Az **Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság (ÉTbI)** látja el a takarmányellenőrzéssel, élelmiszerbiztonsággal, -higiéniával és -minőséggel kapcsolatos központi feladatokat; a hatáskörébe tartozó ügyek vonatkozásában a beérkező RASFF riasztások kezelését és hazai eredetű RASFF riasztások MÉBIH-en keresztüli továbbítását.

Az **Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság (ÁÁI)** látja el a járványügyi, állatvédelmi, az országos állategészségügyi információs rendszerrel kapcsolatos informatikai, valamint az állatok, állati eredetű termékek és melléktermékek szállításával és kereskedelmével kapcsolatos központi feladatokat.

Az **Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság (ÁDI)** látja el az állategészségügyi diagnosztikai feladatokat.

Az **Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága (ÁTI)** látja el az állatgyógyászati készítmények forgalomba hozatalával, gyártásával és forgalmazásának engedélyezésével és ellenőrzésével kapcsolatos központi feladatokat.

A **Borászati Igazgatóság (BI)** látja el a borminősítéssel és -ellenőrzéssel kapcsolatos központi igazgatási feladatokat.

## A NÖVÉNY-, TALAJ- ÉS ERDŐVÉDELMI ELNÖKHELYETTSÉG

A **Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság (NTAI)** látja el az elsődleges növényi termelés (agrárkörnyezet-védelem, talajvédelem, növényvédelem, növényegészségügy,) és a növényi termék ellenőrzés élelmiszerlánc-biztonsággal, valamint a zöldség-gyümölcs minőségellenőrzéssel, növényi károsító diagnosztikával, az engedélyköteles növény- és talajkezelő szerek engedélyezésével összefüggő központi szakigazgatási, hatósági és laboratóriumi feladatokat. Az Igazgatóság ezen felül ellátja a hatáskörébe tartozó ügyek vonatkozásában a beérkező RASFF riasztások kezelését és hazai eredetű RASFF riasztások MÉBIH-en keresztüli továbbítását.

A MgSZH működésének és feladatellátásának jogszabályi alapja, valamint a 2010-ben módosult főbb jogszabályok listája megtalálható az [1. mellékletben](#).

## MEGYEI MEZŐGAZDASÁGI SZAKIGAZGATÁSI SZERVEK

2010-ben a területi illetékes hatóság szerepét a megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalok látták el, majd 2011. január 1-től a megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalok Igazgatóságainak feladatait jogutódként a megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szervei látják el.

A megyei **Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság** látja el a területi elsődleges termeléssel és a növényi termék ellenőrzéssel kapcsolatos, növényvédelmi, növényegészségügyi, talajvédelmi, zöldség-gyümölcs, dísznövény, szaporítóanyag és komló minőség-ellenőrzési hatósági, valamint az ökológiai gazdálkodás növény- és talajvédelmi vonatkozású ellenőrzési feladatait és egyéb állami szakfeladatokat.

A megyei **Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság** látja el az élelmiszerlánc felügyeletének keretében az állategészségügyi, állatvédelmi, takarmányhigiéniával, takarmányok biztonságával és minőségével, élelmiszer-higiéniával, az élelmiszerek biztonságával, minőségével, a borászati termékek ellenőrzésével, az állatgyógyászati termékekkel kapcsolatos irányítási és szervezési feladatokat.

Ezekon kívül a megyei MgSZH látta el a must, bor, borpárlat és egyéb borgazdasági termékek előállításával, kezelésével kapcsolatos területi állami és hatósági feladatokat is.

## JOGOSULT ÁLLATORVOSOK

A jogosult állatorvos (contracted official veterinarian) a megyei MgSZH, majd 2011-től a kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságával (ÉbÁI) közszolgálati jogviszonyban nem álló, jogszabályban meghatározott állami és hatósági feladat ellátására – az illetékes igazgatóság igazgató főállatorvosa által – feljogosított magánállatorvos. A jogosult állatorvosi rendszert a a jogosult állatorvos hatásköréről és a működésével kapcsolatos részletes szabályokról szóló 113/2006. (V. 12.) Korm. rendelet szabályozza.

## LABORATÓRIUMOK

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv feladatellátása keretében Nemzeti Referencia Laboratóriumokat (NRL) és hatósági laboratóriumokat működtet. Az NRL-ek és a hatósági laboratóriumok felsorolása a [2. mellékletben](#) található.



A laboratóriumok hatósági ellenőrzések során vett minták elemzésének végzésére történő – a 882/2004/EK rendelet 12. cikke szerinti – kijelölése alapvetően az MgSzH hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatában (SzMSz) történik, a laboratóriumi feladatellátás részletes szabályozása elnökhelyettesi utasításokon keresztül valósul meg.

## NEMZETI REFERENCIA LABORATÓRIUMOK (NRL)

Az országos főállatorvos a miniszter által átruházott hatáskörben jelöli ki a Nemzeti Referencia Laboratóriumokat, az NRL-ek listája, a szükséges adatok megadásával elküldésre kerül az Európai Unió Bizottsága (DG SANCO) és az EU Referencia Laboratóriumok (EU-RL vagy CRL) felé.

AZ NRL-ek fő feladatai a hatósági laboratóriumok tevékenységének koordinálása, a laboratóriumok közötti összehasonlító vizsgálatok szervezése, értékelése, információk disszeminálása, szakmai segítségnyújtás a hatóság és a hatósági laboratóriumok számára.

A Nemzeti Referencia Laboratóriumok a hatósági laboratóriumok tevékenységi területén összehasonlító vizsgálatokat szerveznek, évente kiadott terv alapján. A hatósági laboratóriumok részvétele az NRL-ek által szervezett körvizsgálatokban, valamint az NRL-ek részvétele az EU-RL-ek (CRL-ek) által szervezett körvizsgálatokban kötelező.

A körvizsgálati témák meghatározása az NRL-ek vezetőinek feladata, akik a korábbi évek körvizsgálatai, azok eredménye, a hatósági laboratóriumok tevékenységi köre, a laboratóriumi belső ellenőrzések tapasztalata alapján alakítják ki az adott év körvizsgálati tematikáját.

A Nemzeti Referencia Laboratóriumok listáját a [3. melléklet](#) tartalmazza.



# Kockázat alapú ellenőrzés



## Kockázat alapú ellenőrzéssel az átlátható és hatékony munkáért

Az élelmiszerlánc-felügyelet szerveinek működésében világszerte megfigyelhető a hangsúly eltolódása a kockázatelemzésen alapuló, a közegészségügyi, élelmiszerlánc-biztonsági célokra összpontosító rendszer felé, mivel alapvetően a kockázat alapú megközelítés egy jóval hatékonyabb, hosszú távon olcsóbb (ezekből kifolyólag így költséghatékonyabb) és átláthatóbb felügyeletet tesz lehetővé.

A kockázat alapú megközelítés lényege, hogy az élelmiszerláncot érintő veszélyeket hatásuk, gyakoriságuk (valószínűségük), valamint egyéb szempontok alapján elemezzük, és a kockázatkezelési tevékenységeket hangsúlyosan a magas kockázatú csoportokra összpontosítjuk.

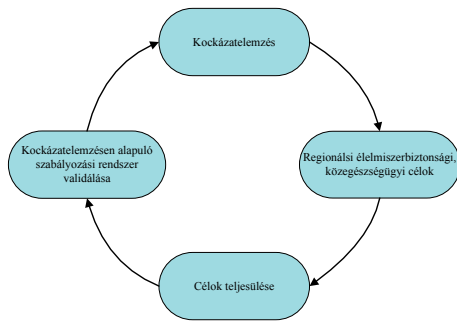
A kockázat alapú prioritásképzés jogosságát és költséghatékonyágát az is adja, hogy az egyes szakterületek, felügyeleti tevékenységek közti súlyozáshoz szolgálnak szakmai támpontul, így lehetővé válik az erőforrások szakmai, kockázat alapú elosztása.

A nem kockázat alapú rendszerek esetében is megtörténik az erőforrások elosztása, azonban mivel ez nem szakmai, dokumentált, kockázati alapon történik, így az ilyen rendszer egyrészt nem transzparens, másrészt nem is hatékony módja az erőforrások elosztásának.

Az új ITNET a kockázat alapú ellenőrzést központi szervező elvként állítja be, hozzájárulva az átlátható és hatékony munkavégzést eléréséhez.



A többéves élelmiszerlánc-ellenőrzési ciklusban a stratégiai célok reális meghatározásához elengedhetetlen a kockázatelemző rendszer működése; egyúttal a célok teljesülésének visszaellenőrzése, monitorozása, validálása értékes információt szolgáltat a kockázatelemző rendszereknek (3. ábra).



3. ábra Kockázat alapú ellenőrzési ciklus

A kockázatelemzés elemei információt szolgáltatnak a prioritás-képzéshez, valamint segítenek a reális célok kitűzésében is. A célok teljesülését folyamatosan nyomon követve (ellenőrzési és monitoring tervek), az eredményeket elemezve a célok teljesítése dokumentálható, ezen kívül az ellenőrzési és monitoring rendszerek a kockázatkezelői tevékenységek hatékonyságának mérésére is alkalmasak, valamint a következő kockázatbecslési ciklushoz szolgálnak értékes adatokkal.

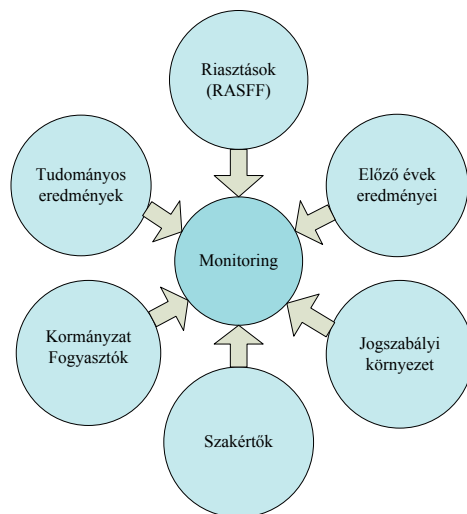
A 2010-14. évi ITNET megalkotásának időpontjában a kockázat alapú tervezés fent vázolt, és lentebb kifejtett alapelvei nem érvényesülnek az élelmiszerlánc teljes hosszában, csak az élelmiszer- és takarmánybiztonság, valamint az állategészségügy területén, **azonban 2013 végéig lehetővé válik bevezetésük az élelmiszerlánc-felügyelet minden területén.**

## KOCKÁZAT ALAPÚ TERVEZÉS

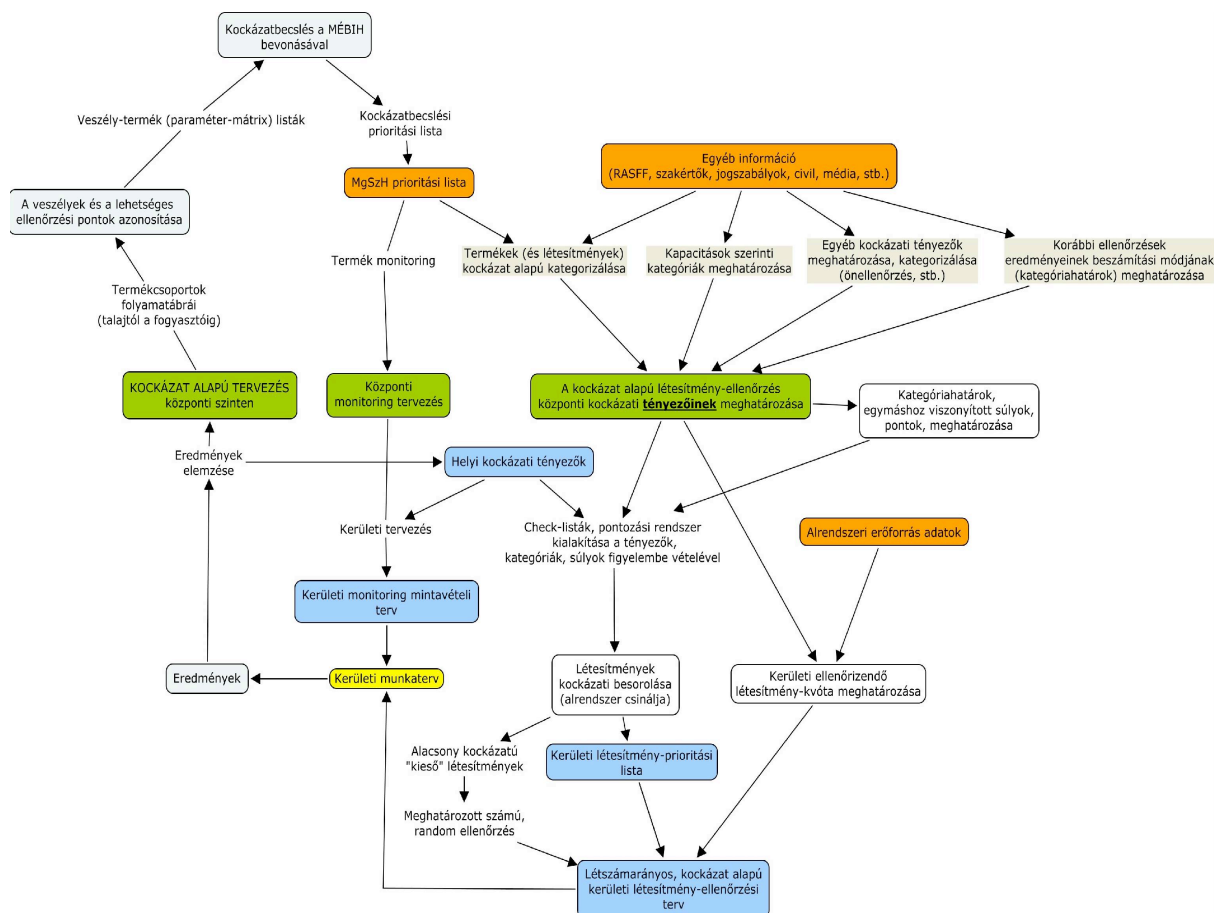
A kockázat alapú ellenőrzési és monitoring mintavételi tervezés folyamatát, a tervezés központi és területi szintjeit mutatja az 5. ábra. A kockázat alapú tervezés során a létesítmény-ellenőrzés (folyamatellenőrzés) és a monitoring mintavételek (termékellenőrzés) tervezése egymásba fonódik, lehetőséget adva a kétfajta felügyeleti cselekmény összekapcsolására, már tervezési szinten is.

A kockázat alapú tervezés alapvetően két szinten zajlik: központi és területi szintű kockázat alapú tervezést különböztethetünk meg. A központi szint feladata általánosságban a kockázat alapú tervezési rendszer kidolgozása, működtetése, felügyelete, a különböző kockázati tényezők, azok súlyozásának, a számolási algoritmusoknak a felügyelete. A területi szint feladata ezzel szemben pedig a saját szakmai és ellenőrzési tapasztalat segítségével optimalizálni a rendszer működését, azaz az általuk gyűjtött adatokkal és a csak helyi szinten keletkező információkkal segítve a hatékony tervezést és felügyeletet.

A monitoring tervezés jórészt központi szinten zajlik, a felhasznált információforrásokat a 4. ábra szemlélteti.



4. ábra A monitoring-tervezés információ-forrásai



5. ábra Kockázat alapú tervezés

A tervezési általános folyamat a mátrix (termék) – paraméter (vizsgált összetevő, ágens) kombinációk kockázatbecslésével kezdődik (MgSzH – MÉBIH közös kockázatbecslés), melynek eredménye egy kockázatbecslői prioritáslista, melyből egyéb tényezők figyelembe vételével (politikai, gazdasági kockázatok, lakossági kockázatészlelés, rendelkezésre álló kockázatkezelői eszközök, stb.) kockázatkezelői prioritáslista készül.

Az így meghatározott mátrix – paraméter – mintaszám kombinációk és prioritások jelentik a monitoring mintavételi terv alapját, egyrészt bemeneti adatként szolgálnak a létesítmények kockázatbecsléséhez is, hiszen a gyártott/forgalmazott termékek fontos kockázati szempontok.

A központi tervezési részt követi a területi tervezés, ahol a központilag meghatározott megyére és hónapra bontott mintavételi terv, valamint az ellenőrizendő létesítmények további tervezése, ütemezése zajlik.

Az itt vázolt, moduláris rendszerű kockázatbecslésen alapuló tervezést folyamatosan terjesztjük ki az élelmiszerlánc-felügyelet többi, a későbbiekben ismertetett területén releváns veszélycsoportra, 2013 végéig.

## MONITORING MINTAVÉTELEK – TERMÉKELLENŐRZÉSEK

A kockázat alapú ellenőrzés alapvetően két ellenőrzés-típust használ: a létesítmény-ellenőrzés (folyamatellenőrzés) és a monitoring mintavételek (termékellenőrzés) egymásba fonódó rendszerét.

### MONITORING MINTAVÉTELI PRIORITÁSOK MEGHATÁROZÁSA

Monitoring alatt értünk minden tervezett mintavételi és vizsgálati rendszert. Míg a létesítmény-ellenőrzés esetén a tevékenységek túlnyomó többségét a szelektív stratégiával (kockázati alapon) kiválasztott létesítmények ellenőrzései jelentik, a monitoringok esetén jóval több objektív (véletlenszerű, felmérő) terv készül. Ennek oka, hogy a hazai és nemzetközi (EFSA) kockázatbecslésekhez véletlenszerű mintavételekből származó adatok szükségesek, így a termékellenőrzések egy köre ezt az igény szolgálja ki.

Ennek megfelelően igen fontos elkülöníteni az objektív és szelektív mintavételi terveket, hiszen az eltérő célok és eltérő tervezés miatt ezek adatai nem kezelhetők egyben, ezek nem összevethetők.

A monitoring rendszerek eredményei az alábbi területeken kerülnek felhasználásra:

- ▶ Összevetés a meghatározott élelmiszerlánc-biztonsági, közegészségügyi célkitűzésekkel
- ▶ Felvilágosítás az élelmiszerlánc aktuális helyzetéről
- ▶ Adatszolgáltatás a hazai és nemzetközi kockázatbecslési rendszerek működéséhez
- ▶ Új veszélyek feltárása
- ▶ A hatósági ellenőrzések céljainak meghatározása
- ▶ A hangsúlyos / veszélyes / ellenőrizendő területek felmérése

- ▶ A hatósági kockázatkezelő tevékenység eredményességének, hatékonyságának felmérése, ellenőrzése
- ▶ Kockázatkezelési módszerek felülvizsgálata, módosítása
- ▶ Információ a források kockázat alapú elosztásához.

### ÉLELMISZER- ÉS TAKARMÁNY-VIZSGÁLATI MONITORING TERV

Az MgSzH a kockázatbecslő szervvel közösen meghatározzák a mátrix (termék) – paraméter (veszély) kombinációkat, a korábban leírt módon.



A végeredményként létrejövő prioritáslista és az adott évben rendelkezésre álló erőforrások alapján történik az éves országos monitoring mintavételi terv összeállítása. Az összeállítás során követett alapelvek:

#### HAZAI TERMÉKEK MINTÁZÁSA

A magyar termékek ellenőrzését maguknál a gyártóknál kell megtenni. Ebbe a folyamatba a mintavételnek is bele kell tartoznia. Olyan paraméterek vizsgálatára kerül sor, mint jelölés, kórokozók előfordulása, csomagolás ellenőrzése, zárt termékek esetén szennyező anyagok kimutatása (környezeti, technológiai eredetűek egyaránt). A részletes tervek megvalósítása során tehát főszabályként a hazai termékeket a gyártónál kell mintázni.



A forgalmazásban hazai termékek vizsgálataira csak olyan paraméterek tekintetében kerülhet sor, amelyek a gyártás után történt folyamatokat, hibákat vizsgálják. Ok lehet egy termék forgalmazásában történő ellenőrzésre, ha a forgalmazás folyamatában a termékek mikrobiológiai állapota változhat (pl. csomagolatlan vagy előrecsomagolt, de hűtést igénylő élelmiszer) vagy a forgalmazás során új veszélyforrás azonosítható (pl. előrecsomagolt húskészítmény kereskedelmi előreszeletelése)

#### KÜLFÖLDI TERMÉKEK MINTÁZÁSA

A külföldi termékek közé ebben a tervben mind a tagországokban gyártott vagy beléptetett, így szabadon forgalomba hozható termékeket, mind a harmadik országból Magyarországon először a Közösség területére lépő, szűkebb értelemben vett import termékeket értjük.

Ezeket a termékeket a hazai termékek vizsgálatának analógiájára az élelmiszerlánc első hazai szereplőjénél, a "forrásnál", azaz az első hazai forgalmazónál kell megvizsgálni, kivéve, ha a forgalmazás során történt változások képezik a vizsgálat célját. A mintakiosztás területi eloszlását a nagy elosztóközpontok elhelyezkedése, valamint a megyei lakosságszám befolyásolják.

Abban az esetben, amikor egyes termékek forgalmazása jellemzően nem hazai nagykereskedelmi raktár közbeiktatásával történik (pl. határmenti területek), ezen termékek ellenőrzése a végső fogyasztó részére értékesítő kiskereskedelemben történik.

#### ELOSZTÁS A TERÜLETI SZERVEK KÖZÖTT; HAVI BONTÁS

A terv továbbbontása megyékre és hónapokra szintén a központi szinten történik az alábbi tényezők figyelembe vételével:

- ▶ megyei gyártási, forgalmazási adatok;
- ▶ megyei lakosságszám;
- ▶ szezonális a mátrix vonatkozásában (szezonális termékek);
- ▶ szezonális a paraméter vonatkozásában (pl. mikrobiológiai minták egy részének nyárra való összpontosítása);
- ▶ laboroptimalizálási tényezők (laboratóriumi hatékonysági szempontból minimális egyszerre feldolgozandó mintaszámok figyelembe vétele);

A terv végleges formája megyénként és hónapokra bontva tartalmazza a leveendő mintákat. A további tervezés megyei szinten zajlik, mivel a területi szervek rendelkeznek a legtöbb információval a mintavétel helyszínként szolgáló létesítményekkel kapcsolatban (szubszidiaritás elve).

#### JÁRVÁNYÜGYI MONITORING TERV

A Járványügyi Monitoring Terv jórészt jogszabályi előírásokon alapulóan készül, minden témakörben eltérő megközelítés és kockázati szempontok érvényesülnek.





A Járványügyi Monitoring Terv 2010-ben az alábbi területeket foglalta magában:

- ▶ TSE monitoring terv
- ▶ Aujeszky-betegség elleni országos mentesítési terv
- ▶ Bluetongue monitoring program
- ▶ Brucella melitensis monitoring program
- ▶ Klasszikus sertéspestis monitoring program
- ▶ Magas patogenitású madárinfluenza monitoring program
- ▶ Salmonella gyérítési program
- ▶ Rókák orális veszettség-immunizálási programja
- ▶ Egyéb fertőző állatbetegségek ellenőrzési programja

## NÖVÉNY- ÉS TALAJVÉDELMI ÉVES MONITORING TERV

A Növény- és Talajvédelmi Éves Monitoring Terv négy különböző szakterületi monitoring tervet foglal magában.



### NÖVÉNYVÉDŐSZER-MARADÉK MONITORING TERV

A terv a növényi alapú feldolgozott és feldolgozatlan növényi termékek növényvédőszer-maradékok laboratóriumi vizsgálatát célozza.

Az élelmiszer-biztonság megteremtéséhez, a káros anyag expozíció figyelemmel kíséréséhez úgy szükséges kialakítani a növényvédőszer-maradék vizsgálatok számát, hogy az adott ország termelési struktúráját és

fogyasztási szokását, a lehető legjobb mértékben lefedje.

A termelő egységek területe, gépeinek műszaki színvonala, a technológiai fegyverem szintje, a kereskedőláncok törvényben rögzített felelőssége és a kötelezettségek gyakorlati megvalósítása alapvetően befolyásolja a termények biztonságos felhasználását.

A szermaradék vizsgálatoknak a célja az, hogy megfelelő információt adjon a növényvédő szerek előírászerű felhasználásáról és a fogyasztókat érő növényvédőszer-maradék expozícióról, és ezzel segítse az engedélyező-, ellenőrző- hatóságok megalapozott döntését.

A növénytermesztéssel összefüggő növényvédőszer-maradék vizsgálati feladatok, kiterjednek a hatósági: friss zöldség-, gyümölcs esetében az export, import, termőhelyi és piaci, a növényi alapú feldolgozott élelmiszerek, a bébiétel, -ital, valamint a környezetvédelmi felszíni víz vizsgálatokra.

- ▶ Termőhelyi vizsgálatok: hazai termelők ellenőrzése a termelés helyén, ismelve a permetezési napló alapján az alkalmazott növényvédő szerek kezelését.
- ▶ Hazai piaci vizsgálatok: hazai eredetű, ismeretlen kezelésű termékek ellenőrzése
- ▶ Import vizsgálatok: elsősorban a harmadik országokból származó termékek ellenőrzése a határállomásokon.
- ▶ Piaci import vizsgálatok: nem hazai eredetű (uniós tagállamból, harmadik országból származó) termékek ellenőrzése elosztó-, és logisztikai központokban, a piaci elárúsító helyeken.
- ▶ Export vizsgálatok: magyar termelők megkeresésére export termékek vizsgálata.
- ▶ Növényi alapú feldolgozott élelmiszerek vizsgálata: a kereskedelmi forgalomban – lisztféleségek, gyümölcsitalok, gabonapelyhek, bébiétel-, italok – ellenőrzése.

A mintavételezést a növényvédelmi felügyelők és a zöldség-, gyümölcs minőségellenőrök végzik.

#### NITRIT-NITRÁT MONITORING TERV

valamint

#### NEHÉZFÉM MONITORING TERV

A regionális talajvédelmi laboratóriumok egy-egy módszerrel elemzik a zöldség-növények és növényi termékek nehézfém és nitrit – nitrát tartalmát hatóság mintákból.

A nehézfém szennyezettség vizsgálatokat, illetve nitrát-, nitrit szennyezőanyagok vizsgálatát a növényvédőszer-maradék vizsgálatokra mintavételezett mintákból végzik a laboratóriumok.

#### TALAJVÉDELMI MONITORING TERV

A Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszer (TIM) kidolgozása és üzemeltetése a VM egyik fontos ágazati feladata. A TIM koncepcióját és rendszertervét a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Agrokémiai Intézet irányításával szakértői bizottság dolgozta ki 1991-ben. A tényleges észlelés 1992-ben kezdődött.

A TIM az ország egész területére kiterjed, művelési ágak, tulajdonjog és egyéb szempontok szerinti korlátozások nélkül. A TIM lehetőséget nyújt a természeti erőforrások többi elemeire (légkör, vízkészletek, növényzet, biológiai erőforrások, stb.) vonatkozóan meglévő, vagy a közeljövőben kidolgozásra kerülő információs és monitoring rendszerekkel történő összehangolt interaktív kapcsolat megteremtésére.

Az országos mérőhálózat 1236 pontot foglal magában. A mérési pontokat természetföldrajzi egységenként jelölték ki helyismerettel rendelkező talajtani szakemberek, és helyét 1:100000 méretarányú térképen tüntették fel.

A pontokat kisebb természetföldrajzi egységek reprezentatív területein jelölték ki. Ezért reálisan és természetűen jellemzik az ország talajviszonyait, ezáltal lehetőséget adva a talajállapot jellemzésére és az abban bekövetkező változások regisztrálására. A pontok kijelölésének alapvető követelménye a reprezentativitás volt, vagyis az, hogy a mérési pontnak hűen kell jellemeznie az általa reprezentált természetföldrajzi egységet vagy legalábbis annak túlnyomó részét.

A mérési követelményének szigorú betartása mellett előnybe részesítették azokat a területeket:

- ▶ ahol szabadföldi tartamkísérletek vannak, így azok kísérleti eredményei hozzáférhetőek;
- ▶ amelyekre vonatkozóan régebbi adatok álltak rendelkezésre (korábbi talajtérkép, talajértékeléshez feltárt szelvény), így a talaj állapotváltozására vonatkozó adatsor időben meghosszabbítható, a múlt felé kiterjeszhető, s lehetőség van az azóta bekövetkezett változások okfeltáró elemzésére is;
- ▶ ahol a természeti környezet egyéb elemeire vonatkozóan is folynak mérések (meteorológiai állomás, talajvízszint-észlelő kút vagy kútcsoport, hidrológiai megfigyelő állomás, földtani mélyfúrás, stb.), ezáltal mód nyílik a talajtani változások és a talajföldrajzi viszonyok közötti összefüggések szabatos elemzésére, modellezésére, illetve a kidolgozott modellek tesztelésére.

## ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI HATÁRÁLLOMÁSI

### MINTAVÉTELI TERV

Az MgSzh ÁÁI és ÉTbI közös mintavételi eljárásrendet adott ki az állategészségügyi határállomásokon (BIP) történő mintavételezésre.



Az Állategészségügyi Határállomási Mintavételi Tervben a különböző árucsoportok kockázati besorolása központilag elvégzésre került, a kockázati besorolás mellett a terv része egy „döntési fa” is, mely segít annak eldöntésében, hogy mikor szükséges mintavételezést végezni.

### BORÁSZATI MONITORING TERV

A borászati kockázatelemzési modell-tervezet jellemzője, hogy egy ún. eseményeket követő rendszer.

A prioritásokat mindig a borpiac határozza meg. Évi 2000-3000 helyszíni és/vagy adminisztratív ellenőrzésre kerül sor. Ehhez kapcsolódik a közel 10'000 db forgalomba hozatal előtti vizsgálat. Az ellenőrzés módja lehet célirányos (amennyiben van indok), illetve szűrőpróbaszerű. A borászati hatóság a másodlagos élelmiszer-ellenőrzés rendszerében is részt vesz (beérkező borok lejelentése utáni ellenőrzés és jelentések).

A Borászati Monitoring Terv négyfajta termékellenőrzési célt tartalmaz:

#### 1. A nagyáruház láncok borkereskedelmének ellenőrzése

A nagyáruház láncok borkereskedelmét kiemelten kezeljük, mivel ezekben a kereskedelmi egységekben széles a választék, a kínálat lefedi az egész hazai bortermelést, és az export tételek értékesítésének jelentős része is itt történik.

#### 2. Az előző évek hamisításai alapján végzendő ellenőrzések

Az előző évek hamisított tételeiből készített adatbázisunk jól mutatja, hogy a cukrozással, vizezéssel, savazással hamisított tételeket (cukor cefréket), célszerű külön kezelni a glicerinhozzáadásával, vagy szintetikus színyanyag hozzáadásával készített tételektől.



### 3. Szezonálisan nyitva tartó kereskedelmi egységek ellenőrzése

A szezonálisan nyitva tartó kereskedelmi egységeket különleges veszélyforrásnak tekintjük, a legtöbb közülük csak az év egy bizonyos szakaszában üzemel, leginkább kirándulóhelyeken, vízpartok mellett és egyéb pihenőhelyeken. Az ellenőrzések helyszínének meghatározásánál a lakosság pihenési szokásait vettük figyelembe.

### 4. Az Európai Unió által előírt ellenőrzések

Az Európai Unió által előírt ellenőrzések A Wine DB keretében kidolgozott autentikus mintavételi terv szerint Hazánkban az analitikai adatbank részére évente 50 db mintát kell vennie.

### KIEMELT ELLENŐRZÉSEK TERVE

A társhatósági együttműködési megállapodás alapján közös hatósági ellenőrzések kerülnek megszervezésre, amelynek főbb célterületeit és az ellenőrzési intervallumokat a kiemelt ellenőrzési terv tartalmazza.



Az ország egész területére kiterjedő akciók során – az éves ellenőrzési tervben meghatározottakon túl – az ellenőrzést végző hatóságok kiemelten vizsgálják az egyes időszakhoz, ünnepkörökhöz kötődő sajátosságokat, meghatározott ellenőrzési célterületeket.

## LÉTESÍTMÉNYELLENŐRZÉS – FOLYAMATELLENŐRZÉS

### ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI, ÁLLATVÉDELMI, ÉLELMISZER ÉS TAKARMÁNY LÉTESÍTMÉNY-ELLENŐRZÉSI TERV

A kockázat alapú ellenőrzés során ellenőrizendő tevékenységek (létesítmények) köre egy közös központi és területi kockázatbecslés alapján alakul ki. Az egyes létesítmények több jellemző alapján kerülnek kockázatbecslésre, így:

- ▶ létesítmény alapbesorolása:
  - ★ általános létesítménytípus,
  - ★ állatfaj,
  - ★ hasznosítási irány,
  - ★ tartási mód,
  - ★ stb.
- ▶ forgalmi adatok:
  - ★ szankciók,
  - ★ bejelentett állatbetegségek, élelmiszerlánc események,
  - ★ kapacitásadatok, termelési adatok
- ▶ korábbi ellenőrzések eredményei
- ▶ utolsó ellenőrzés óta eltelt idő



Mint látható, az egyes létesítmények elemzési szempontjai, kockázati szempontjai eltérhetnek, az alkalmazott check-listától függően. A létesítménytípusok kockázatának meghatározásához igen fontos bemeneti adat az MgSzH–MÉBIH közös kockázatbecslés eredményeképpen kialakuló mátrix-paraméter kombinációk prioritáslistája.



A létesítmények kockázati profilonként kerülnek elemzésre, így egy több tevékenységgel rendelkező létesítmény többször szerepelhet a listán.

Az adott évi erőforrások, feltételek alapján meghatározásra kerül egy pontérték (ellenőrzési ponthatár), ami felett a létesítmények ellenőrzésre kell, hogy kerüljenek.

Az alacsony kockázatú (mindig a prioritási lista alján lévő) létesítmények közül minden évben véletlenszerűen kerül kijelölésre meghatározott számú létesítmény, melyek szintén bekerülnek az ellenőrizendő létesítmények közé. Így biztosítható az alacsony kockázatú létesítmények ellenőrzési körbe vonása, valamint az ellenőrzési gyakoriság kiszámíthatóságának csökkentése.

Az MgSzH szerepe a tervezésben a szempontok, súlyok, algoritmusok, stb. rendszerének kialakítása, működtetése, felülvizsgálata. A területi szervek feladata az ellenőrzési tevékenységgel, a check-listák kitöltésével a kockázatbecslés segítése.

A kockázat alapú ellenőrzések mellett lehetőség van speciális objektív vagy szelektív létesítmény-ellenőrzések tervezésére is (pl. egy szektor valamennyi létesítményének felmérő ellenőrzése; egy kiválasztott magas kockázatú terület kampányjellegű, kockázat alapú ellenőrzése). Ezeket a speciális terveket a központi hatóság határozza meg, és rendeli el a területi szervek felé.

## KÖLCSÖNÖS MEGFELELTETÉS (KM)

### ELLENŐRZÉSI TERV

A Kölcsönös Megfeleltetés (KM) ellenőrzési rendszere szerinti tervezés során a mintakiválasztást a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal végzi. Az ellenőrzésre kiválasztott ügyfelek körét 20-25 %-os véletlenszerű és 75-80 %-os kockázatbecslésen alapuló mintavételi módszerek alapján határozzák meg.



A mintaátadásra a 2007. évi XVII. törvény 19.§ (3) bekezdése szerinti, az MgSzH és az MVH között létrejött megállapodásban meghatározott időpontig kerül sor, az előzetes mintaátadás esetében a támogatási kérelmek beadása előtt, a végleges mintaátadás esetében a támogatási kérelmek beadása után kerül sor. A kiválasztott minta a megállapodás szerinti adattartalommal és formátumban kerül az MgSzH-ba.

A kölcsönös megfeleltetés körébe tartozó jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények (JFGK-k) közül az MgSzH által ellenőrzendő JFGK-k az alábbi csoportokba sorolhatók.



Szakmai tartalom szempontjából a **2009-ben** bevezetett követelménycsomag a következőket fedi le:

- ▶ a felszín alatti vizek szennyezés elleni védelme (JFGK 2); a szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása (JFGK 3); a mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezés elleni védelem (JFGK 4);
- ▶ sertések azonosítása és nyilvántartása (JFGK 6);
- ▶ szarvasmarhák azonosítása és nyilvántartása (JFGK 7);
- ▶ juh- és kecskefélék azonosítása és nyilvántartása (JFGK 8)

A **2011-ben** bevezetendő követelménycsomagok által lefedett szakmai tartalmak:

- ▶ növényvédő szerek engedélyezésének, forgalomba hozatalának és használatának általános követelményei (JFGK 9);
- ▶ hormonhasználat követelményei az állattenyésztésben (JFGK 10);
- ▶ élelmiszerbiztonság, takarmánybiztonság követelményei (JFGK 11);
- ▶ bizonyos fertőző állatbetegségek megelőzésének és bejelentésének követelményei (JFGK 12, JFGK 13, JFGK 14, JFGK 15).

A **2012-ben** bevezetendő követelménycsomagok által lefedett szakmai tartalmak:

- ▶ a hat hónapnál fiatalabb szarvasmarhafélékre (borjakra) vonatkozó állatjóléti előírások (JFGK 16);
- ▶ állatjóléti előírások sertések védelmében (JFGK 17);
- ▶ állatjóléti előírások a gazdasági haszonállatok védelmében (JFGK 18).

A kockázatelemzési módszereken alapuló, valamint a véletlenszerű kiválasztás eredményének függvényében egy adott ellenőrzési évben egy gazdálkodónál több JFGK csoport ellenőrzésére is sor kerülhet. A helyszíni ellenőrzésre kiválasztott gazdálkodók minimális aránya JFGK-nként változó, a 2009-ben bevezetett követelmények esetén:

- ▶ JFGK 2-3-4, valamint JFGK 6 esetén 1 %;
- ▶ JFGK 7 esetén 10 %;
- ▶ és JFGK 8 esetén 3 %.

Az MVH szükség esetén az Uniós előírások szerinti (a pótkiválasztás elkerülése érdekében legfeljebb 10%-os mértékű) rátaemelést alkalmazhat.

### NÖVÉNY-, TALAJ- ÉS AGRÁRKÖRNYEZET-VÉDELMI ÉVES FELADATTERV

A növény- és talajvédelmi szervezet élelmiszerlánc-biztonsági feladatait feladatterv alapján látja el.



A növény- és talajvédelmi hatóság elsődleges célja a vonatkozó jogszabályokban meghatározott hatósági feladatok ellátásának keretében: a növénytermelés növény-egészségügyi, növényvédelmi és talajvédelmi biztonságának biztosítása, az ország növény-egészségügyi státuszának fenntartása, a növényi károsítók bekerülésének megelőzésével (prevenció), előfordulásuk csökkentésével a mezőgazdaság és a vidéki gazdaság támogatása, a zöldség-gyümölcs piacszabályozás elemeként a zöldségek és gyümölcsök minőségének biztosítása, az élelmiszer-biztonság és a fenntartható fejlődés követelményeinek megfelelő növénytermesztési gyakorlat megvalósításának elősegítése a veszélyes környezeti hatások lehető legkisebb szintre való csökkentésével, a fogyasztók és a környezet védelme, valamint az ország mezőgazdasági és élelmiszeripari piacképességének növelése.

A megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságok éves monitoring keretében végzik a növények, növényi termékek növényvédőszer-maradék tartalmának hatósági ellenőrzé-

sét, zárlati (karantén) és veszélyes mezőgazdasági károsítók előfordulását derítik fel, a veszélyes, potenciálisan nagy kártételt okozó károsítók előfordulását előrejelzik és nyilvánosságra hozzák.

A növényvédő szerek forgalmazását, szakszerű használatát és minőségét ellenőrzik, növényvédő szer-hatásvizsgálatot végeznek engedélyezés vagy fejlesztés (okiratkiterjesztés) alatt álló növényvédő szerekkel, talajvédelmi hatósági engedélyeket (melioráció, „zöldmezős” beruházás, ültetvénytelepítés, talajjavítás, szennyvízkezelés, stb.) adnak ki, a kölcsönös megfeleltetés bizonyos jogszabályban foglalt követelményeit, valamint az agrár-környezetgazdálkodási minimumkövetelményeket hatáskörrel rendelkező hatóságként ellenőrzik.

A szakterületekhez kapcsolódó jogszabálysértés esetén elsőfokú hatóságként eljárnak az ügyek kivizsgálásában, a felelősség és az ehhez kapcsolódó jogkövetkezmény megállapításában. Ezen felül az agrár-környezetgazdálkodási támogatási jogcímhez kapcsolódóan szakértő ellenőrökként részt vesznek a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal ellenőrzéseiben.

Az MgSzH NTAI másodfokú hatóságként jár el a megyei NTI-k által indított növény- és talajvédelmi, valamint az agrár-környezetgazdálkodási minimumkövetelmények ellenőrzéseire vonatkozó hatósági ügyek ellen benyújtott ügyféli fellebbezésnél, koordinálja az egységes hatósági eljárások lefolytatását, valamint a növényvédő szer hatásvizsgálatokat, illetve a karantén-felderítéseket. Módszereket fejleszt, illetve adaptál a potenciálisan megjelenő új károsítók kimutatására, valamint a veszélyes károsítók elleni hatásos és hatékony védelemhez.

Az Európai Unió növényvédő szer felülvizsgálat során kiesett hatóanyagok és készítmé-

nyek pótlására főként a kis termelési felülettel, de nagy termelési és fogyasztói értékkel rendelkező kultúrák (ún. kiskultúrák) védelmére készítményeket és módszereket adaptál, új növényvédelmi technológiát hagy jóvá (engedélyez).

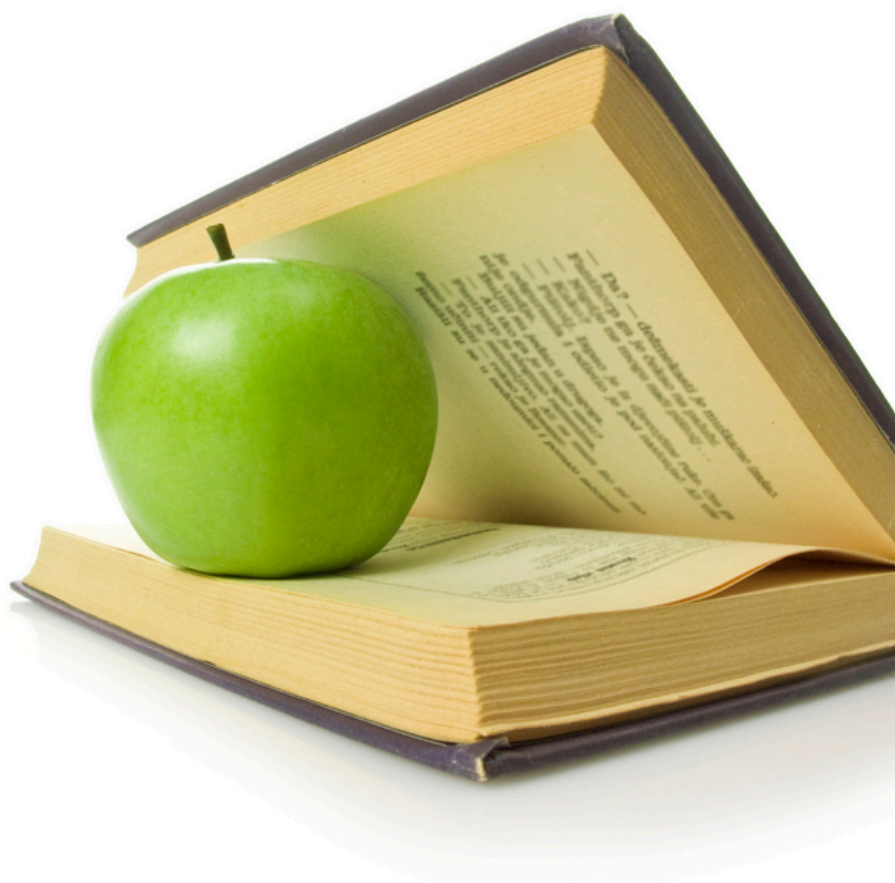
A biológiai hatásvizsgálatok koordinálása mellett a független vizsgáló intézmények GEP (Good Experimental Practice – Jó kísérleti gyakorlat) minősítését és felülvizsgálatát, ellenőrzését szintén az MgSzH szóban forgó igazgatósága látja el.

### BORÁSZATI ELLENŐRZÉSI TERV

A Borászati Ellenőrzési Terv végrehajtása során területi felügyelőink a pincekönyv szerint a pincében lévő borkészletet, a szőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkezett melléktermékek kivonását, a borok eredetét igazoló származási bizonyítványokat, vagy kiadott forgalomba hozatali engedélyeket, illetve a forgalomba hozatali járulék befizetéseket is ellenőrzik.



A borászati üzemek által forgalmazott mennyiségeket figyelembe véve alakítottuk ki az ellenőrzési tervet. Az éves forgalomnak több, mint a fele 24 borászati üzemtől származik, melyeket évente legalább 2 alkalommal ellenőrzünk. A legkisebb borászati üzemnél is 5 évente legalább egyszer átfogó ellenőrzés történik.



## Képzett szakemberekkel a professzionális munkáért

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalnak mint hatóságnak a legfőbb átfogó célja a minél tökéletesebb élelmiszerlánc-felügyelet kialakítása, amely képes garantálni az alapvető célok – úgymint az emberi egészség, a nemzetgazdaság, az állatok védelme – teljesülését. Ez a feladata igen sokrétű és összetett, melyeknek elvégzése magas szakmai ismereteket, tapasztalatokat igényel.

A hatósági ellenőrzési munkát állatorvosi, orvosi, élelmiszer mérnök, takarmánymérnök, közegészségügyi felügyelői, növényvédelmi szakirányú végzettséggel rendelkező agrár-, kertészmérnök, vegyész vagy ezzel egyenértékű felsőfokú képzettségű személyzet végzi el. A szaksegéd, és egyéb hatósági ellenőrzéseket segítő munkát középfokú végzettségű személyzet végzi.

A Hivatal jövőképe, hogy ezekben munkakörben olyan munkatársak dolgozzanak, akiknek a készségei, képességei és tudása eléri a szükséges és elégséges szintet, ezzel is hozzájárulva a Hivatal eredményes feladatellátásához, illetve az ügyfelek elégedettségéhez.

Az MgSzH ezért éves tervek alapján képzéseket szervez, különös tekintettel a 882/2004/EK rendelet II. melléklet I. fejezetében meghatározott területekre.

A tervek összeállításáért és a képzések szervezéséért, értékeléséért alapvetően az MgSzH felel, de a megyei hivatalok ezen felül önálló továbbképzéseket is szerveznek a felmerülő problémák és igények alapján.



A képzések összeállítása során a vegyes képzési formát részesítjük előnyben: az élő képzés (“train the trainer” rendszerben) mellett e-Learning rendszerben (minden, adott területen dolgozó szakember részére) történik oktatás.

Így az élő képzés főleg elméleti és gyakorlati témakörökből, konferenciákból, valamint szükség szerint több szimulációs gyakorlatból épül fel. Esetenként konferencia kerül megrendezésre, a vállalkozókkal együtt, szakmai tájékoztatási céllal (pl. vállalkozók tájékoztatása a HACCP-vel kapcsolatban, illetve a hatósági elvárásokról).

A képzési igények felmérése alapján e-Learning rendszerben történik távoktatás, minden, az adott szakterülettel foglalkozó munkatárs részére.

### KÉPZÉSI IGÉNYEK FELMÉRÉSE

A képzési tervek összeállításánál, a képzési igények felmérésénél az alábbi információk, elvek kerülnek figyelembe vételre:

- ▶ EU által meghatározott prioritások, FVO ajánlások;
- ▶ VM, központi igazgatóságok által meghatározott prioritások;
- ▶ megyei szervezetektől érkező igények;
- ▶ kerületi hivataloktól érkező igények (Kerületi Tanácsadó Testület);
- ▶ alkalmi társhatósági képzésekre történő felkérések, valamint különféle Együttműködési Megállapodásokból következő rendszeres keresztképzési igények;
- ▶ e-Learning tesztek eredményeinek kiértékeléséből származó kritikus pontok, fejlesztendő kompetenciák;
- ▶ megelégedettségi kérdőív kiértékelésének eredményei;
- ▶ kompetenciaszintek felmérése (2011-től).

### E-LEARNING

A hagyományos képzési formák (élőképzés, útmutatók, körlevelek, konferenciák stb.) mellett, azokra épülve szükség volt egy olyan távoktatási rendszer (e-Learning keretrendszer) megvalósítására, mely széleskörű, multimédiás alapokon nyugvó megoldást biztosít az MgSzH valamennyi – az ország különböző pontján dolgozó, különböző területeket ellátó – munkatársa számára.



Az e-Learning bevezetésére „Az állategészségügyi és növény-egészségügyi határállomások szolgáltatási kapacitásának megerősítése és a megyei állategészségügyi informatikai rendszer fejlesztése”, valamint „Az állategészségügy adminisztratív kapacitásának növelése” projektek keretében került sor. Az MgSzH a Moodle Mot keretrendszert alkalmazza. Ez egy nyílt forráskódú, internetes (web2-es) felhasználói felülettel rendelkező e-Learning-keretrendszer. Az MgSzH távoktatási rendszere elérhető az alábbi oldalon:

<http://edu.mgszh.gov.hu/moodle/>

A rendszer bevezetését egy próbaképzés előzte meg.



Az oktatások, gyakorlatok tervezése vegyes típusú, komplex képzési tervet eredményez, amelyben a teljesen elméleti, esetleg iskola-rendszerű képzésektől a szimulációs gyakorlatokig minden megtalálható. Az e-Learning súlya azonban egyre nő ebben a rendszerben, hiszen gazdaságossága, a szakértők tudásának jobb kihasználása, a hallgatók tanulási lehetőségeinek rugalmassága jótékonyan hatnak az országban szétszórta élő, munkaidejüket külső tényezőktől függve töltő, eltérő végzettségű (orvos, állatorvos, vegyészmérnök, biológus stb.) kollégák lelkesedésére.

Az e-Learning képzések szervezése 3 jól elkülöníthető szakaszban történt:

A *képzések indítása* feltételezi, hogy vannak kijelölt kurzusaink, engedélyezett tananyagok, kiválasztott hallgatók. Ezek ismeretében az informatikai háttér felállítható (adott oktatási felület kialakítható, a hallgatók hozzáférése és az adatvédelem biztosítható). Ez az informatikusok illetve a távoktatási szolgáltatók feladata. Indítás előtt szükséges még a tananyagokat összegyűjteni, azokat internetre tölthető formába hozni, engedélyeztetni, és feltölteni a távoktatási felületre. Az utolsó lépés a kurzusindító levél elküldése minden hallgatónak, vezetőiknek és a tanároknak.

A *képzés* folyamán a legfontosabb feladat a képzés menedzserei számára a haladás személyenkénti ellenőrzése, a lemaradók értesítése, aktivizálása. Ekkor kell a vizsgákat is előkészíteni: a vezetői döntés alapján a vizsga típusának megfelelően összeállítani a vizsgadokumentumait (kérdések, tesztek stb.). A képzés során előfordulhat a tananyagok módosítása is, amennyiben a kurzusok anyaga, a tananyag felépítése, rendszere nem illeszkedik a hallgatói elvárásokhoz.

Végül a *kurzusok zárása* a vizsgáztatással, a látogatási és vizsgabizonyítványok kiállításával, valamint a hallgatói elégedettség mérésével zárul. Ez utóbbi nagyon fontos ahhoz, hogy mind az adott kurzus fejlesztése, mind magának a képzés metódusának, a technikai feltételeknek, a kiválasztás módjának a javítása folyamatos legyen.

## KÜLSŐ KÉPZÉSEK

Az MgSzH dolgozóinak lehetősége nyílik külső képzéseken való részvételre is. Ezek közül két kiemelten támogatott képzési lehetőség áll a szakemberek előtt.

A Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kara többféle posztgraduális képzést indít járványügy, igazgatástan, élelmiszer-higiénia szakterületeken. Az élelmiszer-higiénikus szakállatorvosi képzést szinte valamennyi megyei élelmiszer-higiénikus és élelmiszer-higiéniai kirendeltség-vezető elvégezte.

A hazai agráregyetemek (Debrecen, Gödöllő, Keszthely, Mosonmagyaróvár) által szervezett növény- és talajvédelmi posztgraduális képzések is kiemelten támogatott képzési lehetőségek.

A VM és MgSzH szakemberei részt vesznek, vettek a „Better Training for Safer Food” elnevezésű, bizottsági szervezésű továbbképzéseken, valamint egyéb nemzetközi szinten meghirdetett továbbképzéseken. A megszerzett ismereteket továbbadják az évenként megszervezett nemzeti továbbképzési program keretein belüli („train the trainer”), majd a megyei továbbképzések keretén belül az ismeretek minden hatósági személyhez eljuthatnak. A továbbképzések elméleti és gyakorlati jellegűek.

# Trendek, tapasztalatok 2010



## 2010. évi tapasztalatok a korábbi évek fényében

Az MgSzH 2010-ben végzett felügyeleti munkájának későbbi fejezetekben bemutatásra kerülő részletes szakmai elemzése mellett ismertetjük a tevékenységünk eredményeinek, az ellenőrzések során tapasztaltaknak a korábbi évekhez hasonlított összefoglaló elemzését is.

Nehéz általánosságban, az élelmiszerlánc teljes hosszát lefedően röviden összefoglalni az elmúlt év eredményeit, hiszen a felügyelt szektorok, az ellenőrzések jogi háttere, a vállalkozók terhei, jogkövetése, a hatósággal való együttműködése szakterületenként eltérő.

Így az ellenőrzések eredményeinek korábbi évekhez viszonyított elemzését az alábbiakban szakterületenként közöljük.

A szöveges összefoglalás mellett bemutatjuk a 2010. év élelmiszerlánc-felügyeleti tevékenységeinek számszerű statisztikai adatait is, táblázatos formában, melyek magyarázata, kifejtése a részletes szakterületi fejezetekben történik.



Szakterület	Ellenőrzések száma		Nem megfelelések száma	
	2009	2010	2009	2010
Talajvédelem	2186	2431	n.a.	n.a.
Növényegészségügy	47'632	55'125	195	211
Növényvédelem	24'279	23'254	6953	6335
Zöldség-gyümölcs	40'476	39'935	1024	827
Állatgyógyászati termék	78	105	78	105
Állategészségügy	7261*	13'492	1880*	1407
Állatvédelem	169'625	146'273	3057	2869
Takarmány	2924	2049	350	139
Élelmiszer előállítás	14'412	12'975	n. a.	n. a.
Élelmiszer forgalmazás	28'110	27'206	n. a.	n. a.
Vendéglátás	24'573	25'343	n. a.	n. a.
Borászat	5772	4843	1625	1014
Növényi eredetű termék import	75	429	0	0
Állategészségügyi import	1660	2081	618	573
<b>Összesen</b>	<b>369'063</b>	<b>355'541</b>	<b>15'780</b>	<b>13'480</b>

\*Az adat 2009 év április-december időszakra vonatkozik.

1. táblázat Ellenőrzések és nem megfelelések száma szakterületenként, 2009-2010.

## TALAJVÉDELEM

A jogszabálysértések jellege az elmúlt két évben nem változott, legtöbb esetben a talajvédelmi kötelezettségeket – főként a jogszabályban foglalt kötelezettségeket és nem az engedélyekben foglalt talajvédelmi előírásokat – nem tartották be, kis mértékben a nitrát direktívából adódó jogszabálysértéseket követték el, illetve a terméknövelő anyagok, EK-műtrágyák ellenőrzésénél csak elenyésző esetben találtak kötelezettségszegést.

Egy-két kirívó, sorozatosan ugyanazt a jogsértést elkövető eseten kívül általánosságban elmondható, hogy a talajvédelmi ellenőrzések eredménye az utóbbi pár évben közel azonos, a felszólításoknak az ügyfelek eleget tesznek.

## NÖVÉNYEGÉSZSÉGÜGY

Az ellenőrzések 18 alkalommal derítettek föl olyan hiányosságot, amelyet bírsággal kellett szankcionálni. A jellemző hiányosságok: engedély nélküli forgalmazás, növényútlevél köteles termékeknél a növényútlevél hiánya, áruburgonya forgalmazásánál a regisztrációs szám hiánya, a zárlati határozatban előírt technológia betartásának megsértése.

Az export ellenőrzések száma közel 30%-ban nőtt, nem történt visszautasítás az importáló országok részéről.

Az import tételek száma kismértékben, a visszautasítások száma pedig jelentősen (30%-kal) csökkent.

A szaporítóanyag termeléssel és forgalmazással kapcsolatos (belső) ellenőrzések száma kis mértékben csökkent, a nem-



megfelelőségek aránya több, mint 10%-kal nőtt. A kiszabott bírságok száma 80%-kal, összértéke pedig több, mint 100 %-kal növekedett. A bírság kiszabása és a tevékenység korlátozása között nincs összefüggés a növény-egészségügyi vizsgálatoknál. A tevékenységi korlátozások száma 40%-kal lett nagyobb az előző évihez képest.

A helyszíni vizsgálat a növény-egészségügyi szakterületen nem a tételekre, hanem az ellenőrzött gazdálkodási szereplőkre (termelő, forgalmazó) vonatkozik. A nem megfelelt „tételek” száma is azoknak számát tükrözi, akik tevékenységével szemben valamely növény-egészségügyi kifogás felmerült, számuk 8 %-os növekedést mutat. A laboratóriumi vizsgálatok száma jelentősen nem változott, de a fertőzött minták száma közel megkétszereződött.

A kiegészítő felderítések eredményei is hasonló tendenciákat mutatnak.

## NÖVÉNYVÉDELEM

Az növényvédő szer felhasználás ellenőrzések során tapasztalt hiányosságok gyakorisága 2%-ról 0,5%-ra csökkent, legtöbb gond a permetezési naplók vezetésével (6 eset) volt, azonban a tavalyi évtől eltérően a növényvédő szer, és termésmenővelő anyagok tárolásával kapcsolatban nem találtak hiányosságokat.

A 2010-es évben a **panasz/kár bejelentés alapján történt ellenőrzéseknél** is arányait tekintve kevesebb esetben talált valamilyen szabálytalanságot az eljáró hatóság. (2010-ben 148 ellenőrzésből 32 szabálytalanság, 2009-ben 210 ellenőrzésből 57 szabálytalanság).

A bejelentések általában növényvédő szer elsodródása miatt érkeztek, melyek kivizsgálása a hatóság feladatai közé tartozik. A bejelentők területén termés kiesés, súlyosabb esetben növénypusztulás is bekövetkezhet. A növényvédő szer elsodródásának oka lehet,

hogy a termelő a kijuttatáskor nem veszi figyelembe az előírásokat, így a szélesebeséget, a védőtávolságokat, az előírt esetekben sem használja a cseppnehezítő készítményeket, stb. A méhek pusztulását a méhekre kifejezetten veszélyes/kockázatos szerek használata, vagy a mérsékelt veszélyes/kockázatos szerek nem megfelelő használata okozza. A halak és vizek védelmében előírt biztonsági sávok betartásával a halpusztulások száma csökkenthető lenne.

A **hivatalból végzett ellenőrzéseknél** a leggyakrabban észlelt szabálytalanság a nem megfelelően vezetett nyilvántartás, pl. permetezési napló, raktárkönyv stb. hiánya vagy nem naprakész vezetése.

Növényvédő szer kereskedelem ellenőrzése során az ellenőrzések mintegy 30%-a tárt fel kisebb hiányosságot, amely arány megegyezik az előző év adataival. A jellemző hiányosságok a nem megfelelő címke vagy csomagolás, lejárt szavatossági idő, nem megfelelően vezetett nyilvántartás voltak.

Az agrár-környezetgazdálkodás ellenőrzése során az előző évben tapasztalt alacsony arányszámú nem megfelelés tovább csökkent, 2010 évben nem találtak hiányosságot az ellenőrök.

A parlagfű elleni védekezés keretében az előző évhez képest 30%-kal kisebb területen rendeltek el közérdekű védekezést és került kiszabásra bírság.



Szakterület	Figyelmeztetés		Bírságok száma		Tevékenység felfüggesztése, korlátozása	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Talajvédelem	81	74	264	237	9	16
Növényegészségügy	n. a.	n. a.	10	18	60	84
Növényvédelem	n. a.	n. a.	6187	4968	276	471
Zöldség-gyümölcs	105	114	919	713	0	0
Állatgyógyászati termék	6	15	24	17	95	56
Állategészségügy	858*	809	27*	442	1	41
Állatvédelem	n. a.	n. a.	22	30	n. a.	n. a.
Takarmány	245	60	98	68	4529***	3696***
Élelmiszer előállítás	844**	350	755	658		
Élelmiszer forgalmazás	2164**	1093	2148	1547		
Vendéglátás	1926**	978	2016	1606		
Borászat			504	67	18	7
Növényi eredetű termék import	0	0	0	0	0	0
Állategészségügyi import	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
<b>Összesen</b>	<b>6229</b>	<b>3493</b>	<b>12'974</b>	<b>10'371</b>	<b>4988</b>	<b>4371</b>

\*Az adat 2009 év április-december időszakra vonatkozik.

\*\* Helyszíni figyelem felhívás és figyelmeztetés végzés formában.

\*\*\* Tevékenység korlátozása és más, nem bírság szankciók együttes száma.

2. táblázat Szankciók száma szakterületenként, 2009-2010.

## NÖVÉNYI TERMÉK ELLENŐRZÉS

A 2009-ben és a 2010-ben lezajlott zöldség-gyümölcs forgalmazási minőség szabványnak való megfelelés ellenőrzések számában szignifikáns eltérés nem tapasztalható, a vizsgált tételek száma megközelítőleg azonos nagyságrendű. A kifogásolt tételek száma csökkenő tendenciát mutat, a kiszabott bírságok összege azonban emelkedett egyrészt az ismétlődések miatt alkalmazott szorzófaktor, illetve a nagyobb tömegű kifogásolt tételek folytán.

Az aflatoxinnal való szennyezettség célzott vizsgálatának száma a 2010. évben közel

hatszorosa volt az előző év hasonló adatainak. Szennyezett tételt nem talált a hatóság.

## ÁLLATGYÓGYÁSZATI TERMÉKEK

A jogszabálysértéssel kapcsolatos helyszíni ellenőrzések száma az elmúlt évhez képest 60%-al növekedett, a kiszabott bírságok összege 130%-kal nőtt.

A leggyakoribb szabálytalanságok a készítmény nem az engedélyezett csomagolóanyag szöveggel, használati utasítással való forgalmazása és a bonthatósági szabályok megsértése voltak.

A legsúlyosabb feltárt szabálytalanságok harmadik ország számára gyártott oltóanyag

minőségi bizonylatán a vizsgálati eredmények nem megfelelő feltüntetése; gyógyszer-hatóanyagokat (antibiotikumot) tartalmazó készítmények minőségi bizonylatán, csomagolásán, használati utasításán összetevőként növényi kivonatok feltüntetése, és a készítmény gyógyhatású készítményként való illegális gyártása és forgalmazása, vevők megtevésztése és engedéllyel nem rendelkező készítmények illegális gyártása és forgalmazása, vevők megtevésztése voltak.

### ÉLELMISZER- ÉS TAKARMÁNYBIZTONSÁG

A hatóság 2010-ben hasonló számú egyseget vizsgált meg, mint tavaly. Csökkent ugyanakkor a tételes helyszíni élelmiszer-vizsgálat száma, a hiányosságok aránya

azonban közel a duplájára nőtt, ami valószínűleg a célzott vizsgálatoknak köszönhető. A jellemző hibák az érzékszervi és mikrobiológiai nem megfelelés voltak. A kiszabott bírságok száma és összege 25%-kal csökkent. Az előző évhez viszonyítva kevesebb volt az élelmiszer eredetű megbetegedési esemény, de az eseményekben megbetegedettek száma lényegesen emelkedett.

### BORÁSZATI TERMÉKEK

Az előző évhez képest az ellenőrzések során 45%-kal kevesebb kifogásolt terméket és 70%-kal kevesebb hamisított terméket találtunk. A helyszíni ellenőrzések során a nem megfelelőség aránya 30%-ról 20%-ra csökkent, mint ahogy a bírságok száma is csökkenő tendenciát mutat.

Szakterület	Helyszínen vizsgált tétel		Nem megfelelt tétel		Laborban vizsgált tétel		Nem megfelelt tétel	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Talajvédelem	n.a.	n.a.	6	8	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Növényegészségügy	2560	2660	38	45	13'567	13'163	228	430
Növényvédelem	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	3036	3424	24	29
Zöldség-gyümölcs	40'476	39'935	1029	827				
Állatgyógyászati termék	n. a.	n. a.	38	48	540	626	540	22
Állategészségügy	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	1'709'663	n. a.	110'011
Takarmány	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	3273	2788	190	130
Élelmiszer	121'739	103'753	2466	4144	n. a.	69'845	n. a.	5072
Borászat	2301	1305	807	549	3471	3538	878	465
Növényi eredetű termék import	75	429	0	0	42	69	0	0
Állategészségügyi import	1660	2081	618	573	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
<b>Összesen</b>	<b>168'811</b>	<b>150'163</b>	<b>5002</b>	<b>6194</b>	*	*	*	*

\* A 2009. és 2010. év eltérő adattartalma miatt az összesítés nem releváns.

3. táblázat Vizsgált tételek és nem megfelelések száma szakterületenként, 2009-2010.



## 2010. évi tapasztalatok a talajvédelem területén

A természeti erők és az emberi beavatkozások a talajt igen sokrétűen veszélyeztethetik annak fizikai, kémiai és biológiai károsodását idézhetik elő. A talajvédelem célja tehát e káros folyamatok megelőzése, illetve mérséklése, továbbá a már bekövetkezett károk elhárítása. A mezőgazdaság tulajdoni- és termelési viszonyainak megváltozása szükségessé teszi a helyzetnek megfelelően az állam, a földtulajdonos, a földhasználó, valamint a beruházó és üzemeltető talajvédelmi feladatainak és kötelezettségeinek meghatározását és betartásának ellenőrzését.

Az élelmiszer-biztonság és az élelmiszerlánc alapját a termőtalaj védelme és hasznosítása, illetve a termőtalajon történő minőségi- és versenyképes mezőgazdasági áruterelés képezi. A megfelelő minőségű talajállapot megtartásában, elérésében valamint a

termőtalajt károsító tényezők (erózió, defláció, szikesedés, árvíz, belvíz, felszíni és felszínalatti vizek védelme, stb.) elleni megelőzésében, továbbá a talaj szennyezés megszüntetésében a talajvédelemnek kiemelkedően fontos szerepe van.

Mivel a talajt érő természeti és emberi eredetű káros hatások jelentős részének elhárítása a földhasználó erejét meghaladja, a termőföld termékenységének és minőségének megőrzésére irányuló tevékenységet állami szerepvállalás nélkül nem látható el.

Az államnak a talajt károsító tényezők ellen intézkedési tervet kell kidolgoznia, valamint létre kell hoznia a mérő, ellenőrző és megfigyelő rendszereket, mindemellett gondoskodnia kell a talajvédő gazdálkodást ösztönző támogatási rendszer kialakításáról és működtetéséről.





A talajvédelem állami szerepkörét 2010-ben a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központja és a megyei igazgatóságok látták el. Az elsőfokú talajvédelmi hatósági feladatokat a megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságok, a másodfokú talajvédelmi hatósági feladatok az Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal [Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezetvédelmi Igazgatósága](#) végezte, talajvédelmi felügyelők közreműködésével.

A talajvédelmi hatóság jogszabályban meghatározott esetekben engedélyezi az egyes, termőföldön megvalósuló tevékenységeket, illetve szakhatóságként közreműködik a termőföldet érintő beruházások engedélyezésében. A talajvédelmi felügyelők ellenőrzik a jogszabályban és engedélyekben foglalt talajvédelmi követelmények betartását.

### ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

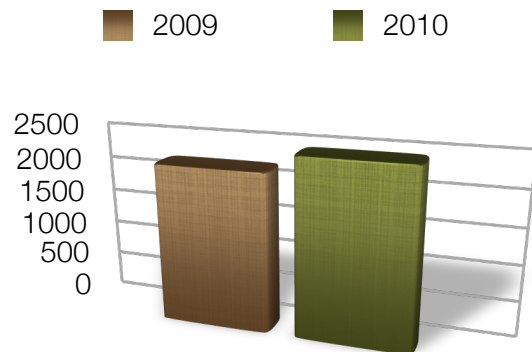
A talajvédelmi hatósági engedélyekben, szakhatósági állásfoglalásokban foglalt előírások, továbbá a jogszabályi kötelezettségek betartásának ellenőrzése ad hoc jelleggel zajlanak. Ennek legfőbb oka a talajvédelmi felügyelők leterheltsége, illetve a tárgyi lehetőségek korlátozottsága. Ezeket az ellenőrzéseket nevezhetjük egyfajta kockázatbecslésnek is, amely során a talajvédelmi felügyelő az engedélyek, tevékenységek, ügyfelek ismeretében dönti el, hol folytassa le az ellenőrzéseket.

### ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

Amennyiben a talajvédelmi jogszabálysértést tapasztal, úgy mindenképpen köteles a hatályos jogszabályok szerint eljárni, intézkedést kezdeményezni, szankcionálni, ezért a jogszabálysértések száma megegyezik ezek számával.

Általánosságban megállapítható, hogy a 2009-es évhez képest némileg csökkent az intézkedések és szankciók száma, amely a kiszabott bírságok összegében is megmutatkozik. Ez adódhat a fent említett talajvédelmi

hatósági ellenőrzések számának az elmúlt öt évben történt nagymértékű csökkenéséből is (2006-ban még 7129 db ellenőrzést folytatott le a talajvédelmi hatóság szemben a 2010. évi 2431 db ellenőrzéssel), a szabálytalanságok felderítésének hiányából.



6. ábra Talajvédelmi ellenőrzések száma, 2009-2010.

Az intézkedések arányában hangsúlyos szerepet kap a talajvédelmi jogszabályi követelmények megszegése, talajvédelmi hatósági előírások be nem tartása, kis mértékben pedig a nitrát rendeletekkel kapcsolatos előírások megsértése miatti és az engedélyköteles termésmenvelő anyagok, EK-műtrágyákkal kapcsolatos intézkedések irányadók.



7. ábra Talajvédelmi szankciók száma, 2009-2010.



A jogszabálysértések jellege az elmúlt két évben nem változott, legtöbb esetben a talajvédelmi kötelezettségeket – főként a jogszabályban foglalt kötelezettségeket és nem az engedélyekben foglalt talajvédelmi előírásokat – nem tartották be, kis mértékben a nitrát direktívából adódó jogszabálysértéseket követtek el, illetve a termésmenővelő anyagok, EK-műtrágyák ellenőrzésénél csak elenyésző esetben találtak kötelezettségszegést.

Egy-két kirívó, sorozatosan ugyanazt a jogsértést elkövető eseten kívül általánosságban elmondható, hogy a talajvédelmi ellenőrzések eredménye az utóbbi pár évben közel azonos, a felszólításoknak az ügyfelek eleget tesznek.

### KÉPZÉSEK

A területi szervek igyekeznek eleget tenni a törvényi előírásnak megfelelően a gazdálkodók felé nyújtandó tájékoztatási kötelezettségüknek, amely a talajvédő termőföld használatával, jogszabályi kötelezettségeikkel kapcsolatos.

A központi igazgatóság rendszeresen tart továbbképzéseket a területi szervek talajvédelmi felügyelői részére a helyes joggyakorlatról, a talajvédelem egyes szakkérdéseiről (például erózió elleni védekezések, talajvédelmi műszaki létesítmények, komplex melioráció menete, talajjavítás esetei, a humuszmentéssel kapcsolatos kérdések, talajvédelmi tervek tartalmi követelményei, stb.).

### AZ IGAZGATÓSÁG ÉVES MUNKÁJA SORÁN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK

A 2009-2010. évben talajvédelmi szempontból bevezetésre került az AIR program, amely részben a talajvédelmi hatósági tevékenység nyilvántartására szolgál. Így ennek megfelelően 2009. óta nagymértékben csökkentek a területi szervekre rótt jelentéstételi kötelezettségek, mivel a vonatkozó adatokat az AIR talajvédelmi moduljából is le lehet kérdezni.



## 2010. évi tapasztalatok a növényegészségügy területén

A növény-egészségügyi szakterület elsődleges feladata a zárlati (karantén) és egyéb új, nem honos, de nagy gazdasági veszteséggel járó károsítók bekerülésének, megtelepedésének és terjedésének meggátlása egyrészt a vizsgálatköteles export, import, valamint a hazai termelés és EU-n belüli forgalmazás növény-egészségügyi ellenőrzésével, másrészt a karantén vonatkozású károsítókra irányuló fel- derítések végzésével.

Felmérve a tagállami és hazai kötele- zettségeket és a szakterület adott- ságait, az elmúlt években egy olyan egységes rendszert dolgoztunk ki, amelyre alapozható egy költség- takarékos és hatékony növény- egészségügyi felügyeleti tevékenység. A rendszer kialakításánál elsődleges szempont volt a finanszírozási korlá- tok figyelembe vételével a szakmai munka eredményességének és presz- tízsének megőrzése.



## ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

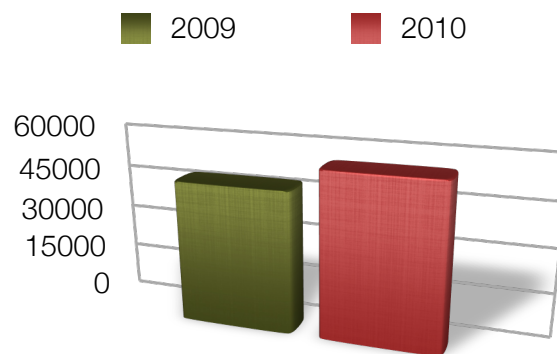
A növény-egészségügyi vizsgálati kötelezettség alapvetően, jogszabályokban meghatározott módon, az ellenőrzés alá tartozó termékek (pl. szaporítóanyagok) és azok előállítóinak, nagykereskedelmi forgalmazóinak teljes körére (100 %-ára) vonatkozik. A vizsgálatköteles termékek körébe azok a növények, növényi termékek és egyéb anyagok (pl. fa-csomagolóanyag) tartoznak, amelyek termelése és forgalmazása jelentős növény-egészségügyi kockázattal járhat, mert a hozzájuk kapcsolódó zárlati és nem-honos, új károsítók nagy gazdasági és/vagy környezeti kárt okozhatnak.

A nem vizsgálatköteles termékek ellenőrzésére növény-egészségügyi felderítési rendszert működtetünk. Ennek keretében a nagyobb veszélyt jelentő károsítók jelenlétének ellenőrzésére alkalmazzuk a károsító-specifikus felderítést. A növénytermelési és forgalmazási tevékenység növény-egészségügyi megfelelőségének ellenőrzésére működtetjük a kiegészítő felderítést (hálóterv alapú, célirányos, szűrőpróba-szerű). Itt nyílik lehetőség a kockázat alapú ellenőrzés alkalmazására. Ennek alapja a tevékenységet végzők adatait tartalmazó AIR adatbázis működtetése.

A nem vizsgálatköteles termékekkel kapcsolatban nyilvántartásra kötelezettek az áruburgonyát 1,0 ha feletti területen termelők, a fa-csomagolóanyagot kezelő, gyártó, forgalmazó cégek és a terménytárolók, malmok.

## ELLENŐRZÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA

A feladattervben meghatározottak végrehajtása a témák számát tekintve teljesen vagy időarányosan megtörtént, de egyes feladatok ellátása során az ellenőrzött helyszínek számát növelni kellene az Európai Unió egységes piacának tényéből származó növény-egészségügyi kockázatok csökkentése érdekében. A Magyarországra más tagállamból behozott termékeknél nagyobb mértékben lenne célszerű alkalmazni a kiegészítő felderítéseket. E cél megvalósításának azonban határt szab a jelenlegi költségvetési korlátozás.



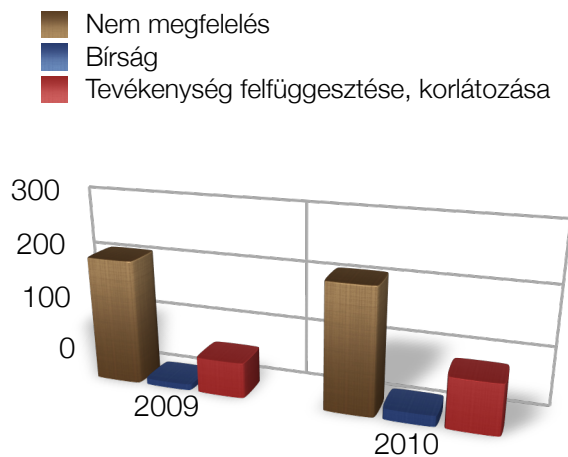
8. ábra Növényegészségügyi ellenőrzések száma, 2009-2010.

## ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

A növény-egészségügyi jelentőségű károsítók terjedésének jellegéből adódóan a káresemény nem feltétlenül kötődik a termelő vagy forgalmazó jogsértéséhez. A meghozott intézkedések a károsító felszámolását és terjedésének megakadályozását szolgálják. Ezért a zárlat alá helyezett, azaz felhasználásában korlátozott termékekre és/vagy területre további, kiegészítő zárlati intézkedéseket hoz a hatóság.

Szankcionálásra akkor kerül sor, ha a gazdasági szereplő nem tartja be a jogszabályban és az elrendelt határozat(ok)ban rögzített kötelezettségeit. Ezt a különbséget tükrözi a hozott zárlati intézkedések és a jogszabály-

sértések száma között 2010-ben is tapasztalt különbség.



9. ábra Növényegészségügyi szankciók száma, 2009-2010.

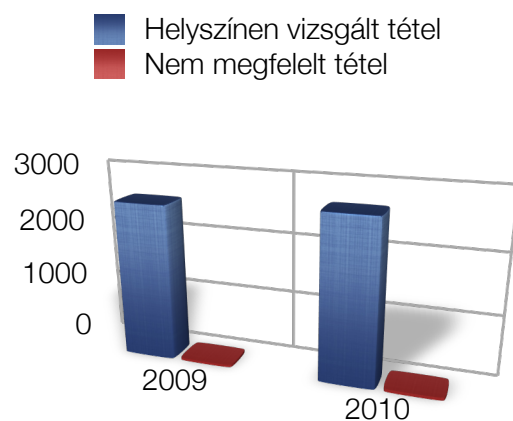
Növényvédelmi bírság 18 alkalommal került kiszabásra. A bírságolás okai: engedély nélküli forgalmazás, növényútlel köteles termékeknél a növényútlel hiánya, áruburgonya forgalmazásánál a regisztrációs szám hiánya, a zárlati határozatban előírt technológia betartásának megsértése.

A növény-egészségügyi szakterületen előforduló jogszabálysértések közvetlenül nem veszélyeztetik az emberi és állati egészséget. Gazdaságilag azonban veszélyeztetik a mezőgazdasági termelést, mivel olyan károsítók megtelepedését és terjedését segíthetik elő, amelyek ellen nem vagy csak nagyon nagy költséggel lehet védekezni. A magyar jogszabályok előírják, hogy zárlati károsító új helyen történő előfordulása esetén a termelőt részleges (70-90%-os) kártalanításban kell részesíteni. Nem tapasztalható a jogszabálysértések halmozódása sem ágazati, sem területi szempontból.

Az export ellenőrzések száma közel 30%-ban nőtt, nem történt visszautasítás az importáló országok részéről.

Az import tételek száma kismértékben, a visszautasítások száma pedig jelentősen (30%-kal) csökkent.

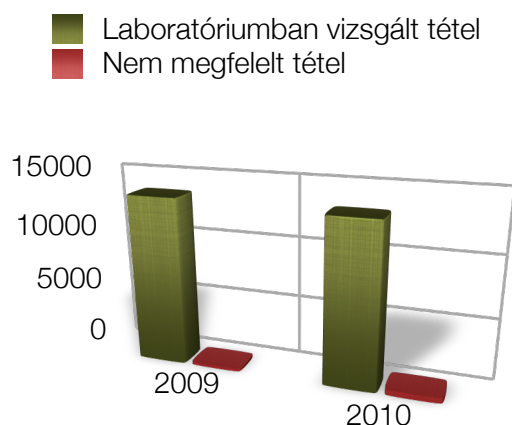
A szaporítóanyag termeléssel és forgalmazással kapcsolatos (belső) ellenőrzések száma kis mértékben csökkent, a nem-megfelelőségek aránya több, mint 10%-kal nőtt. A kiszabott bírságok száma 80%-kal, összértéke pedig több, mint 100 %-kal növekedett. A bírság kiszabása és a tevékenység korlátozása között nincs összefüggés a növény-egészségügyi vizsgálatoknál. A tevékenységi korlátozások száma 40%-kal lett nagyobb az előző évihez képest.



10. ábra Helyszíni növényegészségügyi vizsgálatok száma, 2009-2010.

A helyszíni vizsgálat a növény-egészségügyi szakterületen nem a tételekre, hanem az ellenőrzött gazdálkodási szereplőkre (termelő, forgalmazó) vonatkozik. A nem megfelelt „tételek” száma is azoknak számát tükrözi, akik tevékenységével szemben valamely növény-egészségügyi kifogás felmerült, számuk 8 %-os növekedést mutat.





11. ábra Laboratóriumi növényegészségügyi vizsgálatok száma, 2009-2010.

A laboratóriumi vizsgálatok száma jelentősen nem változott, de a fertőzött minták száma közel megkétszereződött.

A kiegészítő felderítések eredményei is hasonló tendenciákat mutatnak.

## KÉPZÉSEK

Az igazgatóság a szakterületi dolgozóknak a következő témákban tartott képzéseket:

- ▶ Aktuális kérdések a Növény- és Talajvédelmi szakterület tevékenységében
- ▶ A növény-egészségügyi szakterületet érintő jogszabályi változtatásokkal, szaporítóanyag ellenőrzésekkel, valamint egyéb növény-egészségügyi tevékenységgel kapcsolatos feladatok
- ▶ A növény-egészségügyi hatósági ellenőrzési rendszer alkalmazása minden napi munkánk során
- ▶ A növény-egészségügyi ellenőrzésekkel kapcsolatos egyéb aktuális kérdések

A képzéseken a teljes növényvédelmi felügyelői állomány (228 fő) részt vett.



## 2010. évi tapasztalatok a növényvédelem területén

A növényvédelmi hatósági tevékenység célja az élelmiszerlánc felügyelete során az, hogy a növényvédő szerek és a termésnövelő anyagok forgalmazásának, illetve felhasználásának ellenőrzésén keresztül felderítse azokat a szabálytalanságokat, amelyek az emberi egészséget és a környezetet veszélyeztethetik.

A hatóság azon az elven jár el, hogy ha már a kereskedelemben kiszűri a fogyasztókra veszélyt jelentő termékeket (például visszavont engedélyű, lejárt szavatosságú növényvédő szerek, hamisított termékek stb.), akkor azok már el sem juthatnak a gazdálkodókhoz, tehát felhasználni sem tudják a fogyasztói kockázattal rendelkező termékeket a mezőgazdasági termelés során.

A növényvédő szerek kis- és nagykereskedelmi forgalmazását 2010-ben

az MgSzH megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságai ellenőrizték.

A növényvédőszer-kereskedelemmel foglalkozó kis- és nagykereskedelmi egységek biztonságos működéséhez további biztosítékot jelent, hogy a hatóság szakhatósági állásfoglalás keretében adja meg hozzájárulását ahhoz, hogy a bolt a jogszabályokban meghatározott követelmények szerint működjön.

Az élelmiszerláncban „a termőföldtől az asztalig” elv alapján történik a hatósági ellenőrzések kivitelezése. Ezen elv mentén a hatóság kiemelt figyelmet fordít a növényvédő szerek és termésnövelő anyagok felhasználásának ellenőrzésére a gazdálkodóknál.



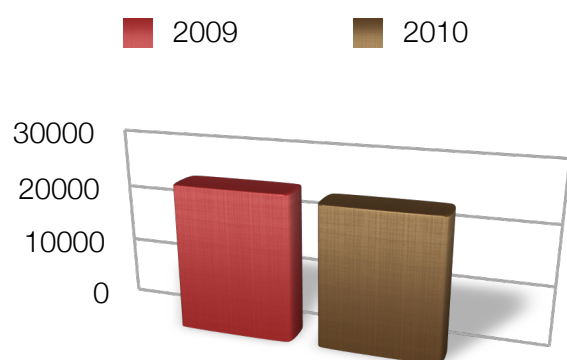
## ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

2010-ben a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságai növényvédelmi felügyelői éves feladatterv alapján – amelyet a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ adott ki – növényvédelmi hatósági tevékenység keretében ellenőrizték a növényvédő szer kiszerelőket, a növényvédő szert forgalmazó kis- és nagykereskedelmi egységeket, valamint növényvédő szerek felhasználásával kapcsolatos ellenőrzéseket végeztek a növényi terméket előállító elsődleges termelőknél.

Az élelmiszer termelés során az egyik legkockázatosabbnak ítélt tevékenység a növényvédő szer felhasználás, ezért a hatóság 2010-ben is kiemelten ellenőrizte a termelőket, főként a jogszabályoknak megfelelő peszticid használatot, valamint a feldolgozatlan növényi termékekben a növényvédő szer maradékot.

## ELLENŐRZÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA

A szakterület által ellátandó feladatokat a Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Éves Feladatterv tartalmazza. Az elvégzett ellenőrzésekről a megyei NTI-k éves adatokat közölnek a Központ felé.



12. ábra Növényvédelmi ellenőrzések száma, 2009-2010.

## ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

### NÖVÉNYVÉDŐ SZEREK FELHASZNÁLÁSÁVAL KAPCSOLATOS ELLENŐRZÉSEK

A hatósági ellenőrzések során egy felhasználónál a hatóság emberei több tényezőt is ellenőriznek. Bármilyen szabálytalanságot észlelnek, azt jegyzőkönyvben rögzítik, és elindítják az eljárást. A kevésbé súlyos szabálytalanságoknál az eljáró hatóságnak lehetősége van, hogy csak figyelmeztetésben részesítse a szabálytalanul eljáró felhasználót. Azonban olyan esetekben, amelyek az ember vagy állat egészségét veszélyeztetik, komolyabb intézkedéseket hoznak (pl.: a veszélyesnek ítélt tételek forgalmi korlátozás alá kerülnek), a súlyosabb, vagy ismételt szabálytalanságot elkövető felhasználóval szemben minden esetben növényvédelmi bírságot is szab ki a Megyei NTI, melynek mértéke 2010-ben elérte a 7,5 millió forintot.

2009-ben és 2010-ben is kockázatelemzési módszerek figyelembe vételével végezték a növényvédő szer felhasználóknál az ellenőrzéseket a növényvédelmi felügyelők. Kockázatot növelő tényezőként került figyelembe vételre az, ha

- ▶ nagyüzemi (>100 ha) a gazdaság
- ▶ korábban már talált problémát a hatóság
- ▶ nincs szakirányító
- ▶ bérpermetezést csináltat a termelő, mert nincs saját gépe
- ▶ rossz, elavult, öreg gépekkel rendelkezik a termelő
- ▶ termelő nem rendelkezik megfelelő szakismerettel
- ▶ légi növényvédelmi védekezés
- ▶ a mezőgazdasági terület lakott terület, illetve zárt kert közelében található.

	Ellenőrzések száma	Szabálytalanság száma	Intézkedések száma
Leggyakrabban előforduló szabálytalanságok a felhasználás során			
Nem engedélyezett növényvédő szer használata:	1182	2	1
Engedélyköteles termék nem megfelelő használata:	1203	2	2
Biztonságtechnika és egészségügyi előírások megsértése (pl.: nem megfelelő védőeszköz használata, vagy hiánya)	943	1	1
Engedélyköteles termék felhasználás dokumentálásának hiánya (pl.: nem megfelelően vezetett permetezési napló)	1577	6	9
Engedéllyel nem rendelkező személy által végzett növényvédő szeres kezelés:	975	4	6
Növényvédő szer tárolásának ellenőrzése:	824	0	0
Növényvédő szer kijuttatásának ellenőrzése	1127	5	6
Permetezőgép alkalmasságának vizsgálata:	942	0	0
Panasz, kár bejelentések kivizsgálása:	148	32	30
Növényvédő szer légi kijuttatásának ellenőrzése:	28	13	13
Növényvédő szer földi géppel való kijuttatásának ellenőrzése:	97	14	14
Hal, méh és vadállatok pusztulásának kivizsgálása, melyet valószínűsíthetően növényvédő szer okozott:	23	5	3

4. táblázat Növényvédelmi ellenőrzések, szabálytalanságok és intézkedések száma szakterületenként, 2010.

2009-ben a növényvédelmi felügyelők a növényvédő szert felhasználóknál 6008 ellenőrzést végeztek, 121 szabálytalanságot találtak, legtöbb gond a permetezési naplók vezetésével (26 eset), a növényvédő szer, és termésmenvelő anyag nem megfelelő tárolásával (29 eset) volt, valamint 21 esetben a növényvédelmi szakirányítókkal is gond volt. Növényvédő szer felhasználóknál összesen 14 millió forint növényvédelmi bírság kiszabására került sor.

2010-ben összesen 3911 esetben ellenőrizték a termelői raktárakat és az engedélyköteles termékek felhasználását a termelőhelyen illetve telephelyen. Mindössze 20 esetben találtak szabálytalanságot. 2009-hez hasonlóan legtöbb gond a permetezési nap-

lók vezetésével (6 eset) volt, azonban a tavalyi évtől eltérően a növényvédő szer, és termésmenvelő anyagok tárolásával kapcsolatban nem találtak szabálytalanságot. A felügyelők 148 esetben vettek fel jegyzőkönyvet panasz/kár bejelentése miatt, amelyből 32 esetben találtak szabálytalanságot. A hivatalból és bejelentés alapján végzett ellenőrzések során összesen 52 esetben találtak az engedélyköteles termékek felhasználásával kapcsolatos szabálytalanságot (mint például növényvédelmi szakirányító nem volt a helyszínen, növényorvosi vény hiánya, engedélyokiratnak nem megfelelő növényvédő szer felhasználás, nem megfelelő technológia alkalmazása miatti elsodródás, méhpusztulás stb.).



A szabálytalanságokért összesen 7,5 millió forint növényvédelmi bírságot szabtak ki a Megyei NTI-k.

A 2010-ben tehát jelentősen (2097-el) kevesebb ellenőrzést végeztek, kevesebb szabálytalanságot találtak és kevesebb bírság is került kiszabásra. Míg 2009-ben az ellenőrzések 2 %-ánál, 2010-ben az ellenőrzéseknek csak 0,5 %-ánál talált szabálytalanságot a hatóság.

A 2010-es évben a **panasz/kár bejelentés** alapján történt ellenőrzéseknél is arányait tekintve kevesebb esetben talált valamilyen szabálytalanságot az eljáró hatóság. (2010-ben 148 ellenőrzésből 32 szabálytalanság, 2009-ben 210 ellenőrzésből 57 szabálytalanság).

A bejelentések általában növényvédő szer elsodródása miatt érkeztek, melyek kivizsgálása a hatóság feladatai közé tartozik. A bejelentők területén termés kiesés, súlyosabb esetben növénypusztulás is bekövetkezhet. A növényvédő szer elsodródásának oka lehet, hogy a termelő a kijuttatáskor nem veszi figyelembe az előírásokat, így a szélesebbeséget, a védőtávolságokat, az előírt esetekben sem használja a cseppnehezítő készítményeket stb. A méhek pusztulását a méhekre kifejezetten veszélyes/kockázatos szerek használata, vagy a mérsékelten veszélyes/kockázatos szerek nem megfelelő használata okozza. A halak és vizek védelmében előírt biztonsági sávok betartásával a halpusztulások száma csökkenthető lenne.

A **hivatalból végzett ellenőrzéseknél** a leggyakrabban észlelt szabálytalanság a nem megfelelően vezetett nyilvántartás, pl. permetezési napló, raktárkönyv stb. hiánya vagy nem naprakész vezetése.

A fent említett veszélyek csökkentése érdekében és a növényvédő szer felhasználás szabálytalanságainak kiszűrésére a hatóság nem csak ellenőrzéseket végez a termelőnél, hanem növényvédőszer-maradék vizsgálatának céljából növényi mintát is vesz.

#### NÖVÉNYVÉDŐ SZER KISZERELŐ CÉGEK ELLENŐRZÉSE

2009-ben a Megyei NTI növényvédelmi hatósági tevékenysége körében 26 növényvédő szer kiszerelő céget ellenőrzött 95 alkalommal, a megvizsgált növényvédő szerek és termésnövelő anyagok közül különböző okok miatt (címké, csomagolás, egyéb) összesen 7 esetben talált szabálytalanságot, és 1,05 millió Ft növényvédelmi bírságot szabott ki.

2010-ben a Megyei NTI növényvédelmi hatósági tevékenysége körében 10 növényvédő szer kiszerelő céget ellenőrzött 30 alkalommal és összesen 3 esetben talált szabálytalanságot.

#### NÖVÉNYVÉDŐ SZER KIS- ÉS NAGYKERESKEDŐK ELLENŐRZÉSE

A növényvédelmi felügyelők a kereskedők ellenőrzését is kockázatelemzési módszerek figyelembe vételével végezték.

Kiskereskedelmi egységek esetén az ellenőrzés számot csökkentő tényező:

- ▶ Kevesebb I. kategóriás szert árulnak
- ▶ Sok a kis kiszerelés, ami nem megbontható

Ellenőrzés számot növelő tényező:

- ▶ Előző évi problémás esetek
- ▶ Szakismeret hiánya inkább előfordul, mint a nagykereskedőkben
- ▶ Felhasználókkal áll közvetlen kapcsolatban

Nagykereskedelmi egységek esetén nagy növényvédő szer forgalom lebonyolítása és raktárral is rendelkezik.

2009-ben a növényvédő szer kis- és nagykereskedőknél 3852 vizsgálatot végezett, ahol összesen 1191 szabálytalanságot talált, a legtöbb hiba a növényvédő szerek, termésnövelő anyagok nyilvántartásával kapcsolatban volt (251 esetben), engedély nélküli értékesítéssel 60 esetben találkoztak a felügyelők, nem engedélyezett növényvédő szer, vagy termésnövelő anyag pedig 19 esetben volt a kereskedőknél (már visszavont engedélyű szerek visszamaradó készletei). Valamennyi kereskedelmi egységre kiszabott növényvédelmi bírság elérte a 69 millió forintot, továbbá 21 esetben szabtak ki helyszíni bírságot összesen 180 ezer forint értékben.

2010-ben a megyei felügyelők összesen 1720 kis- és nagykereskedelmi egységnél tartottak ellenőrzéseket engedélyköteles termék forgalmazásának ellenőrzése céljából és 5919 jegyzőkönyv került kiállításra a növényvédő szerek, termésnövelő anyagok, forgalmazás, raktározás, szállítás, minőségellenőrzés, szakhatósági állásfoglalás ellenőrzéséről. Ezen ellenőrzések során 1778 esetben találtak valamilyen szabálytalanságot a kereskedők által forgalmazott termékekkel kapcsolatban (mint pl.: a nem megfelelő címke vagy csomagolás, lejárt szavatossági idő, nem megfelelően vezetett nyilvántartás stb.). A felmerült szabálytalanságok folytán összesen 31,2 millió forint növényvédelmi bírság került kiszabásra, míg helyszíni és eljárási bírság kiszabására 44 esetben került sor, összesen 1'040 ezer forint értékben.

2010-ben 2067-el több jegyzőkönyvet vett fel a hatóság, és 587-tel több szabálytalanságot talált, azonban kevesebb bírságot szabott ki. Tehát kisebb mértékű és kisebb tételeket érintő szabálysértéseket állapítottak meg a növényvédelmi felügyelők.

A szakterület kiemelt feladata a növényvédő szer hamisítás és illegális kereskedelem elleni küzdelem. Növényvédőszer-hamisítás, illegális behozatal kapcsán 2009-ben 16 esetben, 2010-ben 20 esetben indítottak eljárást a megyei NTI-k, vagy vettek részt szakértőként az eljárásokban.

2010-ben már másodszorra került sor egy növényvédőszer-gyártó cég által a hatóság rendelkezésére bocsájtott, úgynevezett biomarkerrel ellátott növényvédő szer tesztjének alkalmazására a hatósági helyszíni ellenőrzések során. A teszt kísérleti alkalmazása kedvező tapasztalatokkal zárult, még akkor is, ha hamis növényvédő szert ezzel a módszerrel az idei évben nem találtunk. A helyszíni ellenőrzés tapasztalata szerint már az is önmagában elrettentő, hogy a hatóság kezében egy olyan eszköz lehet, amely a helyszínen növényvédőszer-hamisítást deríthet fel. Természetesen a teszt eredménye önmagában nem elegendő ahhoz, hogy egy terméket hamisnak nyilvánítsunk, ahhoz már megfelelő laboratóriumi vizsgálatok szükségesek.

#### NÖVÉNYVÉDELMI GÉPEK ELLENŐRZÉSE

A növényvédelmi felügyelők a nyári időszakban részt vettek az AKG ellenőrzésekben, valamint a szezonálisan megszervezett kiemelt ellenőrzésekben is. 2009-ben az áprilisi Kikelet II. elnevezésű kiemelt ellenőrzés keretében a növényvédő gépeket ellenőrizték (1170 tétel), amelynek során 10 esetben találtak szabálytalanságot, így 1'850'000 Ft növényvédelmi bírság került kiszabására. 2010-ben 942 gépet ellenőriztek, amely során nem találtak szabálytalanságot, ezért nem történt bírság kiszabása.

## PARLAGFŰ ELLENŐRZÉSE

2009-ben külterület esetében a megyei igazgatóságaink 7204 ha-on, 5418 alkalommal rendelték el a parlagfű elleni közérdekű védekezést. Növényvédelmi bírság kiszabására 5337 alkalommal került sor, 10240 ha területre, a bírság összege 262,7 millió Ft volt.

Belterületen csak növényvédelmi bírság kiszabására van jogköre a megyei igazgatóságoknak. A helyszíni ellenőrzéseket a jegyzők végezték, vagy a Megyei NTI végzett saját felderítést, illetve közösen lefolytatott ellenőrzésekre is sor került. Belterületi ingatlanokon indított parlagfű-mentesítési kötelezettség elmulasztása miatt indított eljárások során 2009-ben összesen 47 millió Ft növényvédelmi bírság kiszabására került sor.

A 2010-es évben is kiemelt feladatként végezték a Megyei NTI-k a parlagfű-mentesítést, melynek eredményeképpen a földhivatal részéről átadott jegyzőkönyvekre a megyei Igazgatóságok külterületen 5240 esetben (összesen 5 450 hektárra) rendelték el közérdekű védekezést, azonban az esetek több, mint 90%-ában az ügyfelek maguk elvégezték a parlagfű-mentesítést. A védekezési kötelezettség betartásának ellenőrzése érdekében a felügyelők 7085 esetben végeztek helyszíni szemlét. A parlagfű fertőzés miatt külterületen összesen 4228 alkalommal szabtak ki növényvédelmi bírságot a felügyelők (7173 hektárra), amely 210,6 millió forintot tett ki. Belterületen összesen 241 alkalommal került sor növényvédelmi bírság kiszabására, amely 31,8 millió forintot jelent.

## NÖVÉNYVÉDŐSZER-MARADÉK VIZSGÁLATA

Az élelmiszer-biztonságot befolyásoló fő veszélyforrások közül a társadalmi tudatban elsők között szerepelnek a növényvédőszer-maradékok. A növényvédő szerek a jövőben is meghatározó szerepet fognak játszani a világ egyre növekvő népességének alapvető nyers élelmiszerekkel történő ellátásában. A zöldségek és gyümölcsök védelmére nagyszámú növényvédő szer áll rendelkezésre. A növényi termékek növényvédőszer-maradék tartalmának hatósági ellenőrzése egy jól megtervezett éves monitoring terv alapján történik, melynek célja az élelmiszerláncban a lehetséges kockázati tényezők számának felderítése és csökkentése tekintettel a lakosság egészséges és biztonságos élelmiszerral való ellátására.

Az ellenőrzés alá vont kultúraféleségek kiválasztása, vizsgálata a magyar fogyasztási szokások, az ország termelési struktúrája, a kockázatbecslési és kockázatelemzési adatok, illetve az előző évek vizsgálati tapasztalatai figyelembe vételével történik.

A hazai vizsgálati minták mintavétele betakarításkor a termőhelyen, a piaci elárusító helyeken, a nem hazai, illetve az import tétel mintavétele pedig a határállomásokon és a nagykereskedelmi láncok logisztikai központjaiban történik.

A mintavételezések kiterjednek friss zöldség-, gyümölcs esetében az export, import, termőhelyi és piaci kultúrákra, a növényi alapú feldolgozott élelmiszerekre, valamint a bébiételekre és -italokra.

A laboratóriumok a vizsgálati eredményeket minden esetben az érvényes Uniós szermaradék határérték előírásokkal vetik egybe, és döntéseiket a termény forgalomba hozhatóságára ennek megfelelően hozzák meg. Amennyiben a szermaradék tartalom az engedélyezett értéknél magasabb, a termény

forgalomba nem hozható, a termelő és forgalmazó ellen hatósági, államigazgatási eljárás indul, és élelmiszer-ellenőrzési, illetve növényvédelmi bírság szabható ki.

Az elmúlt években a vizsgált kultúraféleségek száma 53 és 69 között változott, amely minták legnagyobb hányadát a zöldségfélék tették ki. A legnagyobb számban vizsgált hazai kultúrák; fejes saláta, retek, uborka, paprika, paradicsom, alma, kajszibarack, meggy, körte, import termékek esetében a citrom, csemegeszőlő, grapefruit, körte, mandarin, narancs, paprika, paradicsom, szamóca.

Az alkalmazott szűrővizsgálati programmal, mintegy 200–250 különböző növényvédőszer hatóanyag- és bomlás termékeinek vizsgálata történik meg.

#### A HAZAI ÉS NEM HAZAI (IMPORT) TERMÉKEK VIZSGÁLATAI

A friss zöldség-, gyümölcs esetében az export, import, termőhelyi és piaci kultúrákra vonatkozó vizsgálati számokat az 5. táblázat és a 13. ábra foglalja össze 2002-től kezdődően.

Az engedélyezett határérték célja a forgalomba kerülő élelmiszerek növényvédőszer-maradék tartalmának a termés védelméhez szükséges minimális szinten tartása és a felesleges felhasználás vagy magasabb dózis alkalmazásának a korlátozása. A forgalomba kerülő termékeknek meg kell felelni a határérték előírásoknak.

Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy az engedélyezett határérték nincs közvetlen kapcsolatban a szer toxicitásával.

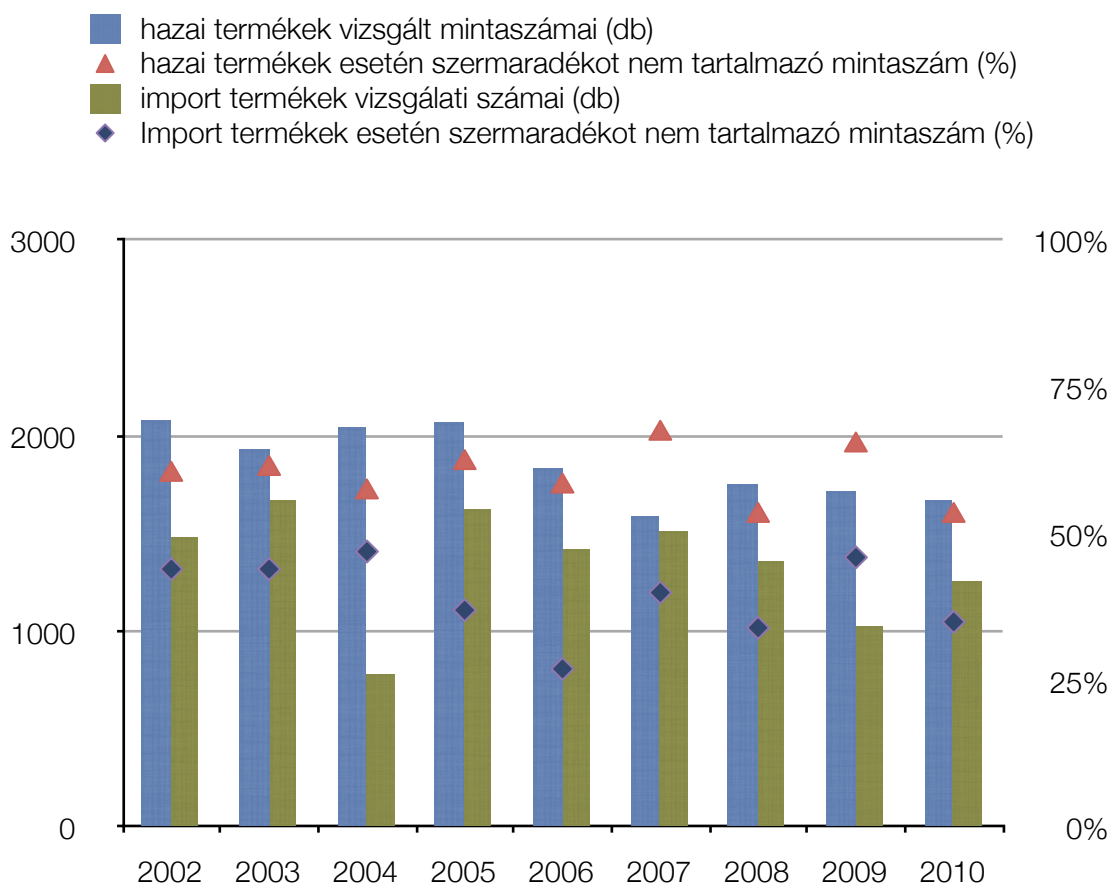
2010-ben 3424 db hatósági (növényi termék, illetve növényi alapú élelmiszer) minta analízisét végezte el a hálózat a mintavételi program keretében. A vizsgálatok száma, az elmúlt évek növekvő tendenciájának megfelelően, meghaladta a 600.000-t.

A vizsgálat típusa szerinti megoszlásban a 1673 db hazai és 1255 db nem hazai eredetű friss zöldség-, gyümölcs minta, 129 db növényi alapú feldolgozott élelmiszer, 93 db bébiétel, -ital, illetve 63 db környezeti minta vizsgálata történt meg.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HAZAI TERMÉKEK VIZSGÁLT MINTASZÁMAI (DB)	2081	1933	2045	2069	1836	1589	1754	1715	1673
HAZAI TERMÉKEK ESETÉN SZERMARADÉKOT NEM TARTALMAZÓ MINTASZÁM (%)	60,2	61,6	57,6	62,4	58,1	67,5	53,4	65,0	53,0
IMPORT TERMÉKEK VIZSGÁLATI SZÁMAI (DB)	1484	1671	781	1624	1420	1511	1359	1026	1255
IMPORT TERMÉKEK ESETÉN SZERMARADÉKOT NEM TARTALMAZÓ MINTASZÁM (%)	44,2	44,8	47	37,9	27,1	40,8	34,4	46,0	35,0

5. táblázat Az elmúlt évek hazai és import termékeinek növényvédőszer-maradék vizsgálati számai (2002-2010.)





12. ábra Az elmúlt évek hazai és import termékeinek növényvédőszer-maradék vizsgálati számai (2002-2010.)

Az összesen vizsgált hatósági minták 46 %-a nem tartalmazott szermaradékot kimutatható mennyiségben. Határérték feletti mennyiségben mért szermaradék tartalom miatt a minták 1,0 %-a minősült kifogásoltnak: 29 db (5 db hazai eredetű, elsősorban fejes saláta, uborka, és 24 db nem hazai eredetű kultúra, csemegeeszőlő, paprika, uborka, bébiétel).

Összességében megállapíthatjuk, hogy a határértéket meghaladó minták száma a nemzetközi szinten elfogadott arányt mutatja, ugyanakkor a szermaradékot nem kifogásolt mennyiségben tartalmazó mintaszám továbbra is igen magas.

A szermaradékot tartalmazó nem hazai eredetű minták aránya magasabb volt a hazai arányhoz képest. Ennek oka valószínűleg a származási országok éghajlati viszonyaira, illetve a hosszabb szállítási távolságokra vezethető vissza, amelynek következtében a

védekezéshez erőteljesebb növényvédő szer felhasználásra van szükség.

Ha bármely ellenőrzött termék szermaradék tartalmával kapcsolatban a hazai vagy uniós ellenőrzések határérték-túllépési problémát jeleznek, akkor emelt mintaszámmal végzett célirányos vizsgálatokra van szükség. 2005-ben a marokkói paprika, 2006-ban pedig a csemegeeszőlő jelentett olyan problémakört, amely kiemelt célvizsgálatot tett szükségessé.

## NÖVÉNYI ALAPÚ FELDOLGOZOTT ÉLELMISZEREK, BÉBIÉTEL, -ITAL VIZSGÁLATOK

A feldolgozott élelmiszerek vizsgálata a liszt-féleségekre, konzervekre, müzlikre, illetve gyümölcsitalokra terjedt ki. A bébiétel és -ital vizsgálatok elsősorban zöldség-, és gyümölcsalapú készételekre vonatkoztak. A növényi alapú feldolgozott élelmiszerek, illetve a bébi étel-, ital mintaszámokat 2006-2010 közötti időszakra a 6. táblázat mutatja.

Év	mintaszám (db)	
	feldolgozott élelmiszer	bébiétel-ital
2006	186	80
2007	166	181
2008	121	168
2009	82	119
2010	129	93
Összes vizsgálat száma (db)	684	641

6. táblázat Növényi alapú feldolgozott élelmiszerek, bébi étel-, ital vizsgálatok számai (2006-2010)

Feldolgozott élelmiszerek estében 2006-ban 20,4%, 2007-ben 35,5%, 2008-ban 19%, 2009-ben 32%, 2010-ben 30% tartalmaztak a minták mérhető, de nem kifogásolt növényvédőszer-maradékot, de határértéket meghaladó mintát nem talált a hatóság.

2006-2010 között a bébiétel és -ital termék esetében a vizsgálati eredmények megfeleltek az elvárásoknak, míg 2006-ban 15 volt a mérhető szermaradékot tartalmazó minták száma, 2009-, illetve 2010-ben mindössze két termékben volt kimutatható mennyiségű szermaradék – tetrahydroftálimid (a kaptán bomlásterméke).

Fontos feladatot jelentett 2010-ben is az Oroszországi Föderációba exportált növényi termékek növényvédőszer-maradék vizsgálata. A szállítást elősegítő 2-3 napos határidővel mintegy 189 minta vizsgálatát végezték el laboratóriumaink.

A laboratóriumhálózat 243 minta vizsgálatával aktívan részt vett az agrárkörnyezet-gazdálkodási kötelezettségvállalások teljesítésének, valamint 44 minta vizsgálatával az iskola gyümölcs programban részt vevő termékek és termelők ellenőrzésében. Hatóanyag lebomlás és szermaradék-eloszlás vizsgálatok – ún. szerkísérletek – végeznek a növényvédő szer készítmények engedélyezését megelőzően, melyek elősegítik a hazai engedélyezési folyamatot, illetve több millió forint bevételt jelentenek a hatóságnak.

A növényvédőszer-maradék határérték előírásoknak nem megfelelő élelmiszer forgalomba hozatala miatt 2010-ben 12,6 millió Ft növényvédelmi- és 101,1 millió Ft élelmiszer-ellenőrzési bírság került kiszabásra.

A terményeink növényvédő szer szennyezettsége nem a laboratóriumban, hanem a termőhelyen dől el. Éppen ezért a megoldást is itt kell keresni. Ebben a folyamatban nem lehet megkerülni a termelő fokozott felelősségét. Ezért az előírásoknak minden eszközzel érvényt kell szerezni.

### AKG ELLENŐRZÉSEK

Az agrárkörnyezet-gazdálkodási célprogramban résztvevő gazdálkodók ellenőrzésében a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal ellenőreivel a növényvédelmi felügyelők is részt vesznek. 2009-ben 1509 db, 2010-ben pedig 1274 db AKG ellenőrzésben működtek közre a növényvédelmi hatóság részéről.

## KÉPZÉSEK

A központi igazgatóság a szakmai állomány-  
nak a következő témákban tartott képzése-  
ket:

- ▶ Aktuális kérdések a Növény- és Talaj-  
védelmi szakterület tevékenységében
- ▶ A növényvédelmi szakterületet érintő  
jogszabályi változtatásokkal, a parlagfű  
elleni védekezéssel kapcsolatos fel-  
adatok
- ▶ A növényvédelmi ellenőrzésekkel kap-  
csolatos egyéb aktuális kérdések

A képzéseken a teljes növényvédelmi  
felügyelői állomány (228 fő) részt vett.

# Növényi termék ellenőrzés



## 2010. évi tapasztalatok a növényi termék ellenőrzés területén

A Zöldség-Gyümölcs Minőségellenőrzési Szolgálat fokozatos kialakítását követően jelenleg ellátja a friss zöldség és gyümölcs termékek, a banán, a komló és igény szerint a vágott virág és élő dísznövények minőségellenőrzési feladatait.

Az eddigi feladatok logikusan egészültek ki a 4/2008. (I. 12.) FVM rendeletben meghatározott a bizonyos élelmiszerek aflatoxinnal való szennyeződésének kockázata miatti különleges feltételekről szóló meghatározott termékek import ellenőrzésével, amely száraz és szárított gyümölcsökre pl. földimogyoró, füge, pisztácia stb. vonatkozik.

Szintén új feladatként fokozottan ellenőrzi, a bizonyos nem állati eredetű élelmiszer termékek importját.

Ezen kívül a Szolgálat az iskolagyümölcs programhoz kapcsolódóan az iskolásoknak szánt gyümölcsök mind minőségi, mind élelmiszerbiztonsági szempontból történő folyamatosan ellenőrzését is ellátja.





## A ZÖLDSÉG ÉS GYÜMÖLCS ELLENŐRZÉS

### AZ ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

A friss, fogyasztásra szánt zöldség és gyümölcs minőségellenőrzésének célja a piacra kerülő termékek – nemzetközileg elfogadott – normáknak való megfelelését ellenőrizni, és a termelőt ezzel is a követelményeket kielégítő termék előállítására készíteni. Ez a kereskedő számára megkönnyíti az áru összehasonlítását és megítélését; a fogyasztó részére minőségileg elkülönített, összehasonlító kínálatot biztosít, ugyanakkor védi a piacot az előírásoknak nem megfelelő minőségű árutól, külön kezelve a friss fogyasztásra és a feldolgozásra szánt árut.

Az 1580/2007/EK rendelet meghatározta azokat a területeket, ahol a termékek minőségét ellenőrizni kell. Az ellenőrzéseket a termelőnél, feldolgozóknál, az export-, az import- és az Európai Unión belüli, illetve hazai forgalomban az ellenőrzéseket azonos feltételrendszerben és azonos eljárási gyakorlattal végzi.

Ezek alapján a belföldi áruforgalomban a termékeknek az értékesítési lánc minden pontján meg kell felelniük a vonatkozó minőségi előírásoknak. A forgalmazókról országos adatbázis készül, amely adatbázis tartalmazza az ellenőrizendő belföldi forgalmazókat. Az adatbázis biztosítja a kockázatelemzésen alapuló ellenőrzési módszer rendszeres működését. E mellett az évente több alkalommal végrehajtott kiemelt ellenőrzések, fogyasztóvédelmi akciók, keretében fokozott ellenőrzések történnek a szezonális zöldség-gyümölcs termékek forgalmazása során.

Az ellenőrzés az áru birtokosának a vizsgálati alap, kötelező bejelentésével indul a harmadik országból érkező friss és ipari feldolgozásra szánt import, illetve a harmadik országra kerülő export, valamint az Európai Unió vala-

mely tagállamába kiszállításra vagy beszállításra kerülő áruk esetében.

### ÉVES ELLENŐRZÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA

Éves ellenőrzési ütemtervben konkrét és meghatározott ellenőrzési számok nem, csupán a korábbi évekhez viszonyított irányszámok kerültek kiadásra, tekintve, hogy az áru birtokosának a vizsgálati alap kötelező bejelentésével induló kiviteli és behozatalai ellenőrzések száma éves szinten és időszakosan is jelentős eltéréseket mutat.

A hivatalból indított kockázatbecslésen alapuló belföldi forgalmazók ellenőrzéseinek száma azonban nem éri el azt az EU által megkövetelt szintet, hogy betöltse a piacszába-lyozásban megkívánt optimális ellenőrzési mértéket. Az ellenőrzések mértékének szinten tartását az elrendelt ellenőrzési akciók során történő vizsgálatok biztosítják. Az ellenőrzések számának jelentős megnövelése ellen hat a szigorú költségtakarékosság, illetve az ellenőrök jelentős leterheltsége, tekintve, hogy valamennyi ellenőr más állandó és szezonális feladatokat is ellát egyidejűleg.

### AZ ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

A zöldségek és gyümölcsök forgalmazási minőségének ellenőrzése során 2010-ben összesen 39.849 tételt vizsgáltunk. Ebből export 2938 és import 26.815 tétel. A belföldi regisztrált forgalmazók ellenőrzése során 10.096 tételt vizsgálatára került sor. Az ellenőrzés bevétele vizsgálati díjakból 175,4 millió Ft volt, és 45,8 millió Ft élelmiszer-ellenőrzési bírságot szabtuk ki nem megfelelő minőségű áru forgalmazása miatt.

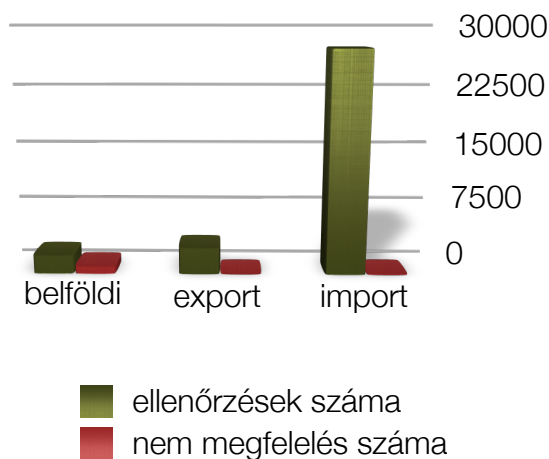
Zöldség-gyümölcs forgalmazása során a jogszabálysértések leginkább a mindenkori szezonra jellemző „típus” problémák, mint a romló-hiba, héjhiba, frissesség hiánya és jelölési hiányosságok a leggyakoribbak.

Az iskolagyümölcs-program keretében 2010-ben összesen 45 beszállítónál történt ellenőrzés, amely során két szállítónál találtak az

ellenőrök a megszabott követelményének nem megfelelő gyümölcsöt. Mindkét esetben élelmiszer ellenőrzési bírság kiszabására került sor. Továbbá nyolc beszállítónál a jelölés (címkézés) hiánya miatt figyelmeztették az ellenőrzötteket. A növényvédőszer-maradék vizsgálatok során kifogás nem volt, a megengedettnél magasabb szermaradék hatóanyag nem volt a vizsgált gyümölcsökben.

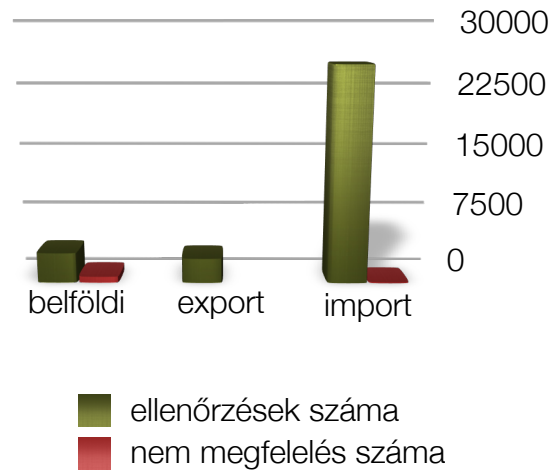
#### AZ ELLENŐRZÉSI EREDMÉNYEK ÖSSZEGETÉSE AZ ELŐZŐ ÉVEK EREDMÉNYEIVEL

A 2009-ben és a 2010-ben lezajlott zöldség-gyümölcs forgalmazási minőségsszabványnak való megfelelés ellenőrzések számában szignifikáns eltérés nem tapasztalható, a vizsgált tételek száma megközelítőleg azonos nagyságrendű. A kifogásolt tételek száma csökkenő tendenciát mutat, a kiszabott bírságok összege azonban emelkedett egyrészt az ismétlődések miatt alkalmazott szorzófaktor, illetve a nagyobb tömegű kifogásolt tételek folytán.



13. ábra A 2009. évi zöldség-gyümölcs ellenőrzések

A 2009. évi vizsgálatok adatait az 13. ábra, míg a 2010. évi vizsgálati adatokat a 14. ábra szemlélteti.



14. ábra A 2010. évi zöldség-gyümölcs ellenőrzések

#### KÉPZÉS

Fontos és kiemelt feladat az oktatás, képzés területén mind az ellenőrök mind a piac szereplőinek rendszeres oktatása, mert a végső cél mégiscsak az ellenőrzött jó minőségű kínálat a végső fogyasztó számára.

Az ellenőrök részére évente megosztva két alkalommal került sor országos továbbképzésre. A képzésen alkalmanként 60-65 fő vett részt, illetve a feladatok végrehajtásába bevont új ellenőrök (mintegy 25 fő) részére 2-szer 3 alkalommal kerül sor regionális képzésre. 2009-ben három, 2010-ben két alkalommal nyílt lehetőség nemzetközi tréningeken részt venni a Növényi Termékellenőrzési (Koordinációs) osztály munkatársainak.

A piac szereplői részére 2009-ben 14, 2010-ben 12 alkalommal volt lehetőség a zöldség-gyümölcs forgalmazási aktuális minőségi kérdéseiről előadást, konzultációt tartani, alkalmanként 60-100 fő részvételével.

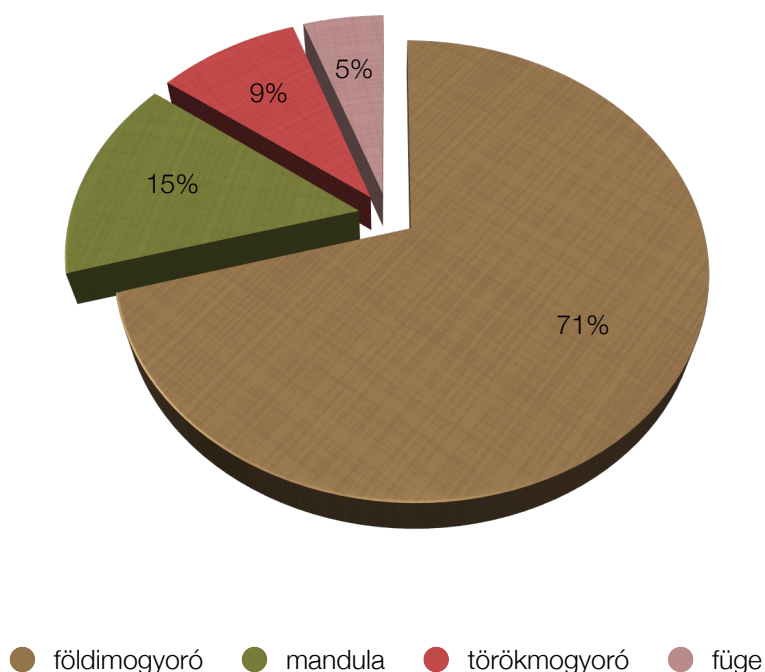
## BIZONYOS NEM ÁLLATI EREDETŰ ÉLELMISZEREK FOKOZOTT IMPORT ELLENŐRZÉSE

### AZ ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

A 4/2008 FVM rendelet szabályozza bizonyos élelmiszerek aflatoxinnal való szennyeződésének kockázata miatti feltételeket. Az Európai Unió területére egyes harmadik országból érkező bizonyos élelmiszerek, és az e termékeket tartalmazó összetett élelmiszerek aflatoxin tartalma gyakran meghaladja az előírt határértéket. 2009. évben az Európai Unió a meglévő határozati rendszerű szabályozást rendeleti szintű szabályozással egészítette ki ezen a területen. A kétféle szabályozási forma a Bizottság indoklása szerint azért szükséges, hogy a határozati formával egy gyorsabb reagálást lehetővé tevő, míg a rendeleti formával egy hosszabb távú stabilitást garantáló a rendszeres kockázatot

jelentő termékek körét szabályozó rendszer keretében biztosítsa az élelmiszer-biztonságot e termékek esetében.

A hatályos magyar jogszabály (4/2008 FVM rendelet) mellett, a vizsgálandó termékek körét és az ellenőrzési rendszert az 1152/2009/EK (az egyes harmadik országokból behozott bizonyos élelmiszerekre az aflatoxinnal való fertőződésük kockázata miatt vonatkozó különleges feltételek megállapításáról és a 2006/504/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló) rendelet szabályozza. Továbbá hatályba lépett a 669/2009/EK rendelet, amely a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek bizonyos nem állati eredetű takarmányok és élelmiszerek behozatalára vonatkozó fokozott hatósági ellenőrzések tekintetében történő végrehajtásáról rendelkezik.



15. ábra 2009. évi fokozott import ellenőrzések

### ÉVES ELLENŐRZÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA

A Magyarországon az ellenőrzéseket a hatályban lévő 4/2008 FVM rendelet alapján végezzük. A rendelet által szabályozott az ellenőrizendő termékek köre és az ellenőrzés gyakorisága, amelyet kockázatbecslés alapján kell végezni. Külön ellenőrzési tervet az ellenőrzések koordinációját végző MgSzH NTAI Növényi Termék Ellenőrzési osztálya nem készít, mivel az ellenőrzések során szem előtt kell tartani az ellenőrzések gyakoriságát és ez által a kiszámíthatóságot. Fontos, hogy az importőrök nem tudják előre kiszámítani az ellenőrzéseket.

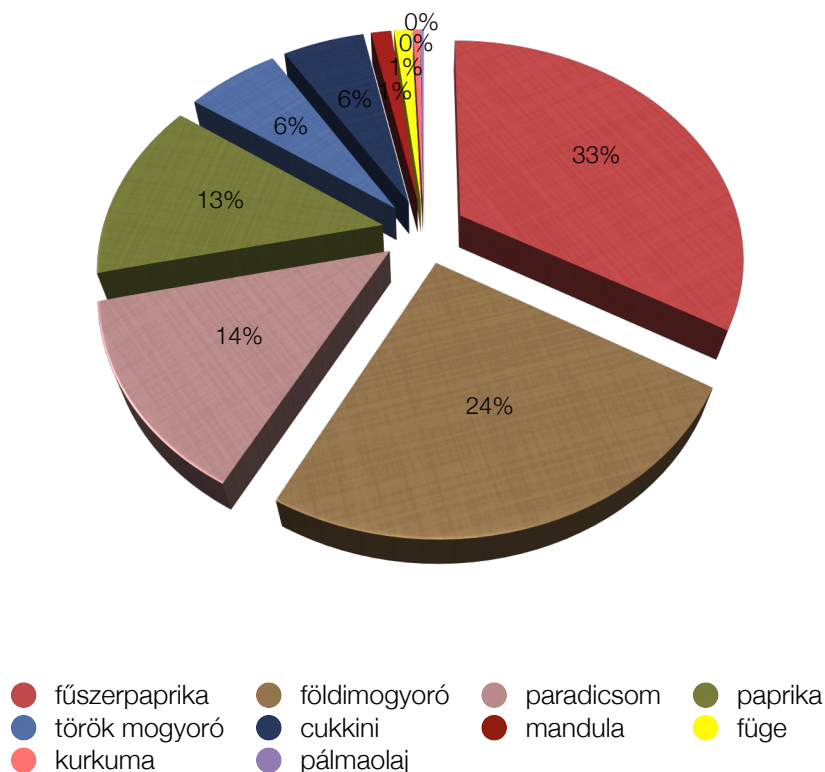
### AZ ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

2009 és 2010 évben a fokozott import ellenőrzések során nem megfelelő szállítmány nem volt. 2009-ben 75 tétel, 2010-ben 429

tétel okmányellenőrzését végezték el a kijelölt behozatali és kijelölt beléptetési helyeken dolgozó zöldség-gyümölcs minőségellenőrök.

A 2009 végén megjelent két EU-s rendelet (669/2009/EK és 1152/2009/EK) az ellenőrzések számának növekedését eredményezte. A rendeletek kibővítették az ellenőrizendő termékek körét. A rendeletek előírják a termékek meghatározott gyakorisággal történő azonosságvizsgálatát és fizikai ellenőrzését is. 2009-ben 42, 2010-ben 69 tétel azonosságvizsgálatát és fizikai ellenőrzését végeztük.

A 2009. évi vizsgálatok adatait az 15. ábra, míg a 2010. évi vizsgálati adatokat a 16. ábra szemlélteti.



16. ábra 2010. évi fokozott import ellenőrzések



# Állatgyógyászati termékek



## 2010. évi tapasztalatok az állatgyógyászati termékek ellenőrzése területén

Az MgSzH [Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága](#) (ÁTI) az állatgyógyászati készítményekkel és egyéb, az állat-egészségügyben alkalmazott termékekkel kapcsolatos engedélyező, nyilvántartó és ellenőrző hatósági tevékenységet folytat a hatályos hazai és európai jogszabályok és az Európai Unió gyógyszerügyi hatóságaira vonatkozó szakmai ajánlások alapján.



## ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

### GYÓGYSZERGYÁRTÁS ÉS -FORGALMAZÁS ENGEDÉLYEZÉSE ÉS ELLENŐRZÉSE

Az ÁTI Inspektorátusa helyszíni ellenőrzések eredményei alapján, az előírt követelmények (Helyes Gyógyszergyártási Gyakorlat; Helyes Nagykereskedelmi Gyakorlat) teljesítése esetén adja ki az engedélyeket. Az engedélyezett nagykereskedők száma 2010-ben 58, az engedélyezett gyártóhelyek száma 35. Alaki hibás forgalmazási engedély 381 gyártási tételre lett kiadva.

### GMP INSPEKCIÓ – GYÓGYSZERGYÁRTÁS ELLENŐRZÉSE

*Gyógyszergyártás engedélyezési eljárásához nem kötődő ellenőrzés:* PIC/S kockázatbecslési útmutató alapján tervezett. Az ellenőrzések végrehajtása az éves inspekciós terv alapján történt. Az ellenőrzések gyakorisága a gyártott gyógyszerformáktól és a talált hiányosságok súlyosságától függ (6 – 12 – 24 hónap).

*Gyógyszergyártás engedélyezési eljárásához kötődő ellenőrzés:* a beadott kérelmek függvénye.

GMP inspekciók száma 2010-ben 13. (2009-ben 22.), GMP Igazolás kiállítása: 14; Törzskönyvi eljárásához kapcsolódó szakvélemények száma: 14; Gyártóüzem terveinek előzetes véleményezése: 1.

### GDP INSPEKCIÓ - GYÓGYSZER-NAGYKERESKEDELMI TEVÉKENYSÉG ELLENŐRZÉSE

*Nagykereskedelmi engedélyezési eljárásához nem kötődő ellenőrzés:* 2 évente minden nagykereskedő ellenőrzésre kerül, éves inspekciós terv alapján.

*Nagykereskedelmi engedélyezési eljárásához kötődő ellenőrzés:* a beadott kérelmek függvénye.

GDP inspekción 2010-ben összesen 41 esetben került sor. (2009-ben 31).

*Általános, engedélyezési eljárásához nem kötődő inspekciók száma:* 30 (2009-ben 24).

*Engedélyezési eljárásához kapcsolódó inspekciók száma:* 11 (2009-ben 7).

*Szakhatósági állásfoglalás:* 11.

### PIACFELÜGYELET

A 2010. évi kockázatalapú piacfelügyeleti ellenőrzés keretében a gyógyszerkészítmények közül mintavételezésre kijelölésre kerültek:

- ▶ az újonnan törzskönyvezett állatgyógyászati készítményekből;
- ▶ hazai gyártók készítményeiből;
- ▶ az előző években minőségi hibásnak bizonyult készítményekből;
- ▶ amelyeknél a törzskönyvezési eljárás tapasztalatai indokolták;
- ▶ amelyekhez kapcsolódóan pharmacovigilance bejelentés érkezett;
- ▶ a tavalyi mintavételi tervben meg nem mintázott készítmények közül.

Piacfelügyelet keretében olyan vakcinák kerültek ellenőrzésre, amelyek az előző években nem szerepeltek a piacfelügyeleti mintavételezésre kijelölt készítmények között, illetve amelyek felhasználási mennyisége jelentős.

A 2010-es évben, a vonatkozó EDQM/EMA útmutató alapján kidolgozásra került egy új piacfelügyeleti eljárás. A módszer tesztelése 50 állatgyógyászati készítmény vonatkozásában megtörtént. A 2011-es mintavételi terv az új kockázatbecslési módszer szempontrendszerének és eljárásrendjének megfelelően az Inspektorátus, a törzskönyvezési osztályok és a laboratóriumok szoros szakmai együttműködésével lett összeállítva.

#### A NEM PIACFELÜGYELET KERETÉBEN BEÉRKEZŐ OLTÓANYAGMINTÁK CSOMAGOLÓANYAGÁNAK ÉS HASZNÁLATI UTASÍTÁSÁNAK VIZSGÁLATA

A 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet értelmében az immunológiai állatgyógyászati készítmények minden egyes gyártási tételének forgalomba hozatala előtt azt az ÁTI-nak be kell jelenteni, az ÁTI a rendeletben előírt vizsgálatokat elvégzi. 2010-ben 921 oltóanyagot jelentettek mintavételre; 101 készítmény csomagolóanyagának és használati utasításának ellenőrzése történt meg, 15 készítmény esetében volt nem megfelelő. Ezen készítmények alaki hibás engedélyezési eljárást követően kerülhettek forgalomba.

#### MEGYEI IGAZGATÓSÁGOK GYÓGYSZER-FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGÉNEK ELLENŐRZÉSE ÉS KOORDINÁCIÓJA

2010. január 1. és december 31. között minden megyei élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságon az éves tervnek megfelelően az ÁTI egy-egy belső ellenőrzést hajtott végre. Az elvégzett ellenőrzések száma összesen 19.

#### JOGSZABÁLYSÉRTÉSEK

A jogszabálysértési ügyek felderítésére és kivizsgálására az ÁTI-ba érkező bejelentések nyomán, illetve a helyszíni ellenőrzések vagy inspekciók alkalmával feltárt olyan tények/nemmegfelelőségek esetén kerül sor, melyek eljárás indítását vonják maguk után. Az elrendelt intézkedések végrehajtását az ÁTI ellenőrizte (pl.: visszahívás).

A jogszabálysértéssel kapcsolatos ügyek száma 2010-ben 46 volt. (2009-ben 48 eset). A jogszabálysértési ügyek kivizsgálására 20 nem tervezett kiszállás/helyszíni ellenőrzés történt ((2009-ben 12).

Reklámhordozó ellenőrzésére 37 esetben került sor. Hat esetben jogszabálysértő reklámtevékenység gyanúja merült fel, a megyei igazgatóságoknak való áttételt követően figyelmeztetésre került sor.

#### GYORS RIASZTÁSI RENDSZER (RAPID ALERT SYSTEM) MŰKÖDTETÉSE

2010-ben az ÁTI 73 minőségi hiba bejelentést fogadott és két Rapid Alert eljárást indított. A beérkező jelentések közül 13 (2009-ben 8) vonatkozott állatgyógyászati készítményre, ezek kivizsgálása megtörtént.

#### PHARMACOVIGILANCE (GYÓGYSZER-MELLÉKHATÁS FIGYELŐ) RENDSZER MŰKÖDTETÉSE

Az állatgyógyászati készítmények gyakorlati alkalmazása során észlelt mellékhatások kivizsgálása lényeges eleme az EU engedélyezési gyakorlatának. A forgalomba hozatali engedélyek lejáratára (5 év) utáni megújítás során a pharmacovigilance esetek száma és jellege döntő módon befolyásolhatja az engedély megújítását.

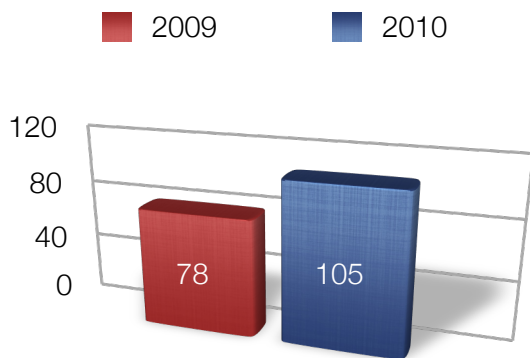
A hazai pharmacovigilance esetek száma 2010-ben 24 volt (2009-ben: 19). A 24 hazai esetből hét bejelentés állatgyógyászati gyógyszerkészítményre, tizenhét bejelentés állatgyógyászati oltóanyagra vonatkozott. Ezek kivizsgálása a törzskönyvezési osztályok és a laboratóriumok közreműködésével megtörtént. Az adatok az európai pharmacovigilance információs adatfeldolgozó hálózatban (Eudravigilance rendszer) rögzítésre kerültek.

2010-ben a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően megkezdődtek az engedélyesek pharmacovigilance inspekciói. Az inspekciók szempontrendszere, dokumentumai, eljárásai kidolgozásra kerültek. A pharmacovigilance inspekciós tervben rögzített 5 pharmacovigilance inspekció végrehajtása megtörtént.

#### AZ ÁLLATGYÓGYÁSZATI KÉSZÍTMÉNYEK BIZTONSÁGA

Az engedélyesek által benyújtott rendszeres gyógyszerbiztonsági jelentésekről (507 PSUR) 123 (közülük 7 MRP/DCP eljárásban törzskönyvezett készítményé) értékelő szakvélemény készült el (2009-ben 203).

## ELLENŐRZÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA



17. ábra Állatgyógyászati termékekkel kapcsolatos ellenőrzések száma, 2009-2010.

### GMP INSPEKCIÓ

A 2010-re tervezett 16 GMP inspekciónak 13 valósult meg. Év közben a gyógyszer-gyártás engedélyezési eljárásokhoz kapcsolódóan az Inspektorátus további 3 nem tervezett GMP inspekciónak, valamint egy centrális engedélyezési eljárás (European Medicines Agency) kapcsolódó nemzetközi felülvizsgálatot hajtott végre.

### GDP INSPEKCIÓ

A 2010-es inspekciónak 30 nagykereskedő általános, engedélyezési eljárás nem kötődő GDP inspekciónak tervezett. 4 inspekciónak a cég nagykereskedelmi engedélyének év közbeni visszavonása, illetve felfüggesztése miatt nem került sor. 7 cég inspekciónak – az előre nem tervezhető jogszabálysértési ügyek azonnali kivizsgálásához kapcsolódó helyszíni ellenőrzések (20 rendkívüli GDP ellenőrzés) következtében – átütemezésre került 2011 elejére.

### PIACFELÜGYELET

A piacfelügyeleti tervben érintett 7 megyéből 5 megyében került sor mintavételre. A mintavételi tervben szereplő 17 forgalmazó közül 12 került teljes vagy részleges ellenőrzésre. Az éves ellenőrzési tervben meghatározott állatgyógyászati készítmények közül 45,3 % került ellenőrzésre/laboratóriumi

vizsgálatra. Egy gyógyszerkészítmény nem volt raktáron, két készítmény esetén nem volt a hazai gyártónál gyártás, 17 gyógyszerkészítmény mintavételére nem került sor. Az oltóanyagok esetében 3 esetben a tervezett ellenőrzés elmaradt, mivel 2010-ben behozatal nem történt, 6 minta laboratóriumi és állatházi vizsgálata gazdasági okok miatt nem valósult meg.

### MEGYEI IGAZGATÓSÁGOK GYÓGYSZER-FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGÉNEK ELLENŐRZÉSE ÉS KOORDINÁCIÓJA

Az éves ellenőrzési tervben előírt 19 ellenőrzés megtörtént. Az ellenőrzések területe 2010-ben:

- ▶ a kerületi állatorvosok ellenőrzési tevékenysége az állatgyógyászati készítmény kiskereskedői tevékenység vonatkozásában
- ▶ az állatgyógyászati készítmények kezelése az állattartó telepeken

A kiskereskedelmi forgalmazás és a felhasználás felügyeletét a 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet a kerületi hivatalok feladatkörébe rendeli, azonban számos esetben, összeférhetlenségi okok miatt (a kerületi állatorvosoknak gyógyszerforgalmazásban, felhasználásban lévő érdekeltségei) az ellenőrzést a megyei gyógyszerfelügyelők végezték.

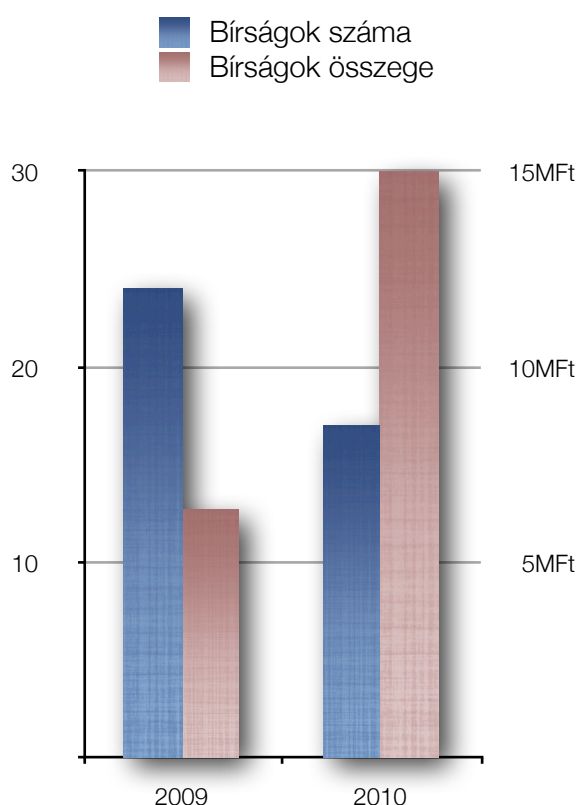
A 19 belső ellenőrzésen felül az ÁTI a megyei igazgatóságokkal – az általános, engedélyezési eljárás nem kötődő GDP inspekciónak keretében – 14 közös nagykereskedelmi és kiskereskedelmi ellenőrzést folytatott le, melyek során felügyelte a megye/kerület által végzett kiskereskedelmi ellenőrzési tevékenységet is. Az eljárások lefolytatásáról és eredményeiről és az ellenőrzések során feltárt esetleges eljárási hiányosságokról az ÁTI tájékoztatta a megyei hivatalokat és elvégezte a megyei eljárás nyomon követését.



## ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

A 2010-es évben 46 szabálysértési ügyben indult eljárás; 17 esetben állategészségügyi, illetve élelmiszerlánc-felügyeleti bírság kiszabására került sor, 9 esetben az ügyfél határozatban figyelmeztetésben részesült, 5 esetben a szabálysértés nem igazolódott, 5 esetben az eljárás átkerült az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező megyei hivatalhoz. A kiszabott bírságok összértéke 14,9 millió Ft volt.

A jogszabálysértéssel kapcsolatos helyszíni ellenőrzések száma az elmúlt évhez képest 60%-al növekedett.



18. ábra Állatgyógyászati termékekkel kapcsolatos bírságok száma és összege, 2009-2010.

A leggyakoribb szabálytalanságok 2010-ben az alábbiak voltak:

- ▶ a készítmény nem az engedélyezett csomagolóanyag szöveggel, használati utasítással való forgalmazása;
- ▶ bonthatósági szabályok megsértése.

A legsúlyosabb feltárt szabálytalanságok 2010-ben:

- ▶ harmadik ország számára gyártott oltóanyag minőségi bizonylatán a vizsgálati eredmények nem megfelelő feltüntetése;
- ▶ gyógyszer-hatóanyagokat (antibiotikumot) tartalmazó készítmények minőségi bizonylatán, csomagolásán, használati utasításán összetevőként növényi kivonatok feltüntetése, és a készítmény gyógyhatású készítményként való illegális gyártása és forgalmazása, vevők megtévesztése;
- ▶ engedéllyel nem rendelkező készítmények illegális gyártása és forgalmazása, vevők megtévesztése;
- ▶ inaktivált telepspecifikus vakcinák forgalmazása, nem „telepspecifikus” módon való felhasználása;
- ▶ nem engedélyezett csomagolóanyagban, nem engedélyezett vivőanyaggal gyógyszerpremix forgalomba hozatala.

A leggyakoribb, illetve legsúlyosabb szabálytalanságok 2009-ben az alábbiak voltak:

- ▶ illegális gyártás;
- ▶ nem engedélyezett készítmény forgalmazása;
- ▶ jogszabályellenes reklámtevékenység.

## LABORATÓRIUMI VIZSGÁLATOK

### ÁLLATGYÓGYÁSZATI KÉSZÍTMÉNYEK ELLENŐRZÉSE

Az állatgyógyászati készítmények minőségének, hatékonyságának és ártalmatlanságának ellenőrzése során az ÁTI laboratóriumi 2010-ben 626 állatgyógyászati készítmény (508 gyógyszer és 118 oltóanyag) laboratóriumi és állatházi vizsgálatát végezte el. Az elvégzett vizsgálatok száma 4229 (oltóanyag 510, gyógyszerkészítmény 3719). Nem megfelelőség száma 26 (19 gyógyszerkészítmény, 7 oltóanyag). A vizsgálatok száma az előző évhez képest összességében 16%-kal nőtt, ezen belül a gyógyszerkészítmények vizsgálati száma 36%-kal emelkedett.

Az oltóanyagok tételes felszabadítási eljárása során az elbírált mintavételi kérelmek száma 2010-ben 921 (EU hatósági felszabadító tanúsítvánnyal 337), a kiadott EU felszabadító igazolások száma 18.

Az ÁTI laboratóriumi részt vesznek az EU közösségi gyógyszer- és vakcina-ellenőrzési munkáiban. A laboratóriumok, mint az Európai Unió Hivatalos Gyógyszerellenőrző Laboratóriumi Hálózat tagjai az Európai Gyógyszerügynökség és az Európai Gyógyszerminőségi Igazgatóság által koordinált vizsgálatokhoz kapcsolódóan 63 állatgyógyászati készítmény vizsgálatát végezték el. A tagországi együttműködés keretében végzett vizsgálatok (OMCL vizsgálatok) kiemelt jelentőséggel bírnak az EU egységes piacfelügyeleti eljárásainak hatékony, költségkímélő végrehajtásában. A vizsgálati eredményeket/bizonylatokat a tagországok hatóságai kölcsönösen elismerik és elfogadják, a vizsgálatokra és a kapcsolódó hatósági intézkedésekre vonatkozó információk az unió védett adatbázisaiban a gyógyszerügyi hálózatok számára hozzáférhetőek.

### ÁLLATGYÓGYÁSZATI KÉSZÍTMÉNYEK ENGEDÉLYEZÉSE, TÖRZSKÖNYVEZÉS

Az ÁTI egyik legfontosabb alapfeladata, az állatgyógyászati készítmények törzskönyvezése. 2010-ben törzskönyvezett új állatgyógyászati készítmények száma 117. A nemzetközi eljárással (Centrális, MRP, DCP) engedélyezett új készítmények aránya 68%. Az Állatgyógyászati készítmények értékeléséhez és engedélyezéséhez kapcsolódó eljárások összes száma 2010-ben: 1820.

Állatgyógyászati készítmények (gyógyszer és oltóanyagok) törzskönyvezésével kapcsolatos értékelő jelentések és határozatok száma 2010-ben: 1116 (736 nemzeti eljárás, 380 kölcsönös elismerési/decentralizált eljárás). Az uniós engedélyezési eljárásokban az ÁTI 13 esetben referens tagországgként vett részt és 2 centrális eljárásban co-rapporteur-i feladatokat látott el.

Állategészségügyi biocidok engedélyezéséhez kapcsolódó eljárások száma: 29

Gyógyhatású készítmények, ápolószerek engedélyezéséhez kapcsolódó eljárások száma: 92

Egyéb eljárások (eseti behozatali engedély, gyakorlati kipróbálási engedély, állategészségügyi szakvélemény, nyilvántartásba vétel, Free Sale Certificate, GMP igazolás, Veterinary Certificate, Animal Health Certificate, Certificate on Registration, Batch Protocol Review Certificate, egyéb igazolás kiadása): 583

### JÁRVÁNYÜGYI FELADATOK

Az ÁTI feladatkörét képezi az állami járványvédelmi készletben lévő immunbiológiai készítmények beszerzése, kezelése és szükség esetén eljuttatása a felhasználókhoz. Az ÁTI részt vesz a rókák veszettség elleni vakcinázásának szervezésében, a vakcina beszerzésében és repülőgépes kiszórásának felügyeletében, az akciók előkészítésében és a végrehajtás ellenőrzésében. Az ÁTI a vonatkozó járványügyi feladatoknak eleget tett.

### KÉPZÉS

A szakterületi dolgozóknak a központi igazgatóság a következő témákban tartott képzést:

- ▶ Megyei gyógyszerfelügyelői értekezlet, 2010. március 10. Az értekezlet témája: a 2009. évi céllellenőrzések összefoglaló értékelése, a tapasztalatok megbeszélése. Résztvevők: 19 megyei gyógyszerfelügyelő.
- ▶ Megyei gyógyszerfelügyelői értekezlet, 2010. május 4. Az értekezlet tárgya: a 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet módosítása. Résztvevők: 19 megyei gyógyszerfelügyelő, 5 fő az ÉTbI, 2 fő VM, 12 fő ÁTI.
- ▶ e-Learning oktatás, 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet. Résztvevők: megyei gyógyszerfelügyelők
- ▶ Megyei gyógyszerfelügyelői értekezlet a VM és a központi társigazgatóságok képviselőinek részvételével, 2010. december 16. Az értekezlet témája: a 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet és a 210/2009. (IX. 29.) Kormány rendelet hatályba lépése által a kereskedelem engedélyezése, ellenőrzése területén történt változások következményei, a 2010. évi közös ellenőrzések és a 2010. évi belső ellenőrzések tapasztalatai. Résztvevők: 19 megye gyógyszerfelügyelői.

▶

- ▶ ÁTI Információs Nap, 2010. május 5. Az értekezlet témája: a 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet 2010 tavaszán hatályba lépett módosítása. Résztvevők: törzskönyvi engedélyesek, gyártók, nagykereskedők, 62 fő.

A területi szervek által az állományok és az élelmiszerlánc szereplőknek tartott képzések témáiról és a résztvevők számáról az ÁTI információval nem rendelkezik.

### AZ IGAZGATÓSÁG ÉVES MUNKÁJA SORÁN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK

Az Állatgyógyászati szerek alrendszer új ügyviteli moduljának bevezetése jelentős mértékben segíti a törzskönyvezési folyamatok nyomon-követését, az információk naprakész hozzáférhetőségét, a határidők betartását és az egységes és koherens határozatok kiadását.

# Állategészségügy, állatvédelem



## 2010. évi tapasztalatok az állategészségügy, állatvédelem területén

Az [Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság](#) feladatait egyetlen mondatba összefoglalva azt mondhatjuk, hogy ellátja a járványügyet, az állatvédelemmel, az országon, illetve az EU-n belüli, valamint a harmadik országokba irányuló állat és szaporítóanyag szállításokkal kapcsolatos, továbbá az előbb említett területekhez szorosan kapcsolódó informatikai feladatokat.

Az [Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság](#) laboratóriumai Budapesten országos, Debrecenben és Kaposváron területi illetékességgel végeznek vizsgálatokat. Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság 17 betegség, illetve a paraziták esetében tölti be a nemzeti referencia laboratórium feladatait.





## ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

2010-ben az ellenőrzések nagyobb része a nemzeti ellenőrzési tervben foglalt kockázatelemzés (különösen magas kockázatú, magas kockázatú, átlagos kockázatú, alacsony kockázatú) alapján előzetesen összeállított tervnek megfelelően, negyedéves bontásban került elvégzésre.

Az ellenőrzések kisebb hányadát a kiemelt ellenőrzések, a betelepítési engedélyek előtti, az új állattartás bejelentéséhez kapcsolódó ellenőrzések, a lakossági panaszok, közérdekű vagy társhatósági bejelentések, járványügyi nyomozások (pl. méhek nyúlós költés-rothadása) alapján elvégzett és az auditokhoz kapcsolódó ellenőrzések tették ki. Egyes megyékben az ellenőrzések végrehajtása kampányszerűen történt, egy-egy területre koncentrálnak. A különösen magas kockázatú állattartó telepek esetében, így valamennyi nagylétszámú állattartó telepen kétszer hajtottak végre járványvédelmi és egyszer állatvédelmi ellenőrzést.

Az ünnepi időszakokban az ünnepkörökhöz kapcsolódó termékek előállításának és forgalmazásának ellenőrzése kiemelten történt. A tavaszi kiemelt ellenőrzésben a bányaszállítások, nyúlshállítások ellenőrzése mellett egyes megyékben a sertéstelepek állategészségügyi, állatvédelmi ellenőrzését végezték el. A téli elrendelt időszakban sertésszállítmányok ellenőrzésére és – karácsony környékén – a halak állatvédelmi ellenőrzésére terelődött nagyobb hangsúly.

## ELLENŐRZÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA

Az ellenőrzési terv alapján előírt ellenőrzéseket a legtöbb megyében hiánytalanul elvégezték. Azonban voltak olyan megyék is, amelyekben az előírtnál több ellenőrzést (pl. vaddisznóban előforduló klasszikus sertéspestis járvány miatt, új egységek regisztrációja vagy utóellenőrzések következtében) vagy egyedi okok miatt kevesebb ellenőrzést végezték el. Ez utóbbira példa, hogy az

állattartó telepek, illetve a tartott állatok számának csökkenése miatt sok esetben telepbezárásokra került sor. A ketreces tojótyúktartó telepek ellenőrzési száma is jelentősen csökkent, amelynek magyarázata, hogy ezt a tevékenységet sokan abbahagyták.

Egyes megyékben azt a gyakorlatot követték, hogy a járványvédelmi, TSE és állatvédelmi ellenőrzéseket egyszerre végezték el. Szarvasmarha-állományok esetében sokszor ezt még az intradermális tuberkulin vizsgálatok ellenőrzésével is egybekötötték. Ez természetesen csak akkor van így, ha valamilyen hiánypótlás miatt nem kell utóellenőrzést tartani. Olyan helyeken, ahol a szezonálisan működő telepek ellenőrzésére 2010-ben már nem kerülhetett sor, ott ezen szezonálisan működő telepek ellenőrzését a 2011. évi ellenőrzési terv keretein belül pótolták.

Egyes megyékben rendszeresen végeztek mélyszégi ellenőrzéseket a Vám- és Pénzügyőrség munkatársaival közösen, melyek során főként a közúti állatszállítások szabályszerűségét tudták ellenőrizni.

Az állattartó telepek állapotára, működésére vonatkozóan hasznos információkat nyújtottak az ENAR és KM ellenőrzések is.

A megyék ugyancsak naprakész információkhoz jutottak azon telepek esetében, melyek működési engedély kiadása iránti kérelemmel fordultak az illetékes megyei Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósághoz. A kérelem részeként becsatolásra került a kedvező eredményű járvány- és állatvédelmi ellenőrzésről szóló jegyzőkönyv, a járványvédelmi készenléti terv, az ellátó állatorvossal kötött szerződés másolata, valamint az állati hulladékok ártalmatlanítására kötött szerződés másolata.

Az elmúlt évekhez viszonyítva megnövekedett a közérdekű bejelentések, illetve a társhatóságoktól történő áttételek száma, ami ugyancsak jelentősen átalakította a tervezett ellenőrzéseket.

Az érintett megyében a vörösiszap katasztrófa körzetében a tervezett ellenőrzések csekély elmaradását ellensúlyozta a kiemelt, aktív jelenlét a veszélyhelyzet megszüntetésében, valamint a kárelhárító tevékenységek állandó állategészségügyi felügyelete.

## ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

### NYUGAT-DUNÁNTÚL

A Nyugat-Dunántúli régióban az ellenőrzések és bírságok mind tartalmukban és összegükben változtak a 2009. évi adatokhoz képest, hatékonyságuk lényegesen javult, kiváltképpen, ha kapcsolódott a Kölcsönös Megfeleltetés rendszeréhez.

Az élelmiszerlánc-biztonság területén az ellenőrzött létesítményekben még mindig a nyomon követés rendszerének kialakítása okozta a legtöbb problémát, az alapvető élelmiszer-biztonsági feltételekben viszont látható javulás mutatkozott. Kedvező tapasztalat, hogy a figyelmeztetések elérték céljukat, mivel a vállalkozók a figyelmeztetés hatására határidőre és teljes körűen kijavították, illetve pótolták a hiányosságokat.

Legsúlyosabb intézkedésként 1 esetben az üzem működési engedélye visszavonásra került (méz hamisítás miatt). 2009-hez képest, amikor 1-2 esetben alkalmazták csak a figyelmeztetés szankciót, 2010-ben nagyszámúval több esetben éltek ezzel a lehetőséggel.

A Nyugat-Dunántúli régió északi részén a 2010. évi tapasztalatok szerint megfelelés volt a kötelező diagnosztikai vizsgálatok elvégzésénél, az állomány-nyilvántartásokban, a nyomon követési dokumentációk

meglétében, valamint az állatvédelmi kérdések során.

Kiseb hiányosságokat tapasztaltak a járványügyi intézkedési tervek (ennek hiánya vagy nem megfelelő volta), az állati eredetű hulladékokkal kapcsolatos nyilvántartások (állati eredetű hulladékok tömege), és az ENAR feladatok (késve kijelentetlen egyedek, nem megfelelő formátumú nyilvántartás) során.

Nagyfokú hiányosságok fordultak elő a fertőtlenítőszerrel kapcsolatos dokumentációk (fertőtlenítőszer fogyási napló, takarítási-tisztítási-fertőtlenítési utasítás hiánya), a dokumentált rovar és rágcsáló irtás vizsgálatakor. Az alkalmazott szankciók élelmiszerlánc-felügyeleti bírság és írásbeli figyelmeztetés, kötelezéssel voltak.

### DÉL-DUNÁNTÚLI ÉS KÖZÉP-DUNÁNTÚL

A Dél-Dunántúli és Közép-Dunántúli régióban az elvégzett ellenőrzések csak kis százalékában tártak fel hiányosságokat. Az ellenőrzött telepek járványvédelmi zársága az esetek jelentős részében kisebb hiányosságokat mutatott (kerítés elöregedett, hiányos; kéz-, láb- és kerékfertőtlenítő hiányzik; szociális épület állapota). Egyes telepek esetében kifogásolható volt a boncoló-hullakamra hiánya, vagy annak nem megfelelő állapota és a trágyatárolás körülményei.

A több évtizede működő nagyüzemi szarvasmarha és sertéstelepek kialakítása nem a mai előírásoknak megfelelően történt, átalakításuk nagy anyagi terheket ró a vállalkozókra, (fekete-fehér öltöző átalakítása, állatrakodó, hullaboncoló kerítésvonalba történő áthelyezése, stb.).

A brojler és sertéstelepeken nem történtek meg a műszaki berendezések dokumentált ellenőrzései, nincsenek riasztóval felszerelve és tűzjelző berendezéssel ellátva. Az előírt nyilvántartások vezetése terén is tapasztalhatóak voltak hiányosságok, azok nem mindig naprakészek, adattartalmuk hiányos.

Leginkább a juhászatokban és a családi vállalkozású brojler-telepeken hiányos az adminisztráció (állategészségügyi technológiai leírás, rovar- és rágcsálóirtás, takarmányozási napló, gyógyszernyilvántartás).

A telepi beszállítások rendje, a kötelező előzetes elkülönítés szabályainak be nem tartása nem jellemző hiba, ugyanakkor adott telepen komoly gondot jelenthet. A kötelező vizsgálatokat az állattartók döntő többsége rendszeresen, az előírásoknak megfelelően elvégzetteti.

Az állati eredetű melléktermékek kezelése főként a kislétszámú állományok esetében kifogásolható. Valamennyi nagylétszámú szarvasmarha és sertés telep rendelkezik az állati hullák elszállítására érvényes szerződéssel. Ez a juh és baromfi tartóknál nem minden esetben volt igaz. A kislétszámú állományok esetében pedig gyakran nem megoldott, mivel a falvak többsége nem rendelkezik engedélyezett állati hulladék gyűjtővel.

Az elvégzett ellenőrzések során feltárt kisebb hiányosságok esetében felhívták a tartó figyelmét és hiánypótlásra szólították fel, egyes esetekben intézkedési terv benyújtását tették kötelezővé. Bírság kiszabására csak ritkán volt szükség. A hiányosságok határidőre történt pótlásáról az utóellenőrzések során meggyőződtek.

### KÖZÉP-MAGYARORSZÁG

A Közép-Magyarországi régióban jogszabálysértés az ellenőrzések 13%-ában került megállapításra. Az esetek jelentős részében a jegyzőkönyvbe foglalt határidő megszüntetésével, írásbeli felszólítással, valamint figyelmeztetéssel elérték a hibák kijavítását, a hiányosságok megszüntetését. Az okok elsősorban a telepek műszaki állapotában, szarvasmarha jelölés és nyilvántartások vezetésének a hiányában, karantén engedély hiányában, állattartási körülmények rendezetlenségében, állatszállítás szabálytalanságában, szalmonellózis elleni védekezéshez előírt intézkedési tervek elkészítésének a

hiányában, állatvédelmi szemléletben, takarmányozási hibákban, a kötelező vizsgálatok elmaradásában keresendők. Hiányosságok esetén a fokozatosság elvét betartva a legtöbb esetben figyelmeztetéssel éltek a bírság kiszabását megelőzően. Egyes esetekben azonban a jogsértések súlyossága miatt nem előzte meg figyelmeztetés a bírság kiszabását.

Állatszállításokkal kapcsolatban az előző évekhez képest javuló tendencia mutatkozott az ellenőrzéseken. Állatszállítás szabályainak a megsértése, szabálytalan állatszállítás miatt egy kereskedő kapott pénzbírságot. A feltárt jogszabálysértéseket követő figyelmeztetések az esetek zömében hatékonyan bizonyultak. Ismételt előfordulás esetén bírság kiszabására került sor.

### DÉL-ALFÖLD

A Dél-Alföldi régióban az intézkedések számaránya legnagyobb esetszámban a juhállományok járványügyi ellenőrzése során következett be. Továbbá néhány esetben állatvédelmi bírság kiszabása történt. Több esetben írásbeli figyelmeztetésre került sor, a visszaellenőrzések során a jogszabálysértések megszűntek.

### ÉSZAK-ALFÖLD

Az Észak-Alföldi régió nyugati részén élelmiszerlánc-felügyeleti bírság kiszabására járványügyi előírások be nem tartása, veszettség elleni oltás elmulasztása, valamint állatszállítási szabályok be nem tartása miatt került sor.

A szabálysértések legnagyobb részét a veszettség elleni kötelező védőoltás elmaradása adja.

Elsősorban a házityúk telepek ellenőrzése során tapasztalható a dokumentációk nem naprakész vezetése.

Valamennyi létesítménynél általános probléma a strukturális hibák javításához, állapotmegőrzéséhez szükséges anyagi erőforrások hiánya. A hiányosságok késedelmes vagy

elmaradt javítása miatt sokszor nem vezet kielégítő eredményre a szankciók alkalmazása sem.

A régió keleti felén elsősorban kisebb szabálytalanságok kerültek megállapításra az ellenőrzések során. Az ellenőrzési terv szerint 2010. évben végrehajtott ellenőrzések során feltárt hiányosságok közül leggyakrabban az ellenőrzést végző hatósági állatorvosok adminisztrációs hiányosságokkal találkoztak. A jogszabály által előírt nyilvántartások hiányoztak (látogatási napló) vagy hiányosak voltak. Nem vezették naprakészen vagy egyes adatok hiányoztak.

Gyakrabban megállapított egyéb hiányosságok:

- ▶ A telepi itató víz mintavételekről nem állt rendelkezésre laboratóriumi vizsgálati eredmény;
- ▶ A látogatók számára a védőöltözet nem volt biztosítva;
- ▶ Több esetben a szociális öltözőt nem rendeltetésszerűen használták;
- ▶ Szintén több esetben hiányzott a járványvédelmi intézkedési terv is;
- ▶ Juhtartó telepeken visszatérő hiányosság a boncoló helyiség, az állat melléktermék ártalmatlanításával kapcsolatos szerződés vagy az átvételt igazoló dokumentumok hiánya.

### ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Az Észak-Magyarországi régióban végzett ellenőrzések tanúsága szerint az állattartók leginkább az állategészségügyi-járványügyi előírásokat tartják be, az észlelt problémák jellemzően az állatjelölés, a hulladékkezelés, az állatszállítás területén jelentkeztek.

A nagylétszámú állattartó telepeken sokat fejlődtek a járványvédelmi körülmények, mintegy 10-15%-os javulás tapasztalható. Ahol a korábbi évben figyelemfelhívás történt, ott a telepek zártságát kialakították. Kislétszámú állományoknál nem minden helyszínen biztosított járványvédelmi zártság.

A 2010-ben ellenőrzött, állategészségügyi felügyelet alá tartozó létesítmények esetében még mindig a dokumentáció hiányosságai jelentik a legfőbb problémát, azonban a telepeken vezetett nyilvántartásokat – létszámadatok, elhullási, kezelési, takarmányozási napló, az értékesítés adatai stb. – támogatásokkal kapcsolatos ellenőrzések eredményeképpen sok helyen naprakészé tették, illetve már úgy vezetik.

Tojótúrtartó telepek esetében a szalmonella elleni védekezés során jóváhagyott járványvédelmi intézkedési tervben előírt vállalkozói mintavételek elmulasztásai voltak a legfőbb hibák.

A kis létszámú szarvasmarha-állományokban gyakori probléma a füljelzők késedelmes pótlása, valamint az ENAR jogszabály szerinti formátumú és tartalmú állomány-nyilvántartás is hiányzik, vagy az nem naprakész. Ezen állományoknál néhány esetben a kötelező brucellózis, leukózis vérvizsgálat hiányzott, de a kiszabott forgalmi korlátozás hatására ezeket rövid idő alatt pótolták.

Egyes méhészetekben nem gyűjtötték a vények, megrendelők másodpéldányait.

Azok az állattartók, akiknél a kis és nagy létszám határán mozog az állatlétszám, nem feltétlenül tudják kigazdálkodni a nagy létszámú telep előírásainak finanszírozását.

Ezzel magyarázható, hogy az alkalmazott szankciók elsősorban segítő szándékúak, a jogszabálykövetésre való figyelemfelhívás, figyelmeztetés és kötelezés jellegűek. Általános tapasztalat, hogy a figyelemfelhívás, a hiányosságok pótlására történő felszólítás elegendő. A KM ellenőrzések bevezetése is sok állományban javított az általános helyzeten.

2010-ben mézelő méhek nyúlós költésrothadása miatt volt szükség járványvédelmi intézkedések (leölés, helyi zárlat, községi zárlat) elrendelésére. Több esetben 2011 tavaszára áthúzódó zárlattal is számolni kellett. Bár az állományok felszámolása



hatósági felügyelet mellett, az előírásoknak megfelelően történt minden helyszínen, mégsem sikerült megakadályozni a betegség újbóli megjelenését.

A klasszikus sertéspestis vaddisznókban történő előfordulása miatt az ún. fertőzött és surveillance területen lévő sertésállományokban megtörténtek az előírt vizsgálatok mind a kis, mind a nagy létszámú telepeken. Minden esetben negatív eredménnyel zárultak a vizsgálatok. Folytatódott a kilőtt és elhullva talált vaddisznók vizsgálata is. A vadászatra jogosultak, a társas vadászatok, illetve az engedélyezett vadbegyűjtő helyek ellenőrzése során jelentős szabálytalanságokat nem találtak a kollégák. A vadászatra jogosultak és a vadbegyűjtő helyek üzemeltetői is partnerként vesznek részt a mentésben, a kezdeti ellenállás megszűnt, maximálisan segítik az állategészségügyi hatóság munkáját.

## LABORATÓRIUMI VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság laboratóriumi Budapesti országos, Debrecenben és Kaposváron területi illetékességgel végeznek vizsgálatokat. Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság 17 betegség, illetve a parazitózisok esetében tölti be a nemzeti referencia laboratórium feladatait. Az intézet budapesti vizsgálólaboratóriumait a Nemzeti Akkreditáló Testület 2007. december 18-án az MSZ EN ISO 17025:2005 szabvány szerint akkreditálta. A debreceni és a kaposvári osztályok akkreditálására 2010 nyarán került sor. 2010 novemberében a NAT további egy évre meghosszabbította a budapesti laboratóriumok akkreditált státuszát.

2010 őszén bevezettük a napi 24 órás mintabefogadást, valamint telefonos ügyfélszolgálat kezdte meg működését.

A 2010-ben 731 165 mintából 1,3 millió vizsgálatot végeztünk el. A laboratóriumi munka mellett a növekvő adminisztráció ko-

moly terhelést ró a dolgozókra, amely mellett további problémát jelent a nem az előírásoknak megfelelő mintabeküldés.

Az elmúlt évben a szarvasmarha brucellózis felderítésére 343 900 vizsgálatot végeztünk. Ez valamivel kevesebb, mint a 2009-ben elvégzett vizsgálatok száma.

A kisüzemi sertésállományok Aujeszky-betegség felderítése céljából (összesen 58 221 db) elrendelt felmérő vizsgálatra 2010-ben is sor került. Emellett a nagyüzemek ellenőrző vizsgálata is folyt. Az Aujeszky-monitoringgal párhuzamosan a kisüzemek brucellózis vizsgálatát is elvégeztük (n = 56 065).

A bluetongue vizsgálatok száma nem emelkedett, összesen 41 620 mintát vizsgáltunk meg, a vírus a hazai állományokban továbbra sincs jelen.

A TSE-gyorstesztel 100 720 mintát vizsgáltunk, míg a vaddisznók sertéspestis-monitoring vizsgálatára 31 370 minta érkezett. A minták rossz minősége és a vizsgálati megrendelő iratok pontatlansága továbbra is sok gondot okoz. Az elvégzett sertéspestis vizsgálatokról havi rendszerességgel, kötelező jelleggel tájékoztatjuk az Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóságot.

A 2010-es évben a különböző házi- és vadon élő állatfajokból küldött mintaszám 7467, amely nagyságát tekintve hasonló volt a 2009. év mintaszámával. Az összes mintaszámon belül azonban az arányok egyes fajok esetében jelentősen módosultak. Így a kutya vizsgálati szám az állatvédelmi törvény szankcióival összefüggésben csökkent, ugyancsak csökkent bizonyos betegségekkel szembeni immunizálásokkal kapcsolatosan (így pl.: PCV2, illetve PRRS) a sertés vizsgálati szám is. A járványügyi helyzettel és az igazgatási intézkedésekkel összefüggés-

ben csökkent a vaddisznó vizsgálatok száma is. A vadmadarak mintaszáma azonban jelentős mértékben nőtt.

Madárinfluenza szeropozitivitás felmérésére 34 746 vizsgálatot végeztünk, valamint víruskimutatás céljából 3500 vadmadarat vizsgáltunk PCR módszerrel. Kis számban vad madár (fácán és tőkésréce) valamint házi kacsá fajokból mutattunk ki fertőzöttséget.

A baromfipestis elleni vakcinázás hatékonyságának ellenőrzésére 5972 minta került vizsgálatra, melyek alapján megállapítható, hogy a szülőpár állományok védettsége megfelelő, azonban a brojler állományok jelentős része nem teljesíti a rendeletben előírt feltételeket.

Egyéb vírusos eredetű fertőző betegségek (fertőző bronchitis, fertőző bursitis, reovírus, fertőző gége-és légcsőgyulladás, fertőző agy- és gerincvelő gyulladás, csirkeanémia, egg drop syndrome, hemorrágiás bélgyulladás, avian pneumovírus) felderítésére, illetve a vakcinázás hatékonyságának ellenőrzésére irányuló szerológiai monitoring során 6528 vizsgálatot végeztünk, mely enyhe csökkenést mutatott a korábbi évek mintaszámához képest.

2010-ben 1014 házi- és vadon élő állat szervmintáiból történt gümőkór-kimutatására irányuló baktériológiai vizsgálat. Ez megfelel az elmúlt évek átlagos mintaszámának. Az EU referencia laboratóriumának ajánlásai alapján új PCR-rendszereket adaptáltunk, amelyek segítségével gyorsabban és megbízhatóbban tudjuk azonosítani a kitenyésztett *Mycobacterium* törzseket.

Emlős magzatokból és hullákból 325 esetben végeztünk *Brucella* tenyésztést.

A szarvasmarha tüdőgyulladásának (4604) vizsgálata továbbra is jelentős számban fordul elő.

2010-ben jelentős, de kissé csökkenő számban végeztük a szarvasmarhák *Campylobacter fetus subsp. venerealis* fertőzöttség vizsgálatát (3877).

2010-es évben 1599 bélmintát vizsgáltunk a vágóhídi antibiotikum-rezisztencia monitoring során. Az *Enterococcusok* izolálására új módszert fejlesztettünk ki, amelynek segítségével megállapítottuk, hogy a törzsek 10,8 % rezisztens Vancomycinre. A vágóhídi vizsgálatok során 252 leves hígításos és 10 740 korongdiffúziós rezisztencia vizsgálatot végeztünk *Salmonella* kimutatás céljából.

A 2010. évben a különböző baromfi fajokból vizsgálatra küldött mintaszám (n=50 175) nagyságrendileg azonos volt a 2009. évi minták számával. Ezen belül a budapesti laboratóriumban 2010. évben a tyúk és a pulyka vizsgálati anyag számában emelkedés, míg a vizeszárnyas (liba, kacsá) minták számában csökkenés volt tapasztalható. A debreceni laboratóriumban ezzel szemben a kacsaminták száma mintegy kétszeresére növekedett az előző évi mintaszámhoz képest.

Az ország 124 halgazdaságának 130 járványtani tőegységéből végeztünk ellenőrző vizsgálatot, amelynek során 3900 pontyot, 41 ezüstkárászt és 112 keszegfélélet vizsgáltunk vírusizolálással és molekuláris biológiai módszerrel.

A 99/2003/EK irányelvnek megfelelően az EK Parazitológiai Referencia Laboratóriumával szoros együttműködésben folytattuk a trichinellák hazai elterjedtségével kapcsolatos vizsgálatainkat. Vaddisznóból a vágóhidakról beküldött *Trichinella*-izolátumok száma az elmúlt évek átlagával összevetve több mint négyszeresére nőtt, ami talán a nagyobb ér-

zékenységű vizsgáló módszer (mesterséges emésztéses eljárás) használatának kötelezővé válásával függ össze.

Az elmúlt évben 5806 halat és puhatestűt (298 akváriumi díszhal, 36 angolna, 160 csuka, 41 ezüstkárász, 85 harcsa, 112 keszeg, 10 márna, 64 pisztráng, 4546 ponty, 380 tokféle, 10 kagyló) vizsgáltunk. A kopolyúelhalással, vérzéssel járó esetekben a pontyok és az ezüstkárászok szerveiből herpeszvírus (CyHV-2 és CyHV-3) kizárására ez évben is végeztünk molekuláris biológiai vizsgálatokat.

A mézelő méhek nyúlós költésrothadásának kimutatása céljából 4882 lépet vizsgáltunk. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület felkérésére az ország egész területéről származó 62 problémás méhészet Varroa- és Nosema-fertőzöttségének vizsgálatát végeztük el.

Az EK irányelvnek megfelelően az EK Parazitológiai Referencia Laboratóriumával együttműködésben elvégeztük a 81 hazai rókából származó *Echinococcus multilocularis* izolátum mikroszatellit elemzését; megkezdtük a hazai *Echinococcus granulosus sensu lato* izolátumok genetikai vizsgálatát; országos *Culicoides* faunisztikai felmérő és szezonális vizsgálatokat folytattunk, a 18 megyéből beküldött, 24 mintavételi pontról származó, 165 mintát vizsgáltunk.

2010-ben a kémiai-toxikológiai vizsgálatra küldött minták (1607), illetve az elvégzett vizsgálatok (6744) száma összességében megegyezett a 2009. év adataival. A takarmányminták mikotoxin, beltartalmi vizsgálatából, a klinikai-kémiai vizsgálatokból, a mérgezések megállapítására szolgáló toxikológiai vizsgálatokból, a vízvizsgálatokból és az igazságügyi szakértői vizsgálatokból 2010-ben a 2009 évihez hasonló számú vizsgálatot végeztünk.

Összefoglalásképpen megállapíthatjuk, hogy 2010-ben – annak ellenére, hogy év vége felé jelentősen nőtt az exporttal kapcsolatos vizsgálatok száma – a korábbi évekhez viszonyítva csökkent a vizsgálatra beküldött minták, illetve a vizsgálatok száma, ami a támogatási keret kimerülésével hozható összefüggésbe.

## JÁRVÁNYOS BETEGSÉGEK ELLENI VÉDEKEZÉS ÉS A MONITORING VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

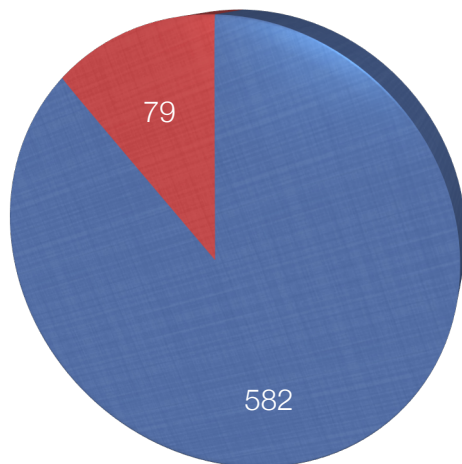
Az aktív járványügyi felmérő rendszerek keretén belül az Európai Unió által is részben, vagy egészben támogatott monitoring programok végzése – hasonlóan a korábbi évekhez – 2010-ben is folyamatosan történt. Így a madárinfluenza, klasszikus sertéspestis, Aujeszky betegség, veszettség, kéknyelv betegség, a fertőző szivacsos agyvelőbántalmak, valamint az egyre szélesebb körre kiterjesztett szalmonella monitoring végzéséhez igényeltünk közösségi hozzájárulást. Az említetteken kívül folyamatban vannak kizárólag állami költségre elvégzendő országos monitoring vizsgálatok.

## GÜMÖKÓR

Hazánk szarvasmarha állományainak 2010-ben is több, mint 99,9 %-a mentes a szarvasmarha gümőkórtól. A vadon élő állatok esetében is végzünk – szűrőpróba szerűen vett mintákból – laboratóriumi vizsgálatokat. Néhány megyénkben (Komárom-Esztergom, Somogy megye) jelentős a vadállományok gümőkóros fertőzöttsége, emiatt ezeken a területeken a legelő szarvasmarha-állományaink is veszélyeztetettek lehetnek a betegség szempontjából. Az azonban kedvező, hogy a vadállatokban végzett vizsgálatok segítségével még azelőtt felismerhetjük a vadállomány fertőzöttségét, mielőtt a szarvasmarha állomány is fertőződne. Áttekintettük a gümőkórral kapcsolatos eljárásrendet, az Európai Bizottsággal egyeztetéseket folytattunk a témában. 2010-ben új útmutató került kiadásra.

A gümőkór kizárása kapcsán 661 szarvasmarhát vágattak le 2010-ben. Az MgSzH Központ ÁDI-ban ezen állatok mintája közül 79 bizonyult *Mycobacterium bovis* pozitívnak. A tavalyi évben a fertőzött állományok mentesítési programja eredményes volt.

● negatív minták ● pozitív minták



19. ábra Gümőkór kizárása kapcsán végzett vizsgálatok száma, 2010.

### TSE (FERTŐZŐ SZIVACOS AGYVELŐBÁNTALMAK)

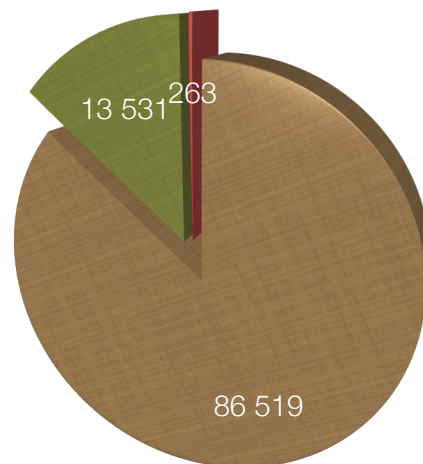
A fertőző szivacsos agyvelőbántalmak felderítésére irányuló monitoring vizsgálatok a 2010-es évben is folytatódtak. Továbbra is mentes valamennyi szarvasmarha állományunk a BSE-től.

2010-ben összesen 86 519 szarvasmarhát, 13 531 juhot, valamint 263 kecskét vizsgáltunk. A TSE monitoring és mentesítési programokkal kapcsolatban 3 belső ellenőrzést végzett az igazgatóság.

A tavalyi évben 8 esetben került megállapításra surlókóros (scrapie) fertőzés hazai juh állományokban. Minden esetben atipikus surlókór került megállapításra. A fertőzött állományok tulajdonosai vállalták az állatok genotipizálását, ezáltal elkerülhető volt az állományok teljes felszámolása.

A következő évben is folytatódnak a TSE felderítésére irányuló monitoring vizsgálatok, 2011-ben is legalább ennyi állat vizsgálatával számolhatunk.

● szarvasmarha ● juh ● kecske



20. ábra TSE vizsgálatok száma, 2010.

### BRUCELLA MELITENSIS

A juhok és kecskék brucellózisa (*B. melitensis*) esetében megtörtént az uniós előírásoknak megfelelő számú, 6 hónaposnál idősebb egyed negatív eredményű szerológiai vizsgálata.

Ezzel hazánk e betegségtől mentes státuszát ismét bizonyítani tudtuk.

### KÉKNYELV BETEGSÉG

A bejelentési kötelezettség alá tartozó kéknyelv betegség 2008 szeptemberében bekövetkezett első Magyarországi megjelenésének gócpontját jelentő gazdaság állománya 2008. november közepére felszámolásra került. Nem volt új kitörés. A kitörés felszámolását követően tapasztalt kedvező járványügyi helyzet okán 2010 januárjában kezdeményeztük az Európai Bizottságnál mind a magyar kitörés miatt bevezetett korlátozás alá vont terület jelentős csökkentésének,



mind a Csehországi kitörések miatt Győr-Moson-Sopron megyében érvényben tartott megfigyelési zóna eltörlésének elfogadását. Ennek eredményeként 2010. február 1-től kezdődően már csak a Gelejtől (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) számított 30 km sugarú területen belül maradtak érvényben a fogékony állatok mozgására vonatkozó korlátozó intézkedések, valamint a szentinel állatok havonként ismétlődő kötelező szerológiai vizsgálata.

A hatályos Európai Unió és nemzetközi jogszabályoknak megfelelően Magyarország teljes területének kétnyelv betegségtől való hivatalos mentességének visszanyerését 2010 októberében nyilvánítottuk ki.

Tekintettel arra, hogy az Európai Unió egyes Tagállamaiban a kétnyelv betegség továbbra is valós járványügyi veszélyt jelent, a fogékony állatok korlátozás alatt álló területekről Magyarországra történő behozatalát az állategészségügyi szolgálat kiemelt figyelemmel kíséri. A betegségre fogékony állatok, valamint a vektor *Culicoides* fajok monitoring vizsgálatát az ország egész területén folyamatosan végezzük az Európai Bizottság által is társfinanszírozott monitoring program keretében.

#### KLASSZIKUS SERTÉSPESTIS

A 2007 elején Nógrád megye szlovák határ menti területein, kizárólag vaddisznóban megjelent klasszikus sertéspestis fertőzés – a 2008-as évben bekövetkezett, de még mindig csak Nógrád megyére és Pest megye északi területeire korlátozódó elterjedését követően – a 2009. évben már folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott. 2009 őszén már csak Pest megye egy nagyon szűk területén volt kimutatható a vírus szórványos előfordulása. 2009. október 30-a óta a klasszikus sertéspestis vírusa nem került kimutatásra.

A fertőzés felszámolásának vonatkozásában a 2010-es évben is számos Unió, országos, valamint helyi szintű szakmai egyeztető fórumot rendeztünk. Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy az Unió más tagállamaival ellentétben a magyar állategészségügyi hatóságnak sikerülhet a betegséget kizárólag igazgatási intézkedésekkel, vakcinázás bevezetése nélkül felszámolni. A betegség elleni védekezésben nagy szerepet játszik a vadászati hatóság és az érintett területek vadászatra jogosultjainak az állategészségügyi hatósággal történő hatékony együttműködése. Ennek előfeltétele a megfelelő tájékoztatás és kétoldalú információcsere bevezetése és folyamatos fenntartása volt.

A Klasszikus Sertéspestis Szakértői Csoport a járványügyi helyzet alakulását 2010-ben is folyamatosan értékelte és a szükséges intézkedésekről határozati javaslatok születtek. Az Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság több körlevelet kiadott a védekezési intézkedésekkel kapcsolatos eljárásokról. Ezek egyike volt a fertőzött terület körüli 10 km széles ún. surveillance zóna 40 km-esre történő kiterjesztése Pest megye egy meghatározott területére vonatkozóan 2010. április 1-től kezdődően.

A 2010-2011-es vadászati évre (2010. március 1. – 2011. február 28.) vonatkozóan vaddisznókban végzett klasszikus sertéspestisre irányuló monitoring vizsgálatok alapján összesen 31'055 vizsgált állatból a fertőzött területen belül 652, a mentes területen 8 állat bizonyult szerológiai pozitívnak. Az elvégzett 19'041 virológiai vizsgálat mind negatív eredményt adott.

A házisertések klasszikus sertéspestisre irányuló monitoring vizsgálata mind a fertőzött területen, mind az ún. surveillance zónában található sertéstelepekre kiterjedt. A monitoring program a kis létszámú telepekre és a nagy létszámú telepekre eltérő vizsgálati

protokollt határozott meg. Ennek megfelelően a 2010-es naptári évben a kis létszámú telepekre vonatkozóan a fertőzött területen összesen 10 758 sertés, a surveillance zónában 4167 sertés szerológiai vizsgálata történt meg. A nagy létszámú telepeken a fertőzött területen 2402 sertést, a surveillance zónában 661 sertést vizsgáltunk meg szerológiai módon. Valamennyi szerológiai vizsgálat negatív eredményt adott a klasszikus sertéspestisre vonatkozóan. A szerológiai vizsgálatokon felül a fertőzött területen található kis létszámú telepeken összesen 21 152 sertés, a nagy létszámú telepeken pedig 3666 sertés esett át klinikai vizsgálaton negatív eredménnyel.

#### SZALMONELLÓZIS – ZOONÓZIST OKOZÓ SZALMONELLÁK



A programok végrehajtása az érvényben lévő, vonatkozó rendeletek szerint zajlik, amelyek az uniós jogszabályokra épülnek. A magyar meghatározó jogszabályok a 180/2009. FVM rendelet és a pénzügyi fedezetet biztosító 45/2010. FVM rendelet. A programok lebonyolításához szükséges költségvetési előírások megvalósultak. Szalmonella gyérítési programok kapcsán 2 belső ellenőrzést végzett az igazgatóság. Januártól rendelkezésre áll a szalmonella gyérítés távoktatási anyag és 180/2009. FVM rendelethez készült útmutató.

#### GALLUS GALLUS – TENYÉSZÁLLOMÁNYOK

2010-ben a programban részt vevő összes állomány bevizsgálásra került. Az összes állomány közül 16 pozitív lett a mentesítési program alá tartozó szerotípusokra nézve. Az új uniós célkitűzés a 200/2010/EU bizottsági rendelet alapján 2010. január 1-től kezdődően: legfeljebb 1%-os lehet a fertőzöttség az öt kiemelt *Salmonella* szerotípus (*S. Enteritidis*, *S. Typhimurium*, *S. Hadar*, *S. Virchow*, *S. Infantis*) esetében a felnőtt *Gallus gallus* tenyészállományokra nézve.

2010 év végén a fertőzöttség 0,24% volt SE/ST tekintetében, és az 5 szerotípusra vonatkoztatva 0,85% volt, vagyis sikerült a közösségi célkitűzést teljesíteni. A fertőzöttség 1,34% volt az összes szerotípus tekintetében.

#### GALLUS GALLUS – TOJÓÁLLOMÁNYOK

2010-ben a programban részt vevő állományok nagy része bevizsgálásra került. Jelenleg a fertőzöttség 1,4% SE/ST tekintetében (vagyis sikerült a közösségi célkitűzést teljesíteni), illetve 4,14% az összes szerotípus tekintetében.

#### GALLUS GALLUS – BROJLERÁLLOMÁNYOK

2010-ben a programban részt vevő állományok csaknem 100%-a bevizsgálásra került. Az uniós célkitűzés, hogy 2011. december 31-re 1% alá kell szorítani az SE/ST pozitív állományok százalékos arányát. 2010. év végén a fertőzöttség 0,08% volt SE/ST tekintetében (vagyis sikerült a közösségi célkitűzést teljesíteni), illetve 16,89% volt az összes szerotípusra vonatkoztatva.

#### MELEAGRIS GALLOPAVO – TENYÉSZÁLLOMÁNYOK

2010-ben a programban részt vevő összes állomány bevizsgálásra került. Az összes állomány közül 40 pozitív lett, de nem a mentesítési program alá tartozó *Salmonella* szerotípusra nézve, ezért egy állomány se került felszámolásra. Az uniós célkitűzés szerint 2012. december 31-re 1% alá kell szorítani az SE/ST pozitív tenyészpulyka-állományok százalékos arányát. 2010. év végén a fertőzöttség 0,0% volt SE/ST tekintetében (vagyis sikerült a közösségi célkitűzést teljesíteni), illetve 33,98% volt a fertőzöttség az összes szerotípusra nézve.

#### MELEAGRIS GALLOPAVO – HÍZÓÁLLOMÁNYOK

2010-ben a programban részt vevő összes állomány bevizsgálásra került. Az uniós célkitűzés, hogy 2012. december 31-re 1% alá kell szorítani az SE/ST pozitív hízópulyka-állományok százalékos arányát. 2010. év végén a fertőzöttség 0,08% volt SE/ST tekintetében (vagyis sikerült a közösségi célkitűzést teljesíteni), illetve 29,92% volt a fertőzöttség az összes szerotípusra nézve.

#### MADÁRINFLUENZA

A házi és vadmadarak madárinfluenza elleni monitoring vizsgálata terv szerint folytatódott a 2010. év folyamán. A háziszárnyasok és tenyésztett vadmadarak több mint 11'000 vérmintáját teszteltük. A madárinfluenza monitoring program keretében vett, egy Bács megyei tenyészkcacska állományából származó 40 db vérmintából 12 db bizonyult szeropozitívnak.

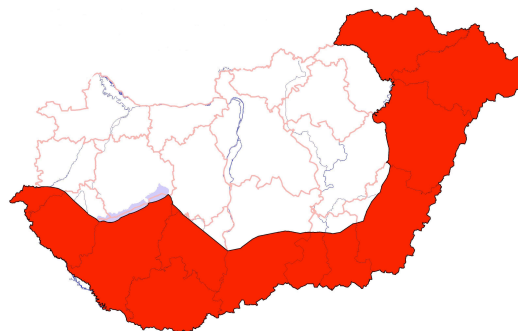
Az állományból vett kloaka és légcsőtampon minták vizsgálatát madárinfluenza vírusra PCR módszerrel végeztük. (OIE MM 2004 2.1.14.B.4.B.) A virológiai vizsgálat egy állat esetében H4 és H6, 2 állat esetében H6 alacsony pathogenitású madárinfluenza vírus jelenlétét igazolta.

Kockázatelemzés alapján elrendeltük az érintett állomány felszámolását.

A vadon élő madarak több, mint 100 fajából 3249 állat virológia vizsgálatát végeztük el. Magas patogenitású madárinfluenza vírus nem került kimutatásra.

#### A RÓKÁK VESZETTSÉG ELLENI IMMUNIZÁLÁSA

A rókák veszetség elleni immunizálását (veszetség elleni mentesítési program) 2010-ben, összesen kerekítéssel 46'340 km<sup>2</sup> területen végeztük. A térképen az immunizált területeket piros színnel jelöltük. Az immunizálás 12 megyét érintett; a két immunizálási kampány során mintegy 1'800'000 vakcina kiszórása történt meg.



21. ábra Rókák veszetség elleni immunizálásának területei, 2010.

A 2010. évi tavaszi és őszi immunizálási kampány, valamint a mintagyűjtési időszak is lezárult. A megvizsgált minta-rókák közül a 2010. naptári év végéig veszetség vonatkozásában kilenc pozitív (Csongrád, Hajdú és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) eset diagnosztizálása történt meg. Egyéb állatfajok esetében egy denevér vizsgálata mutatott pozitív eredményt veszetségre.

### HAL- ÉS MÉHBETEGSÉGEK VIZSGÁLATA

Hasonlóan a korábbi évekhez, a 2010-es évben is tovább folytatódott a monitoring vizsgálatok végzése. A méhek nyúlós költés-rothadásának kimutatására irányuló monitoring vizsgálatok végrehajtása állami költségre történik. A nyúlós költésrothadás már hosszú évek átlagában, sajnos emelkedő tendenciát mutat. Az európai költésrothadás 2010-ben sem fordult elő hazánkban.



A halak koi-herpeszvírusos fertőzöttsége kimutatására irányuló monitoring vizsgálatok zajlanak. Magyarországon ezideig nem észlelték a betegséget. Hazai halastavaink részt vesznek a megfigyelési programban. Cél a mentesség további fenntartása és a betegség behurcolásának megakadályozása.

### ELLENŐRZÉSEK SORÁN TAPASZTALT TRENDEK

A Nyugat-Dunántúli régióban az állattartó telepek évek óta ugyanolyan technológiával és ugyanolyan felszereltséggel működnek, az állattartó épületek és a telepek csatlakozó berendezései is többnyire évek óta változatlanok. Az előző évek eredményeihez viszonyítva mindenképpen javulás volt tapasztalható, a vállalkozások jogkövetőbbek voltak. A mikro- és középvállalkozások esetében alkalmazott figyelmeztetés kedvezően fejtette ki hatását a létesítmények további működé-sének szempontjából. A bírságok száma és összege is csökkent. Az ellenőrzések során súlyosabb hiányosság nem merült fel. Az étel-miszer-biztonsági helyzet megfelelőnek mondható. Ez nem csak a hatósági ellenőrzések következménye, hanem annak eredménye is, hogy az állattartók egyre inkább tisztában vannak saját felelősségük súlyával. Az ellenőrzendő egységek száma az előző évekhez viszonyítva csökkenő tendenciát mutat.

A Dél-Dunántúli régióban az évek során ugyanazok a visszatérő hibák figyelhetők meg: a nagyobb befektetést, műszaki átalakítást igénylő hiányosságok, illetve az adminisztráció fegyelmének lazulása. A fennálló hiányosságok súlyossága kis mértékben csökken, a sok-sok apró hiba kijavítására viszont szinte minden esetben külön fel kell hívni a figyelmet, mert az egyébként is nehéz helyzetben lévő állattartási ágazatnál folyamatosan tapasztalható a létszámleépítés, így nem jut energia a javításokra, felújításokra. Azonban vannak kerületek, ahol javulást észleltek az állattartók hozzá-állásában, szemléletében. A 2010. év során lefolytatott járványvédelmi ellenőrzések tapasztalatai szerint egyre nagyobb különbség látható az egyes telepek között. Úgy a szarvasmarha- és sertéstartó telepek, mint az egyéb állatfajokat tartó telepek „polarizáló-



nak”. Ennek elsősorban pénzügyi és menedzsment okai vannak. A jobban gazdálkodó cégek fejlesztenek, pályázatokon elnyerhető pénzek segítségével bővítik, felújítják, korszerűsítik állattartó telepeiket, új technológiákat állítanak be, bevételeik jelentős részét visszaforgatják a termelésbe. Más cégek/gazdálkodók gyakran a legalapvetőbb állategészségügyi követelményeknek is csak nagy nehézségek árán tudnak eleget tenni. Ezek száma viszont évről-évre csökken.

A **Közép-Dunántúli régió** északi megyéjében az előző évhez viszonyítva nőtt a megállapított jogszabálysértések száma, így az alkalmazott intézkedések száma (figyelmeztetés, bírság) is. Ezzel szemben a Balatontól északra a gazdálkodók jogkövető magatartása folyamatosan javult. Az előző időszakhoz képest javulást tapasztaltak az ellenőrző vizsgálatok elvégzésében, a járványvédelmi berendezések működtetésében. A nyilvántartás vezetés is javult, de itt még nagyon sok hiányosságot tártak fel. A jogszabálysértések gyakorisága a hulla és hulladékkezelés területén az előző évekhez képest állandó, nem mutat csökkenő tendenciát. Az állattartó telepek állapota stagnál, a kevés új beruházástól eltekintve a telepek állapota változatlan, vagy éppen romló tendenciát mutat.

A **Közép-Magyarországi régióban** 2009-hez viszonyítva a megállapított szabálysértések száma nőtt, így az alkalmazott intézkedések száma is. Javulást a baromfi ágazatban tapasztaltak elsősorban a következetes ellenőrzések és szalmonella-mentesítési program végrehajtásával kapcsolatos jogszabályok számonkérése következtében.

A **Dél-Alföldi régióban** az előző évhez képest lényegesen javult a sertéságazat. Sok beruházás történt, ami biztosította, hogy az állatok sokkal jobb körülmények között élnek. A szarvasmarha ágazatban – a stagnálás, létszámcsökkenés ellenére – javultak a feltételek, a takarmányozási technológiát sok helyen átalakították, a zsúfoltság szinte minden telepen megszűnt. A vízibaromfi tartók a madárinfluenza előtti időszakhoz viszonyítva jelentős beruházásokat hajtottak végre, sorra létesülnek az állatvédelmi szempontból minden feltételnek megfelelő hizláló ólak (tömő ólak). A növendék állatok részére új ólakat építettek. A ketreces tojótyúk tartó telepek még 2010-ben megkapták a tájékoztatást a jogszabályváltozásokról. Sokan úgy nyilatkoztak, hogy a tevékenységet abbahagyják. A nagyobb tartók a szükséges beruházásokat megkezdték, illetve sokan már be is fejezték. Összességében az Alföld ezen részén az előző évekhez képest az állattenyésztési ágazatban lényeges javulás látható.

Az **Észak-Alföldi régió** keleti részén az ellenőrzések során tapasztaltak alapján megállapítható, hogy a korábbi évekhez képest bizonyos javulás figyelhető meg az állattartók jogkövető magatartásában. A 2010. évet megelőzően tapasztalt hiányosságok az elmúlt évben ugyanígy előfordultak, de a figyelmeztetések és határidők megadásával egyre kisebb számban. A régió nyugati részén az előző évekhez képest nem történt kiemelkedő változás sem negatív sem pozitív irányban. Összességében elmondható, hogy az állattartók a hatósággal együttműködőek, a hiányosságaikat pótolni igyekeznek. Új terhet jelent számukra a szalmonella-mentesítés költségeinek viselése, valamint az ezzel kapcsolatos adminisztrációs feladatok teljesítése.

Az Észak-Magyarországi régió nyugati részén a nagy létszámú, intenzív állattartással foglalkozó telepeken – tejtermelő szarvasmarha, baromfi, sertés – ellenőrzésekor a korábbi évekhez képest javuló tendenciát észleltek. Ezeken a telepeken a működési engedélyek (szakhatósági hozzájárulások), a telepi nyilvántartások rendben vannak, a járványvédelmi feltételek, a biológiai védekezés feltételei, az itatás, telepi takarmányozás, a rovar- és rágcsálóirtás, fertőtlenítés elvégzése, a gyógyszerhasználat, stb. és ezek dokumentálása általában megfelelő. A kisebb súlyú hiányosságok esetén figyelemfelhívást, illetve figyelmeztetést alkalmaztak, amelynek eredményeképpen a hiányosságokat az üzemek megszüntették, illetve pótolták. Az extenzív állományoknál a biológiai védekezés, illetve az előírt dokumentáció nagy része hiányos. A hiányosságok pótlására szintén figyelemfelhívást, illetve figyelmeztetést alkalmaztak. A kislétszámú állattartó telepek ellenőrzésénél meglehetősen vegyesek a tapasztalatok, a szarvasmarhatartók kivételével az állattartók általában nem ismerik az állattartással kapcsolatosan előírt járványügyi kötelességeiket. A kislétszámú sertés-, juh-, kecske-, lóállományok esetében az állatok egyedi jelölése sokszor hiányos, a tulajdonosok nyilvántartásokat sok esetben nem vezetnek megfelelően. A lóartók többsége lóútlevéllel nem rendelkezik.

Az Észak-Magyarországi régió keleti részén az előző év eredményeivel összehasonlítva megállapítható, hogy az állattartó telepek infrastrukturális hiányosságai stagnálnak vagy romlanak, az állatvédelemmel, az állatszállítással, a gyógyszerforgalmazással és -felhasználással, a hulladékkezeléssel és állatjelöléssel összefüggő problémák a tavalyihoz hasonló képet mutatnak, előrelépés a nyilvántartások és egyéb dokumentációk vezetése terén figyelhető meg.

## KÉPZÉS

## KÖZPONT ÁLTAL SZERVEZETT KÉPZÉSEK, ELŐADÁSOK

Dátum	Esemény	Megjegyzés
2010. 01. 05.	Értekezlet megyei vezetők és szakállatorvosok részére: Salmonella FVO és új rendelet, Budapest	
2010. 01. 20.	Képzés: 180/2009. FVM rendelet, új Salmonella programok, Kecskemét	
2010. 02. 10.	Értekezlet megyei vezetők és szakállatorvosok részére: Salmonella FVO tapasztalatok, teendők, változtatások, év végi jelentés, Budapest	
2010. 02. 16.	KSP Bilateralis meeting	-
2010. 02. 22.	TSE előadás Szakállatorvosi képzés	-
2010. 02. 25.	Nemzeti Szarvasmarha Gümőkór Szakértői Csoport ülése	A módosított útmutató elfogadása
2010. 03. 02.	Országos Határállomási továbbképzés és Értekezlet Budapest	
2010. 03. 02.	Képzés: Salmonella programok, új rendelet, Dabas	
2010. 03. 05.	Képzés: Salmonella programok pulykában, Szarvas	
2010. 03. 06.	Képzés: Salmonella programok, új rendelet, teendők, Hévíz	
2010. 03. 17.	Nemzeti KSP Szakértő Csoport ülése	Határozati javaslatok elfogadása
2010. 03. 23.	KSP trilaterális meeting	-
2010. 03. 30.	Szarvasmarha gümőkór előadás TSE előadás Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	-
2010. 05. 13.	Országos állatvédelmi értekezlet	
2010. 05. 15.	Időszerű állategészségügyi kérdések, különös tekintettel a vágópontokra, Túrkeve	-
2010. 05. 19.	Szarvasmarha gümőkór előadás Zala és Vas megyei állatorvosok részére	-
2010. 05. 27.	Szarvasmarha gümőkór előadás Megyei szakállatorvosoknak	-
2010. 06. 22.	KSP FVO ellenőrzés előkészítésére értekezlet	-
2010. 06. 03.	Előadás a Salmonella programokról, kiemelten a brojleréről, Derzsy Napok	
2010. 09. 04.	Időszerű állategészségügyi kérdések, különös tekintettel a vágópontokra, Túrkeve	
2010. 09. 08.	KSP Szakértői Csoport ülése	Határozati javaslatok elfogadása
2010. 09. 09.	Részvétel és előadás Vadászértekezleten Pest megyében	-
2010. 09. 26.	Kéknyelv betegség – Aktuális járványügyi helyzet, Kaposvár	
2010. 09. 27.	Országos értekezlet Salmonella témakörben	
2010. 09. 28.	Előadás Salmonella FVO és aktualitások témakörben, Borsod-Abaúj-Zemplén megye	
2010. 10. 26.	Részvétel területi Vadászértekezleten Nógrád megyében (Rétság)	-
2010. 11. 03.	Részvétel területi Vadászértekezleten Nógrád megyében (Salgótarján)	-
2010. 11. 04.	KSP Szakértői Csoport ülése	Határozati javaslatok elfogadása
2010. 11. 10.	KSP előadás az SCFCAH Meetingen, Brüsszelben	-
2010.12.06-07.	KSP Task Force Meeting Budapesten	-

7. táblázat A Központ által az állategészségügy, állatvédelem szakterületen szervezett képzések, előadások

## TERÜLETI SZERVEK ÁLTAL SZERVEZETT KÉPZÉSEK, ELŐADÁSOK

### HATÓSÁG KÉPZÉSE

- ▶ Salmonella mentesítés
- ▶ Kistermelői élelmiszer-előállítás
- ▶ Állatvédelem
- ▶ 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról
- ▶ TSE elleni védekezés aktuális kérdései
- ▶ Klasszikus sertéspestis járványtani és diagnosztikai vonatkozása
- ▶ Katasztrófa helyzeti teendők, árvízi eseményekkel kapcsolatos tapasztalatok
- ▶ A szarvasmarha egyes vírusos légző- és emésztőszervi betegségeiről; a házi és vadon élő állatok gümőkórjának aktuális helyzete
- ▶ ENAR-változtatások
- ▶ Klasszikus sertéspestis szimulációs gyakorlat
- ▶ Monitoring és létesítmény ellenőrzési terv ismertetése
- ▶ Vesztség elleni oltás, kábítószer felhasználás, TSE-eljárásrend
- ▶ Állati melléktermék rendelet változása
- ▶ Kis létszámú sertés állományokban az Aujeszky-féle betegségekre és PRRS-re irányuló vizsgálatok
- ▶ Tachográf-adatok kiértékelése;
- ▶ Járványvédelmi intézkedési terv készítés szempontjai
- ▶ Új gümőkór útmutató ismertetése
- ▶ Lóinfluenza, pulykák vírusos betegségei, az állatorvoslás története
- ▶ KM és az ENAR ellenőrzés
- ▶ 141/2009. (X.29.) FVM rendelet, vadhúsvizsgálat
- ▶ Diagnosztikai mintavételek speciális laborvizsgálatok céljára
- ▶ Newcastle-betegség szimulációs gyakorlat
- ▶ 210/2009 Korm. rendelet
- ▶ A közigazgatási eljárás szabályai

- ▶ Méhegészségügy. nyúlós költésrothadás
- ▶ Iratkezelési szabályzat; elektronikus iktatás; alrendszerek csekklista moduljának használata

### VÁLLALKOZÓK SZÁMÁRA TARTOTT KÉPZÉSEK

- ▶ Szalmonellózis, állatvédelmi előírások
- ▶ Méhegészségügy, mézelőállítás élelmiszer-biztonsági előírásai
- ▶ Szalmonellagyérítéssel kapcsolatos feladatok
- ▶ Állatszállítók állatvédelmi képzése

### EGYÉB KÉPZÉSEK

- ▶ Vadhús vizsgálók alapképzése és továbbképzése
- ▶ Vadászok részére a KSP és az elejtett vad kezelésének és értékesítésének élelmiszer-higiéniai feltételeiről

## 2010-BEN A SZERVEZETBEN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK

Az MgSzH Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság személyi állományában több változás is történt 2010-ben, melynek következtében az egyes munkatársak feladatainak újrastrukturálására volt szükség. Az év második felében az Igazgatóság élére új igazgató-főállatorvos került kinevezésre.





## 2010. évi tapasztalatok az élelmiszer- és takarmánybiztonság területén

A biztonságosan fogyasztható élelmiszerek előállítása és forgalmazása a teljes élelmiszerláncban hosszú, részletesen és szigorúan ellenőrzött folyamat eredménye. Ez a hatósági munka jelentős részben az [MgSzH Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság](#) (ÉTbl) szakmai irányításával, illetve koordinációjával az MgSzH területi szerveinek összehangolt tevékenységével valósult, valósul meg.

Az ÉTbl feladata az állati eredetű élelmiszer előállító üzemek listájának közzététele és karbantartása, az élelmiszer vizsgáló Nemzeti Referencia Laboratóriumok és a hazai élelmiszer monitoring vizsgálatok működtetése.

Az Igazgatóság részt vesz az uniós élelmiszer és takarmány gyorsveszély

jelző rendszerben (RASFF) érkező jelek kivizsgálásának hazai irányításában, továbbá kiemelt hazai célellenőrzések koordinálásában.

Irányítja és nyilvántartja az élelmiszer eredetű megbetegedések kivizsgálását az élelmiszerláncban, azok adatait rendszeresen értékeli és közzéteszi. Munkatársaink az élelmiszer hamisítások felszámolása és visszaszorítása érdekében részt vesznek a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület munkájában.

Az Igazgatóság fogadja a lakossági, fogyasztói bejelentéseket és élelmiszerrel kapcsolatos vállalkozók érdeklődésére tájékoztatást ad, továbbá végzi az élelmiszer és takarmányipari gépek higiéniai minősítését.



Élelmiszer- és takarmányhigiéna, élelmiszer- és takarmánybiztonság: Magyarország változatlanul nagy hangsúlyt helyez az élelmiszerbiztonság szavatolására, a fogyasztók biztonságos élelmiszerrel ellátására. Ezt a törekvését érvényesíti a jogalkotásban és a jogalkalmazásban is, így többek között az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvényben is. Segítették ezt a munkát, hogy 2010-ben megjelentek további ágazati rendeletek, így az 52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet (a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről), az 57/2010. (V. 7.) FVM rendelet (az élelmiszerek forgalomba hozatalának, valamint előállításának engedélyezéséről, illetve bejelentéséről) valamint a vidékfejlesztési miniszter 3/2010. (VII. 5.) VM rendelete (az élelmiszer-előállítás és -forgalmazással kapcsolatos adatszolgáltatásról és nyomon követhetőségről).

### AZ ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

A következőket, ugyanakkor szigorú, kockázat alapú ellenőrzések is hozzájárultak a biztonságos hazai élelmiszerkínálat fenntartásához. Az Európai Unió elvárása szerint elkészített Integrált Többéves Nemzeti Ellenőrzési Terv 2010. évre vonatkozó szakasza alapján zajlott az élelmiszerláncban nyilvántartott létesítmények ellenőrzése, a létesítmény típusának megfelelő kockázati besorolástól függően, amelynek gyakorisága 1-5 év között változik.

Az előre tervezett ellenőrzéseken (amelyek év elején kerülnek meghatározásra és jóváhagyásra) kívül jelentős terhelést jelentenek a „soron kívüli” ellenőrzések. Soron kívüli ellenőrzéseket kell végezni például valamilyen lakossági, közérdekű bejelentés kivizsgálása kapcsán is.

Adott időszakhoz kötötten ún. kiemelt ellenőrzésekre is sor kerül (nyári, ün-nepek előtti, stb.). A területi munkatársak többnyire az ellenőrzési terv összeállításánál igyekeznek

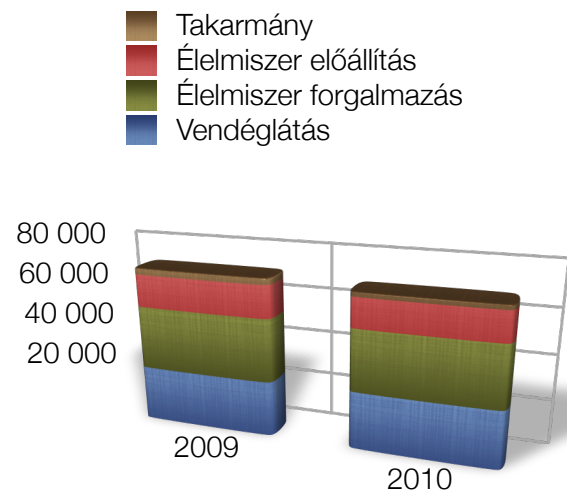
figyelembe venni ez utóbbi szem-pontokat, mint ahogyan a rendszeresen visszatérő rendezvények időpontját is (így a Sziget Fesztivál, Hungaroring, Volt Fesztivál).

### ELLENŐRZÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA

A szakterülethez tartozó, nyilvántartott létesítmények száma 2010. évben 118'526 darab volt, gyakorlatilag az előző évhez viszonyítva nem változott.

Az ellenőrzési ütemtervet a kerületi hivatalok munkatársai állítják össze, negyedéves bontásban. 2010. évben az élelmiszerlánc-felügyelet során elvégzett létesítmény ellenőrzések száma 67'573 darab volt.

Az elmúlt évhez képest (70'019 darab) a csökkenés nem jelentős. A vendéglátás és közétkeztetés egységeinek ellenőrzése közel ezerrel nőtt, a takarmány-, valamint az élelmiszer előállítás és az élelmiszer forgalmazás ezer-ezerrel csökkent.

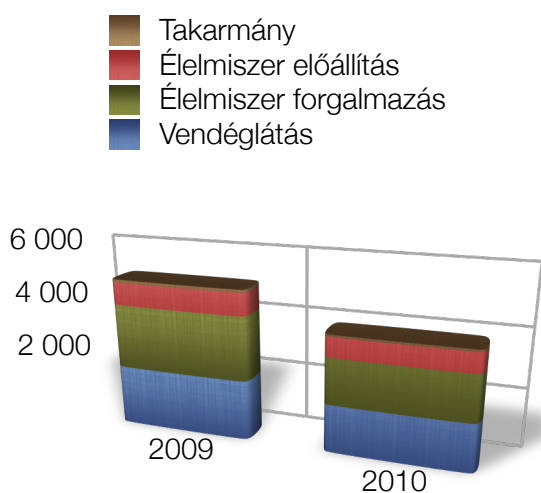


22. ábra Élelmiszer- és takarmányellenőrzések száma, 2009-2010.

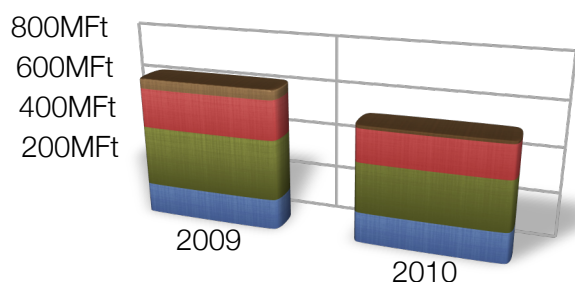
Az ütemterv szerint tervezett ellenőrzések teljes körűek, az egyéb okból történt szemlék inkább célzottak, az adott feladatnak megfelelőek.

## ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

Az ellenőrzések kiternek a létesítmények működésének, minőségirányítási és önellenőrzési rendszerének ellenőrzésére és a termékek vizsgálatára. Az éves monitoring mintavételi tervnek megfelelően megtörténtek a mintavételek és a minták vizsgálata kiterjed az élelmiszer és takarmánybiztonsági és minőségi paraméterekre.



Bírságok száma (2009-2010)



Bírságok értéke (2009-2010)

23. ábra Élelmiszer- és takarmányellenőrzésekhez köthető bírságok száma és összege, 2009-2010.

A hatóság az ellenőrzések során feltárt hibák esetében minden esetben kivizsgálta a nem megfelelés okát, és intézkedett a nem biztonságos termékek forgalomból való kivonásáról, továbbá a 194/2008. (VII. 31.) Kormányrendelet alapján 2010. évben 3016 esetben szabott ki bírságot, 491'092'683 Ft értékben (összes bírság: 511'561'495 Ft).

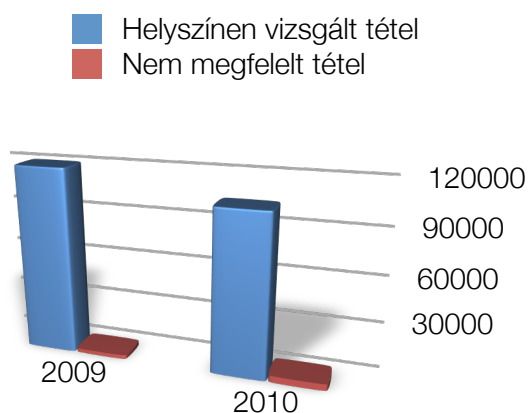
A megelőző évek gyakorlatához hasonlóan az ünnepekhez (húsvét, karácsony, szilveszter), illetve a nyári idegenforgalmi és a szezonhoz kötődő kiemelt élelmiszer ellenőrzési akciókat az MgSzH Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóságának irányításával a megyei igazgatóságok szakemberei végezték. Az ellenőrzésekkel kapcsolatos legfontosabb adatokat (a fent ismertetett ellenőrzési és bírság adatokból kiemelve) az alábbi táblázat tartalmazza:

Kiemelt ellenőrzési időszak	Ellenőrzések száma	Kiszabott bírság	
		Száma (eset)	Összeg (millió Ft)
Tavaszi akció ellenőrzés	5971	378	28,3
Nyári élelmiszerlánc ellenőrzés	9139	248	30,2
Téli élelmiszerlánc akció	6248	363	25,5
<b>Összesen</b>	<b>21'358</b>	<b>989</b>	<b>84</b>

8. táblázat Kiemelt ellenőrzések és a kiszabott bírságok száma, valamint ezek összege 2010-ben

A kisebb élelmiszer-biztonsági hibát vétőket első alkalommal bírság kiszabása helyett írásban figyelmeztetik, így 2010-ben a 3879 db bírság határozat mellett 2481 figyelmeztető határozat született. A figyelmeztetések száma nem összevethető a 2009. évi más rendszerben gyűjtött adatokéval (a figyelem felhívás és a figyelmeztetések számát gyűjtöttük: 5179 darab).

Az élelmiszerlánc hatósági ellenőrzése során összességében (élelmiszer előállítás, vendéglátás, forgalmazás) *vizsgált tételek* száma 2010. évben 103 753 darab volt, ami az elmúlt évvel összehasonlítva alig húszszerezrel kevesebb. Ebben nem szerepelnek a helyszíni ellenőrzés adatai. A nem megfelelő tétel számát 2010. évben 4144 darab volt, ami közel duplája a 2009. évi hibásnak bizonyuló tételnek. A hibás tétel számának növekedése elsősorban a jobb felderítésnek, a célzott ellenőrzésnek és a határozott fellépésnek tulajdonítható.



24. ábra Élelmiszer- és takarmányellenőrzések során a helyszínen vizsgált tételek száma, 2009-2010.

Elemelve az élelmiszer csoportokon belüli jelentősebb hiba-okokat az alábbiak állapíthatók meg:

Az *állati eredetű termékcsoporthoz* közül a baromfi és nyúlfélék esetében az érzékszervi vizsgálatok, valamint a mikrobiológiai (technológiai higiéniai) hiba okok, a húskészítmények, valamint a tej és tejtermékek esetében a mikrobiológiai biztonsági és a jelölési hibák fordultak elő nagyobb számban a 2009. évi eredményekhez viszonyítva.

A *növényi eredetű termékek*, termékcsoporthoz közül az egyéb feldolgozott élelmiszerek, valamint a készételek tekintetében a mikrobiológiai biztonság miatt kifogásolt tétel számát növekedett. A feldolgozott vagy

tartósított gyümölcsök, zöldségek esetében a jelöléssel volt több gond, mint 2009-ben.

2010-ben 738 *engedélyköteles élelmiszer-előállító* létesítmény működött. 27 üzem befejezte a tevékenységét, 48 üzem kért új működési engedélyt. Tevékenysége módosítását 99 üzem jelentette be.

A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek *ökológiai gazdálkodási* területén 2010-ben 2 tanúsító szervezetet ismert el az MgSzH, és megközelítőleg 480 ökológiai termelést érintő ügyben került sor eljárás lefolytatására. 2010-ben – az érintett szakterületi igazgatóságok bevonásával – megtörtént a lassúnövekedésű baromfifajták listájának összeállítása és az MgSzH honlapján való közzététele.

2010-ben 106 *élelmiszer eredetű megbetegedés esemény* gyanúját jelentették, 2416 megbetegedéssel, amelyek mindig soron kívüli, azonnali helyszíni és laboratóriumi vizsgálat alá estek. A kivizsgálások alapján ebből 43 esemény bizonyult valóban élelmiszer eredetűnek, az összes megbetegedett száma 1409, közülük 78 beteg került kórházba. A tömeges méretű – azaz egyidejűleg 30 főt meghaladó – események száma jelentősen emelkedett a 2009. évihez viszonyítva. Legtöbb megbetegedés a közétkeztetésben történt (23 esetben 1102 fő). Élelmiszeripari terméktől megbetegedés nem volt.

Tárgyévben 106 *RASFF eseményt* jeleztek felénk, amelyből 95 hazánkat érintő új bejelentés volt, míg 11 ügy kivizsgálása a 2009-es évről húzódott át. A Magyarországot érintő új bejelentésekből 89 élelmiszer, 6 takarmány témában érkezett. A 95 bejelentésből 30 volt riasztás – magas élelmiszerbiztonsági kockázattal bíró élelmiszer érintettsége miatt –, tehát azonnali intézkedést igényelt, továbbá 43 tájékoztatás volt – élelmiszerbiztonsági szempontból közepes kockázati besorolású élelmiszerekkel kapcsolatos ügyben. A RASFF



rendszeren keresztül kétoldalú egyezmény keretében más tagállamok hatóságai közvetlenül is megkereshetik a magyar hatóságot, amennyiben a szóban forgó ügyben más tagállamok nem érintettek, ilyenre 2010-ben 4 alkalommal került sor.

### LABORATÓRIUMI VIZSGÁLATOK

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság irányítása alá tartozó laboratóriumi hálózat 2010-ben a hatósági ellenőrzéshez kapcsolódóan összesen 77'520 mintán, több mint 250'000 vizsgálatot végzett.

Kiemelkedő területként lehet megemlíteni a mikrobiológiai monitoring vizsgálatokat (33'215 minta, 42'838 vizsgálat), illetve az EU jogszabályokban rögzített közösségi kötelezettséget jelentő reziduum-toxikológiai vizsgálatokat (13'334 minta, 66'532 vizsgálat). A minőség-ellenőrzés területe ugyancsak állandó kihívást jelent (7201 minta, 19'088 vizsgálat), ugyanúgy, mint a kémiai szennyezők és összetevők vizsgálata (2372 minta, 8675 vizsgálat).

Az élelmiszer-fertőzések kivizsgálása 1651 mintából 8073 vizsgálatot jelentett.

A gombamérgezések kivizsgálása 691 mintából – melyből 353 minta egészségügyi szolgáltatás keretében – történt meg 2050 vizsgálat. Gombafaj azonosság meghatározása 92 mintából 490 vizsgálatot jelentett.

Az entomológiai vizsgálatok esetében 180 mintából 540 vizsgálatot végzett a laboratórium.

### KÉPZÉS

#### E-LEARNING

2010-ben az országos továbbképzések részeként az MgSzH ÉTbI koordinálásában a következő e-learninges képzések zajlottak le a megyei/területi/laboratóriumi szakemberek részvételével:

- ▶ Az élelmiszer-eredetű megbetegedések vizsgálata;
- ▶ A Közigazgatási Eljárás és Szolgáltatás Általános Szabályai;
- ▶ Monitoring-alapismeretek;
- ▶ Salmonella-mentesítés;
- ▶ A laboratóriumi kontroll-kártya használata;
- ▶ A laborvizsgálatok információs rendszere.

200 fő valamennyi kurzusból sikeresen vizsgázott (800 eredményes vizsga, a vizsgaeredmények összesített átlagai meghaladták a 80 %-ot).

#### ORSZÁGOS ÉLELMISZERLÁNC-BIZTONSÁGI TOVÁBBKÉPZÉSEK

Az országos élelmiszerlánc-biztonsági továbbképzéseket elsősorban a megyei/területi szakemberek részére tartottuk (élelmiszer-higiénikus szak-állatorvosok, főmérnökök, élelmiszer-biztonsági felügyelők, hatósági állatorvosok), amelynek témái:

- ▶ Az ivóvíz ellenőrzés az élelmiszerláncban – Az ivóvízzel kapcsolatos aktuális kérdések;
- ▶ A 2009. évi takarmány-ellenőrzések, takarmány vizsgálatok tapasztalatainak összefoglalása, következtetések;
- ▶ A RASFF események kivizsgálásáról tájékoztatás, a megyei jelentések értékelése;
- ▶ 2010. évi tavaszi kiemelt élelmiszerlánc-ellenőrzés értékelése;
- ▶ Az e-learninges oktatás előnyei és hátrányai – A "pilot" képzés tapasztalatai;

- ▶ Toxikológiai képzés I. – Élelmiszer-toxikológiai áttekintés;
- ▶ Takarmányjog változásai, különös tekintettel az engedélyezés, jelölés előírásaira és ennek befolyása a hatósági munkára;
- ▶ A Salmonellosis elleni védekezés szabályaival kapcsolatos élelmiszerbiztonsági kérdések baromfi állományokban – A házityúk és pulyka állományok levágásának élelmiszer-biztonsági kérdései a szalmonella gyérítési program végrehajtásának tükrében;
- ▶ Mintavétel, adatbevitel, adatgyűjtés – Monitoring terv;
- ▶ Mintavétel és a vizsgálatokhoz szükséges minták követelményei;
- ▶ Mintavétel, adminisztráció;
- ▶ Radioanalitikai monitoring mintavétel tapasztalatai;
- ▶ Toxikológiai képzés II. – Környezeti szennyezőanyagok az élelmiszerekben;
- ▶ Alrendszerek működtetésével kapcsolatos információk;
- ▶ Élelmiszerek forgalomba-hozatalára vonatkozó rendelkezések (57/2010. FVM rendelet alapján): külön engedélyezési eljárás (kérelemre, illetve hivatalból), rendezvények;
- ▶ Takarmányigazgatási képzések: megyei takarmányfelügyelők részére;
- ▶ A Takarmány alrendszer új fejlesztéseinek használatával kapcsolatos feladatok ismertetése – Tájékoztatás az új fejlesztési projektekről az Alrendszerek kapcsán;
- ▶ A 767/2009/EK rendelet bevezetéséhez kiadott, átmeneti intézkedésekről szóló Európai Unió jogszabály által meghatározott feladatok és lehetőségek ismertetése;
- ▶ A takarmányipari létesítmények engedélyezésének és nyilvántartásba vételének technológiai kérdései a 767/2009/EK rendelet tükrében;
- ▶ A Takarmány alrendszer használatának aktuális kérdései, a fejlesztések tapasztalatai
- ▶ Tájékoztatás a 2010. évi, takarmányozás területét érintő RASFF ügyekről;
- ▶ Tájékoztatás takarmányjogi aktualitásokról;
- ▶ A 2010-ben lefolytatott belső ellenőrzések tapasztalatainak ismertetése.

#### VÁLLALKOZÓK SZÁMÁRA TARTOTT KÉPZÉSEK

Az élelmiszerlánc szereplőinek, az élelmiszer-vállalkozóknak az alábbi továbbképzéseket tartottuk:

- ▶ Az élelmiszer eredetű megbetegedésekről és a vízhygiénés vizsgálatokról;
- ▶ Élelmiszerbiztonsági kérdések Magyarországon;
- ▶ Az élelmiszer eredetű megbetegedések kivizsgálásáról;
- ▶ Húshigiéne a közétkeztetésben és a vendéglátásban.

2010-ben az Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság országos továbbképzést szervezett az élelmiszer eredetű megbetegedések vizsgálatának tapasztalatairól. Az események felderítésében a képzés pozitív hatásai érezhetők, a vizsgálatok alaposabbak, szélesebb körűek, láncszemléletűek. A vizsgálatokban tapasztalt kedvező változásokhoz a 2009. évben szervezett szimulációs gyakorlat is hozzájárult.



## 2010. évi tapasztalatok az borászati termékek ellenőrzésének területén

A [Borászati Igazgatóság](#) feladatai közé tartozik a must, bor, borpárlat és egyéb borászati termékek előállítására, kezelésére, tárolására, nyilvántartására, forgalomba hozatalára, illetve a zárt borvidékekre vonatkozó rendelkezések betartatása; a belföldi, a külkereskedelmi, a külföldi származású borászati termékekre vonatkozó forgalomba hozatali határozatok kiadása; a palackozó és bortöltő pincészetek nyilvántartása; a borászati technológiai kérdésekkel kapcsolatos szaktanácsadás.

Ellátja továbbá a szakterületét érintő üzemek működésének engedélyezésével kapcsolatos feladatokat; a pincekönyv szakmai tartalmának ellenőrzését; a forgalomba hozatali járulék befizetésével kapcsolatos ellenőr-

zési és adminisztrációs feladatokat; nemzeti Referencia Laboratóriumnak pedig részt vesz az Európai Unió izotóp adatbank (WineDB) készítésében, magyar autentikus borok vizsgálatával.

A Borászati Igazgatóság végzi a külföldi származású borászati termékek forgalomba hozatala előtti minősítést; működteti az Országos Borszakértő Bizottságot; borászati ügyekben a bíróság, hatóság, illetve egyéb szerv megkeresésére szakértői véleményt ad; nemzetközi és hazai körvizsgálatokban vesz részt; illetve ellátja a forgalomba hozatali járulék befizetésével kapcsolatos, jogszabályban előírt feladatokat.



## ELLENŐRZÉSEK JELLEGE

Borászati termékekre vonatkozó ellenőrzési feladatainkat döntően a 2010. évi ellenőrzési tervünk szerint végeztük a 2010. évi Monitoring tervünket figyelembe véve, melyben egész évben folyamatosan elvégzendő és kiemelt feladatok kerültek rögzítésre.

Az ellenőrzési tervünkben meghatározott kiemelt ellenőrzési feladataink negyedéves bontásban kerültek ismertetésre a havi rendszerességgel tartott felügyelői értekezleteken. A két főfelügyelő irányításával felügyelőink az ellenőrzéseket végrehajtották, a negyedéves részjelentéseket elkészítettük.

Igazgatóságunk kockázatelemzési rendszerrel korábban nem rendelkezett, ezért új feladatként kapta a borászati üzemek kockázatelemzési rendszerének kialakítását. Korábban a jogszabályokban előírt, vagy a delegálási szerződésekben meghatározott ellenőrzéseken kívül, a mintázott tételeink minőségi kategóriáit, fajtáit, mintavételek helyszíneit, a korábbi évek tapasztalatait figyelembe véve az éves ellenőrzési tervünkben és a kiemelt ellenőrzéseink során voltak rögzítve.

A rendszer kialakításának legfontosabb szempontja a borászati termékekre vonatkozó élelmiszer-biztonság megőrzése volt, úgy hogy a borászatnak, mint önálló iparágnak a sajátosságait figyelembe vettük.

A kockázatelemzési rendszerünket a II. negyedévben elkészítettük, a rendszer tesztelését a III. negyedévben 100 borászati üzemen terveztük elvégezni.

## ELLENŐRZÉSI TERV MEGVALÓSULÁSA

Az éves borellenőrzési tervünknek megfelelően, a jogszabályokban előírt folyamatosan elvégzendő feladatainkat és a negyedéves bontásban vállalt kiemelt ellenőrzési feladatainkat teljesítettük, melyekről negyedévente az írásos beszámolókat elkészítettük.

A borászati termékek másodlagos élelmiszer ellenőrzésével kapcsolatban – a termelőkkel folytatott párbeszédben, a szakmai fórumok és a magyar agrárpolitikában előtérbe került – a külföldről származó borok kiemelt ellenőrzésének igénye többször felmerült.

Ellenőrzéseink az Európai Unióból származó borok hazai borokkal történő házasításának eredményeként kapott borok, illetve a külföldről folyóborként behozott és Magyarországon palackozott vagy késztermékként forgalmazott és így a hazai kereskedelemben szintén megjelenő borokra terjedtek ki.

## ELLENŐRZÉSEK EREDMÉNYEI

A felügyelők ellenőrzési tevékenységük során 2148, valamint 1390 esetben 500 hl feletti bortétel engedélyezési eljárásában hivatalos mintát vettek. A forgalomba hozatali járulék befizetésének ellenőrzése 925 esetben, az üzemengedélyezési eljáráshoz szükséges helyszíni ellenőrzés 380 esetben zajlott az évben.

Igazgatóságunk a laboratóriumi vizsgálati eredmények és az összehasonlító vizsgálatok alapján az ellenőrzési minták közül 465 bortételt volt kifogásolt, a mintavétellel nem járó helyszíni ellenőrzések során a borászati felügyelők 549 esetben találtak eltérést.

A Borászati Igazgatóság a vizsgálati díjak megfizetésére kötelezte a felelősöket, és értesítette az illetékes Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalt mint elsőfokú hatóságot, hogy a problémás minőségű, kiszerezésű, illetve előzetes minősítés nélküli borok árusításáért, illetve forgalmazásáért szabják ki a minőségvédelmi bírságokat.



A megyei hivatalok 2010. évben 29'449'995 Ft minőségvédelmi bírságot szabtak ki. Hatóságunk hamisított bor előállításáért egy esetben értesítette a VPOP-t, aki a termék előállítójával szemben jövedéki eljárást kezdeményezett. Hamisított bor forgalomba hozatala miatt 5 esetben rendelt el a borászati hatóság 30 napos, ideiglenes borászati üzem bezárását.

### KIEMELT ELLENŐRZÉSEK

Az MgSzH más igazgatóságaihoz hasonlóan a Borászati Igazgatóság is elvégezte, előre meghatározott időpontokban és helyszíneken, a központ által megjelölt kiemelt (tavaszi, külföldi, őszi, téli és idegenforgalmi szempontból jelentős területen tartandó) ellenőrzési feladatait melyekről a központ által kért jelentéseket megküldtük.

### TAVASZI KIEMELT ELLENŐRZÉS

A borászati termékek Tavaszi kiemelt ellenőrzéseit 2010. március 16. és április 4. közötti időszakban végrehajtottuk. A fent megadott időszakban, a nagyáruház láncokban forgalmazott alacsony árfekvésű borokból 20, a kereskedelemben található magas árfekvésű borokból 12 helyszíni mintát vettünk, melyeknél minden esetben hozzáadott glicerint vizsgáltunk.

Borászati felügyelőink az alacsony árfekvésű borok mintázásánál 6 esetben alkalmaztak azonnali forgalomból történő kivonást, ezekben az esetekben a forgalmazott tételek nem megfelelő tisztaságát kifogásolták. Az intézkedés során 193 palack, 161 liter mennyiségű, 81'165 Ft értékű bort tiltottunk ki a forgalomból.

A magas árfekvésű boroknál a forgalomba került tételek a minősítésekkel azonosak voltak, és hozzáadott glicerint kimutatni nem tudtunk.

Területi felügyelőink beszámolóinak alapján helyszíni ellenőrzéseinket a forgalmazók megértéssel fogadták.

### KÜLFÖLDRŐL SZÁRMAZÓ PALACKOS

#### BORÁSZATI TERMÉKEK KIEMELT ELLENŐRZÉSE

A borászati termékek nyári kiemelt ellenőrzéseit 2010. július 26. és augusztus 22. közötti időszakban terveztük. A tervezett ellenőrzési feladatunk helyett a harmadik országokból és az EU-ból származó borok ellenőrzését végeztük.

Harmadik országokból és EU tagországokból származó borászati termékek ellenőrzése során felügyelőink áruházláncokban és egyéb kereskedelmi egységekben 92 db mintát vettek. Kereskedelemben történt mintázásainkkal próbáltuk lefedni az országba palackos kiszerelésben árult, külföldről behozott borászati termékeket. Ellenőrzéseinket 39 helyszínen végeztük, ahol 11 ország különböző minőségű bor (OEM, OFJ, FN) és borászati termék (gyöngyöző bor, habzóbor, likőrbor) kategóriáiból mintáztunk.

A vizsgálati eredményeink alapján 8 bortétel esetében találtunk kiszereléssel kapcsolatos pontatlanságokat illetve hiányosságokat. Az elvégzett analitikai vizsgálatok alapján 4 bortétel esetében a vizsgálat során mért cukortartalom eltért a címkén jelzettől, 2 esetben a kiszerelésen, magyar nyelven, mint kötelező jelölés nem szerepelt az allergén anyag feltüntetése, és 2 esetben a címkén jelzett alkoholtartalom jelentősen eltért a borban mért alkoholtartalomtól.

### ŐSZI KIEMELT ELLENŐRZÉS

A borászati termékek Őszi kiemelt ellenőrzéseit 2010. szeptember 1. és szeptember 30. közötti időszakban végeztük.

Mintavételeinket elsősorban a nagykereskedelmi lerakatokban, nagyáruház láncokban forgalmazott alacsony árfekvésű borokra és a Dunakanyar térségében forgalmazott borá-

szati termékek mintázásaira korlátoztuk (40 minta).

#### TÉLI KIEMELT ELLENŐRZÉS

A Téli Élelmiszerlánc Ellenőrzés elnevezésű kiemelt ellenőrzési feladatunkat 2010. december 1. és december 31. közötti időszakban végrehajtottuk.

Borászati termékek ellenőrzésével kapcsolatos nagy jelentőségű kirívó esetek nem történtek, mintavételeinket kereskedelemből, borpalackozókból és vendéglátóhelyeken vettük. Hazai borokból és pezsgőkből 207 mintát, külföldi borászati termékekből 41 mintát vizsgáltunk. A termékekkel kapcsolatban minőségi kifogást nem találtunk, 9 esetben a termékek kiszerezése hiányos volt.

#### ELŐRE NEM TERVEZETT ELLENŐRZÉSEINK

A telefonos vagy levél formában érkezett, fogyasztók által problémásnak vélt, kereskedelemből származó borászati termékekkel kapcsolatos eseteket minden esetben hivatalos mintavétellel kivizsgáltuk.

Illegális borászati tevékenységet feltételező lakossági bejelentésekre több esetben szerveztünk csoportos ellenőrzéseket, melyeknél minden alkalommal meglepetésszerűen a teljes pincei készletet is ellenőriztük.

A minősítés céljából vizsgálatra beküldött és laboratóriumi vizsgálataink során kifogásolt problémás borok esetében, eljárásrendünknek megfelelően az előállítót ellenőriztük.

Azokban az esetekben, amikor az ellenőrzött ügyfél nem volt közreműködő, a helyi VPOP segítségét is igénybe vettük.

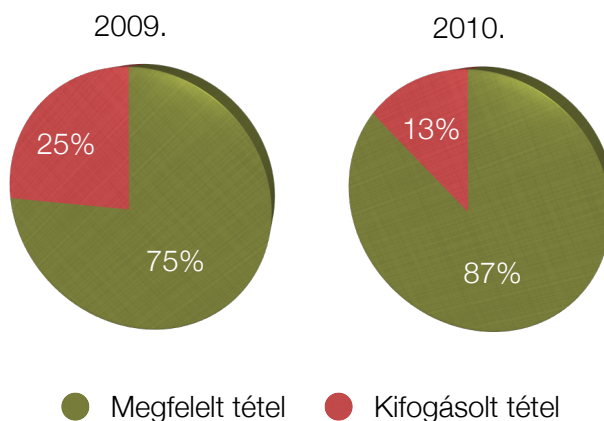
#### DELEGÁLT SZERZŐDÉSEK

Az MgSzH és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal között létrejött (sűrített szőlőmust alkalmazásának támogatásával kapcsolatos) DSZ/3-2010-es delegálási megállapodás végrehajtása során, felügyelőink 39 helyszíni ellenőrzést tartottak, ahol 83 esetben mintát is vettek.

A szeszesital-piac ellátását szolgáló bor lepárlásához a 2009/2010. borpiaci évben nyújtott támogatás feltételeiről szóló 9/2010. (II. 4.) FVM rendelet értelmében a borászati hatóság minősítési határozatot/hatósági bizonyítványt adott ki. Igazgatóságunkhoz 19 előállító küldte be lepárlásra szánt borát vizsgálatra, a kérelem összesen 59173,07 hl mennyiségre vonatkozott.

#### ELLENŐRZÉSI EREDMÉNYEK ÖSSZEGETÉSE AZ ELŐZŐ ÉVEK EREDMÉNYEIVEL

A 2009. évben borászati felügyelőink tevékenységük során összesen 3471 bortételt mintáztak, melyből 878 tétel nem felelt meg, a 2010. évben a mintázott 3538 felügyelők által vett bortételből 465 esetében állapítottunk meg szabálytalanságot. Megállapíthatjuk, hogy a 2010. évben a kifogásolt bortételek százalékos aránya a 2009.-évhez képest 12%-ponttal csökkent.



25. ábra Vizsgált bortételek száma, 2009-2010.

A 2009. és 2010. évben feltárt hamisított bortételeket összehasonlítva szintén csökkenés tapasztalható, amíg 2009.-ben 84, 2010-ben már csak 24 hamisított bortételt találtunk.

A 2010. évben bekövetkezett jogszabályváltozások a borászati hatóságot központi és területi borászati hatóságra (Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalok) osztotta fel, és elsőfokú hatóságnak a területi borászati hatóságot jelölte meg. A minőségvédelmi bírságot 2009. évben a Borászati Igazgatóság, 2010-ben pedig a Megyei MgSzH-k szabták ki, ennek eredményeként 2009-ben 127'410'275 Ft, 2010-ben pedig már csak 10'592'790 Ft minőségvédelmi bírság került kiszabásra a Borászati Igazgatóság által.

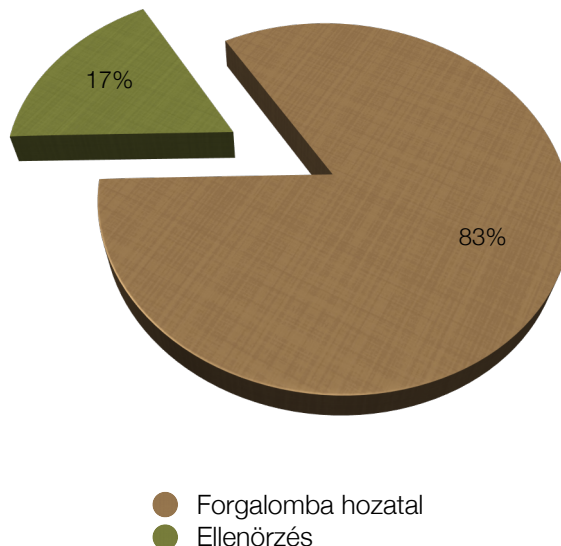
### BORÁSZATI TERMÉKEK LABORATÓRIUMI VIZSGÁLATA

2010-ben a Borászati Igazgatóság laboratóriumában 12'642 borászati terméket vizsgáltunk, melyből ügyfél kérelmére forgalomba hozatal céljából 10'494, ebből a tételenként 500 hl feletti mennyiség minősítése esetén felügyelő jelenlétében történt 1390 minta vétele, ellenőrzés céljából pedig 2148 mintát vizsgáltunk. A megvizsgált borok közül összesen 972 darabot kifogásoltunk.

Vörösborok szintetikus színezék tartalmát 1253 bor esetében ellenőriztünk, ebből 7 db pozitív minta volt. A direkt termő szőlőfajták ellenőrzésére 5664 minta esetében került sor, 62 esetben mutattunk ki megengedett határérték feletti mennyiséget.

SNIF-NMR mérési módszer segítségével végzett alkoholeredet-meghatározás során 322 mintát (bor, borpárlat), illetve 52 autentikus és 19 egyéb statisztikai mintát vizsgáltunk. A vizsgálatok eredménye szerint 13 minta (4,0%) nem felelt meg az előírásoknak.

Az alkoholeredet vizsgálat hatékony kiegészítő vizsgálatát (IR-MS), az  $^{13}\text{C}/^{12}\text{C}$  izotóparány meghatározást 595 esetben végeztük el, ebből 7 minta (1%) nem felelt meg.



26. ábra A Borászati Igazgatóság laboratóriumi vizsgálatai 2010. évben

### KÉPZÉS

#### PÜNKÖSDFÜRDŐI FELÜGYELŐI TOVÁBBKÉPZÉS

A Borászati Igazgatóság 2010. július 28.-án 21 fő részvételével a Pünkösdfürdői Továbbképző és Üdülési Központban a borászati felügyelők részére szakmai továbbképzést tartott. Az MgSzH, VM, MVH és HNT részéről felkért előadók a borászati szakigazgatással kapcsolatos jogszabályok értelmezéséről, a borok címkézéséről, kisereléséről, a borászokat érintő támogatásokról, a „nemzeti borítékról” és a Hegyközségek Nemzeti Tanács feladataival kapcsolatos témákban előadásokat tartottak, melyek után felügyelőink egy rövid konzultáció keretében kérdezhettek. Az előadássorozat sokat segített felügyelőink szakmai felkészültségén.

### AUSZTRIAI TANULMÁNYÚT

Igazgatóságunk 2010. szeptember 17-18-án osztrák tanulmányúton vett részt a Borellenőrzési Osztály és a borászati felügyelők, összesen 16 fő részvételével.

A választott szakmai programjaink lehetővé tették, hogy betekintést kapjunk az ausztriai borminősítés és borellenőrzés folyamataiba. Összehasonlítva a hazai gyakorlattal, reméltük, hogy hatékonyságunk fokozása és költségeink csökkentése érdekében a náluk már kiforrott és ez által, jól működő gyakorlatot akár Magyarországon is sikeresen alkalmazhatjuk. Dr. Fülöp Lajos meghívott vendégünk segítségével lehetőséget kaptunk, hogy megismerjünk két osztrák borászati vállalkozást, és részt vegyünk ezek termékbemutatójában.

Programtervünk szerint tájékoztatást kaptunk az Ausztriai Mezőgazdasági Minisztérium alá tartozó Szövetségi Pincefelügyelet és a Szövetségi Borászati Hivatal munkájáról.

### AZ IGAZGATÓSÁG ÉVES MUNKÁJA SORÁN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal létrehozásáról és működéséről szóló 274/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet a borászati hatóságot központi és területi borászati hatóságra osztotta fel. A jogszabályváltozások eredménye, hogy a Borászati Igazgatóság Borellenőrzési Osztályának felépítése és működése átalakult, a szakmai irányítást továbbra is a Borászati Igazgatóság végzi, de az ellenőrzési feladatokat ellátó területi felügyelők, a két főfelügyelő kivételével a Megyei MgSzH-khoz kerültek.

A területi felügyelők ellenőrzési munkáját is érintő új számítógépes program használatával kapcsolatban jeleztük, hogy a zavartalan átállás érdekében felügyelőinknek folyamatos internet hozzáférésre és a program használatával kapcsolatban oktatásra lesz szükségük. A borászati üzem működési engedélyeinek kiadásával kapcsolatos teszt programhoz felügyelőink hozzáférést kaptak, és egy alkalommal a külsős cég által tartott oktatáson is részt vettek.

Az Igazgatóság tevékenységét felölelő, új informatikai szakrendszer került kialakításra az „Egyablakos vámügyintézés” projekt keretein belül.



# Audit

# Audit Report



## 2010. évi tapasztalatok az audit területén

A [Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóság Szakmai Felügyeleti Osztály](#) a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról szóló 7/2010. (IX. 24) VM utasításnak megfelelően 2010. szeptember elsején a korábbi Koordinációs és Audit Önálló Osztály utódaként alakult.

Feladata az MgSzH hatáskörébe tartozó hatósági feladatok állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző szolgálat, növény- és talajvédelmi szolgálat, erdővédelmi szolgálat, tenyésztési hatóság, vadászati hatóság, halászati hatóság, borászati hatóság, mezőgazdasági igazgatási szerv, valamint a pálinka-ellenőrző hatóság által történő ellátásának felügyelete.

Gondoskodik a kölcsönös megfeleltetés keretében tervezett ellenőrzések végrehajtásának szakmai felügyeletéről. Mindezek mellett ellátja az ökológiai tanúsító szervezetek elismerését, ellenőrzését és felügyeletét.

Küldetése az egységes szemlélet kialakulásának elősegítése, továbbfejlesztése, valamint az egyértelmű és végrehajtható központi utasítások, szabályzatok és eljárásrendek kidolgozásának ösztönzése. Munkája során az osztály törekszik arra, hogy az MgSzH minden egységével építő jellegű kapcsolatot alakítson ki. Cél, hogy az auditok száma arányban legyen a rendszer fejlesztési igényeivel és ezek fontosságával.



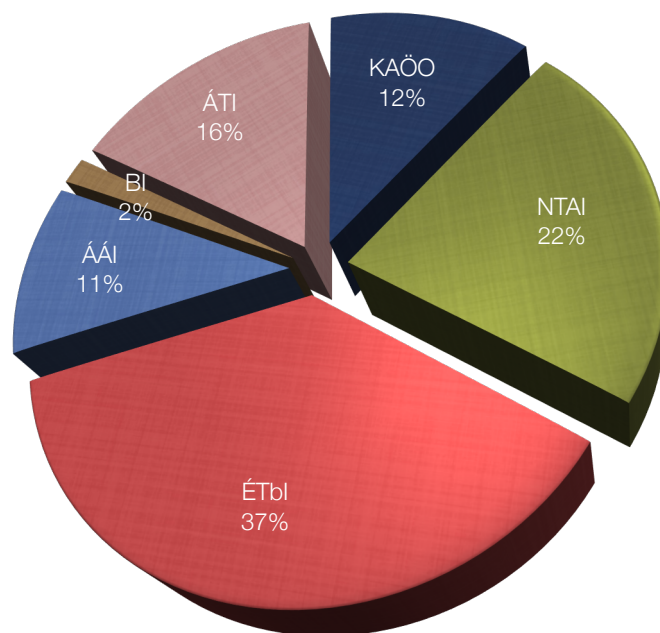
A korábbi évek gyakorlatának megfelelően, 2010-ben is a 882/2004/EK rendeletben meghatározott belső auditok és az ügynevezett belső ellenőrzések keretei között zajlottak a felülvizsgálatok. Az auditokat 2010. október 1-ig a Koordinációs és Audit Önálló Osztály (továbbiakban: KAÖO), 2010. október 1-től a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról szóló, 7/2010. (IX.24.) VM utasítás értelmében a Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóság Szakmai Felügyeleti Osztálya (továbbiakban: ReFI-SzFO) hajtotta végre. A belső ellenőrzéseket az MgSzH Központ szakmai igazgatóságai folytatták le.

A 2010. február 12-én elfogadott felülvizsgálati program tartalmazta a tervezett auditokat és belső ellenőrzéseket, amelyet tájékoztatóul valamennyi Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény és Talajvédelmi Igazgatósága illetve Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága, valamint a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya is megkapott. Összesen 181 felülvizsgálat lett betervezve. A felülvizsgálati program év köz-

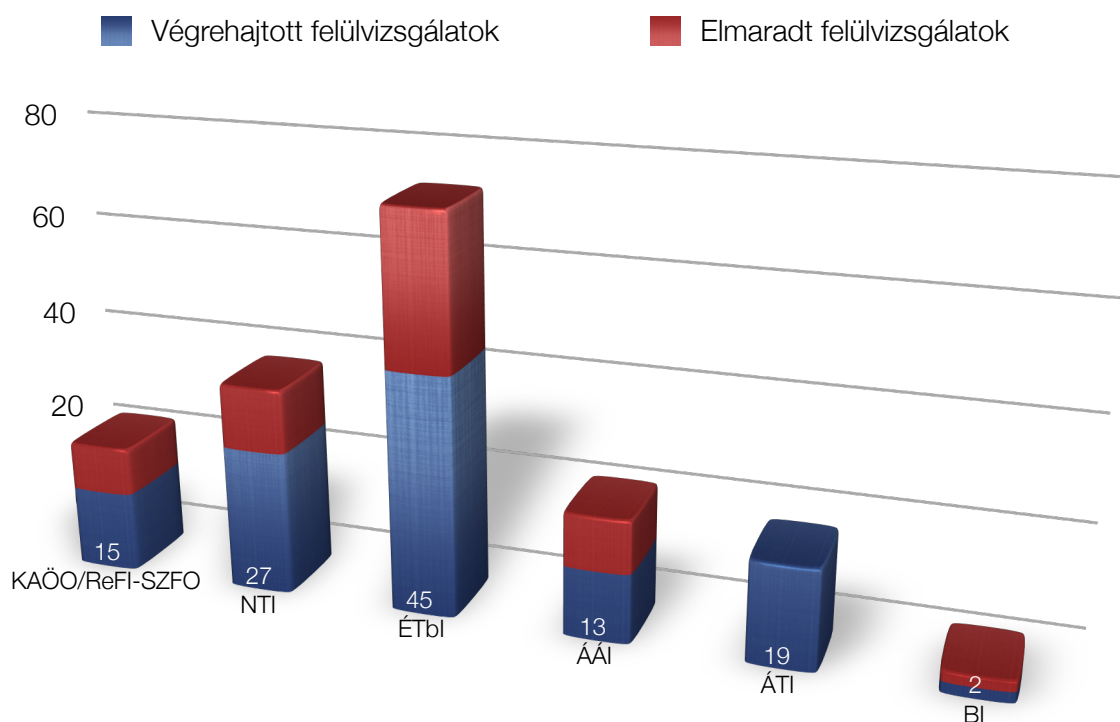
ben egy alkalommal módosult. Az 9. táblázat mutatja a megvalósult felülvizsgálatok (auditok és belső ellenőrzések) adatait, a 27. ábra pedig az egyes szervezeti egységek által végrehajtott felülvizsgálatok arányát ábrázolja. A 28. ábra az év elején tervezett auditok és belső ellenőrzések megvalósulását szemlélteti.

Felülvizsgálat típusa	Felülvizsgálat száma	Felülvizsgálatot végző szervezeti egység	
Audit	15	KAÖO	
Belső ellenőrzés	106	27	NTAI
		45	ÉTbI
		13	ÁÁI
		2	BI
		19	ÁTI
<b>Összesen</b>		<b>121</b>	

9. táblázat A 2010. évben végrehajtott felülvizsgálatok



27. ábra Az egyes szervezeti egységek által végrehajtott felülvizsgálatok aránya



28. ábra A tervezett felülvizsgálatok megvalósulása

Az auditok négy, a belső ellenőrzések huszonhét különböző tárgykörben kerültek lefolytatásra az év során. Az egyes tárgyköröket az alábbiakban foglaljuk össze.

### A 2010. ÉVBEN VÉGREHAJTOTT AUDITOK TÁRGYKÖREI

1. A helyszíni ellenőrzések hatékonyságának felülvizsgálata.
2. A növényvédőszer-felhasználás ellenőrzése.
3. Járványügyi készletek kezelésének ellenőrzése.
4. Ökológiai termelés területén ellenőrzésre és tanúsításra jogosult szervezetek auditálása.

### A 2010. ÉVI BELSŐ ELLENŐRZÉSEK TÁRGYKÖREI

1. Növényútlevel rendszer működtetése
2. Zöldség-gyümölcs export és import minőségellenőrzés gyakorlata.

3. Belföldi zöldség-gyümölcs forgalmazás hatósági ellenőrzése (forgalmazók nyilvántartása, ellenőrzési arány, kifogásolási arány, minőségvédelmi bírságok).
4. Szennyvíziszap engedélyezés eljárásának vizsgálata.
5. Talajvédelmi engedélyezési tevékenység vizsgálata.
6. A HACCP elvei alapján kialakított minőségbiztosítási rendszerek működtetésének hatósági ellenőrzése, a „HACCP és GHP útmutató”-ban foglaltak megvalósításának ellenőrzése.
7. A gyógyszeres takarmány előállítás hatósági ellenőrzésének végrehajtása.
8. Az előállított takarmányokban az állati eredetű fehérje jogszerű felhasználásának vizsgálata.
9. Az Orosz Föderációba irányuló export feltételeknek teljesülése az állati eredetű élelmiszer-előállító létesítményekben, különös tekintettel az élelmiszer-higiéniai és Trichinella vizsgálatokra.

10. Vágópontok hatósági ellenőrzésének felülvizsgálata, különös tekintettel a kapacitási adatok ellenőrzésére és *Trichinella* vizsgálatokra.
11. A 2009. évi belső ellenőrzés során kockázatosnak ítélt létesítmények ismételt vizsgálata.
12. Engedélyköteles létesítmények hatósági ellenőrzésének felülvizsgálata, különös tekintettel a házasított patás állatokat, baromfit vágó üzemekre, valamint a tojáscsomagolókra és tojástermék előállítókra.
13. Tejtermék előállító létesítmények felülvizsgálata, különös tekintettel a nyomon követésre, és azok dokumentáltságára, valamint a létesítmények hatósági ellenőrzésére, és azok dokumentáltságára.
14. Az élelmiszerek minőségi és kémiai-biztonsági paraméterei ellenőrzésének felülvizsgálata.
15. A regisztrációra kötelezett („növényi”) élelmiszer előállító üzemek ellenőrzésének felülvizsgálata.
16. Az állati eredetű élelmiszerek forgalomba hozatalának és az értékesítés helyén történő élelmiszer-előállításnak élelmiszer-higiéniai feltételeiről szóló 64/2007. (VII. 23.) FVM-EüM együttes rendelet szerint nyilvántartott létesítmények hatósági felügyeletének ellenőrzése.
17. A hatósági ellenőrzés menetének vizsgálata az élelmiszerforgalmazó létesítmények vonatkozásában.
18. Saját kutas vízellátással üzemelő vállalkozások hatósági felügyelete.
19. Étkeztetés, vendéglátás hatósági felügyelet.
20. Tojásos étel okozta *Salmonella* ételfertőzés kivizsgálásának és a tojás nyomon követésének vizsgálata.
21. Fel nem javított ketreces tojóttyúk tartó telepek.
22. Állati eredetű melléktermékekkel kapcsolatos előírások betartása.
23. Az állategészségügyi határállomások működésének felülvizsgálata.
24. TSE készenléti tervben előírt vizsgálatok végrehajtása.
25. *Salmonella* mentesítés hatósági felügyelete.
26. Kiskereskedelmi forgalmazók és telepi gyógyszernyilvántartás helyszíni ellenőrzésének vizsgálata.
27. Az ellenőrzési minták vétele (borászati felügyelői mintavétel) és szakvéleményezésének felülvizsgálata.

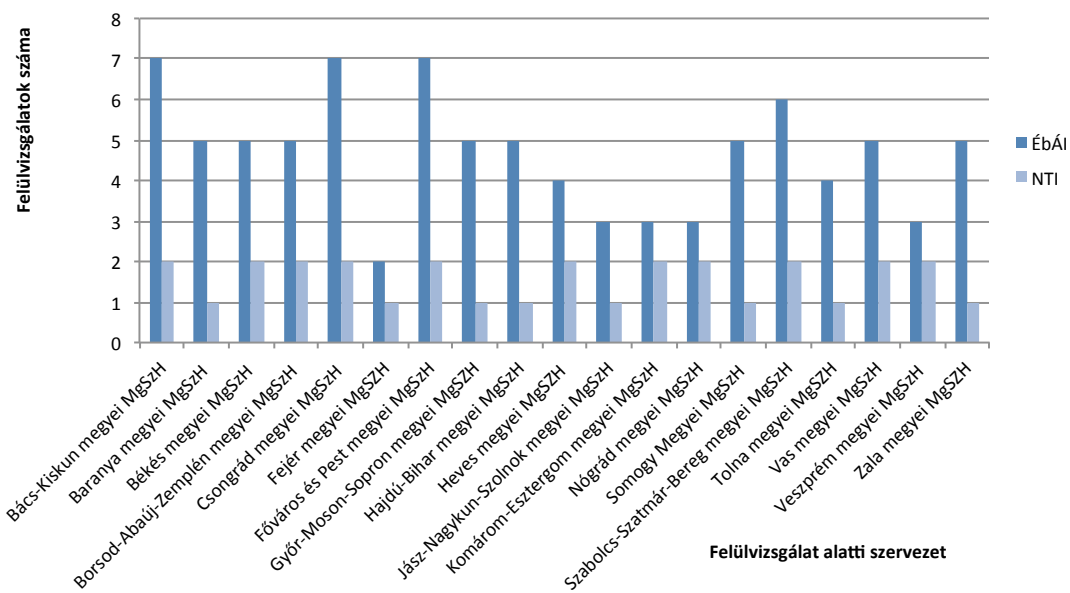
Az egyes megyék Növény és Talajvédelmi Igazgatóságain, illetve Élelmiszerlánc-biztonsági és Állat-egészségügyi Igazgatóságain a 2010. évben végzett felülvizsgálok számát a 29. ábra mutatja.

## EREDMÉNYEK

Az auditok a vizsgált szerveknél 74%-os megfelelést mutattak ki. A legfontosabb hiányosságok az ellenőrzések elektronikus rögzítésének elmaradása, az ellenőrzések nem kellő alapossága és megállapításainak következetlenségei voltak.

A belső ellenőrzések eredményeinek átlaga meghaladta a 90%-ot, nagyobb hiányosságokat az ellenőrzések a vendéglátás és közétkeztetés valamint az engedélyköteles élelmiszer előállítás felügyeleti tevékenység vizsgálata során találtak. A részletes audit jelentés az MgSzH weboldalán megtalálható: [http://intranet.mgszh.gov.hu/funkcionalis\\_igazgatosagok/Refi/SZFO/FM/jel](http://intranet.mgszh.gov.hu/funkcionalis_igazgatosagok/Refi/SZFO/FM/jel)





29. ábra Az egyes megyék Növény és Talajvédelmi Igazgatóságain, illetve Élelmiszerlánc-biztonsági és Állat-egészségügyi Igazgatóságain a 2010. évben végzett felülvizsgálok száma

# Mellékletek



## Mellékletek az éves jelentéshez

- ▶ 1. melléklet: A MgSzH működésének és feladatellátásának jogszabályi alapja, valamint a 2010-ben módosult főbb jogszabályok listája
- ▶ 2. melléklet: A Nemzeti Referencia Laboratóriumok (NRL) és hatósági laboratóriumok
- ▶ 3. melléklet: A Nemzeti Referencia Laboratóriumok tevékenységi köre



## 1. MELLÉKLET A MGSZH MŰKÖDÉSÉNEK ÉS FELADATELLÁTÁSÁNAK JOGSZABÁLYI ALAPJA, VALAMINT A 2010-BEN MÓDOSULT FŐBB JOGSZABÁLYOK LISTÁJA

### A MGSZH MŰKÖDÉSÉNEK ÉS FELADATELLÁTÁSÁNAK JOGSZABÁLYI ALAPJA

az Élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény;

a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény;

a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalról szóló 327/2010 (XII. 27.) Korm. rendelet;

az állatgyógyászati termékekről szóló 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet;

a növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet;

a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról szóló 7/2010. (IX. 24.) VM utasítás.

A decentralizáció jegyében az egyedi engedélyezési, valamint ellenőrzési feladatok végrehajtásának jelentős része a megyei szinten jelenik meg, így a központnál csak kis számban található ilyen típusú feladat.

### JOGSZABÁLYMÓDOSULÁSOK 2010-BEN

*A szervezet működését érintő funkcionális jogszabályok:*

2010 évi LVIII. törvény a kormánytisztviselők jogállásáról

327/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalról

288/2010. (XII. 21.) Korm. rendelet a fővárosi és megyei kormányhivatalokról

219/2010. (VII. 27.) Korm. rendelet a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal létrehozásáról és működéséről szóló 274/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról

212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről

207/2010. (VI. 30.) Korm. rendelet egyes közszolgálati jogviszonnyal összefüggő kormányrendeletek módosításáról

7/2010. (IX. 24.) VM utasítás a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról

8/2010. (IX. 30.) VM utasítás a Vidékfejlesztési Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról

12/2010. (XII. 3.) VM utasítás a kölcsönös megfeleltetés alkalmazását előkészítő projektről és annak irányítási rendjéről szóló szabályzat kiadásáról

*Szakterületi jogszabályok:*

231/2010. (VIII. 18.) Korm. rendelet a csemegeszőlő és alanyszőlő ültetvény telepítésének engedélyezéséről

158/2010. (V. 6.) Korm. rendelet a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek exportjával összefüggő intézkedésekről

41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról

33/2010 (V. 13.) EÜM-FVM együttes rendelet az élelmiszerekkel kapcsolatos tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokkal kapcsolatos egyes szabályokról

17/2010 (IV. 16.) EÜM-FVM-KVVM együttes rendelet a biocid termékek előállításának és forgalomba hozatalának feltételeiről szóló 38/2003. (VII. 7.) ESZCSM-FVM-KvVM együttes rendelet módosításáról

71/2010 (V. 13.) FVM rendelet a gyümölcs szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról

68/2010. (V. 12.) FVM rendelet a növényfajták állami elismeréséről szóló 40/2004. (IV. 7.) FVM rendelet módosításáról

67/2010. (V. 12.) FVM rendelet a méhanyanevelő telep üzemeltetéséről, valamint a méhanya és szaporítóanyag előállításáról, felhasználásáról

57/2010. (V. 7.) FVM rendelet az élelmiszerek forgalomba hozatalának, valamint előállításának engedélyezéséről, illetve bejelentéséről

52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről

44/2010. (IV. 23.) FVM rendelet a személyes fogyasztásra szánt állati eredetű termékek behozataláról

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet a növényvédelmi tevékenységről

33/2010. (IV. 7.) FVM rendelet az állatgyógyászati termékekről szóló 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet módosításáról

26/2010. (III. 19.) FVM rendelet az élelmiszerek jelöléséről szóló 19/2004. (II. 26.) FVM-ESZCSM-GKM együttes rendelet módosításáról

25/2010. (III. 19.) FVM rendelet a borászati üzemek működésének engedélyezéséről, valamint a tevékenységekre vonatkozó higiéniai szabályokról

31/2010. (XI. 18.) VM rendelet az egyes állatvédelmi tárgyú rendeletek módosításáról

3/2010. (VII. 5.) VM rendelet az élelmiszer-előállítással és -forgalmazással kapcsolatos adatszolgáltatásról és nyomonkövethetőségről

42/2010. (IV. 22.) FVM rendelet a madárinfluenza elleni védekezés részletes szabályairól szóló 143/2007. (XII. 4.) FVM rendelet, valamint a veszettség elleni védekezés részletes szabályairól szóló 164/2008. (XII. 20.) FVM rendelet módosításáról

66/2010. (V. 12.) FVM rendelet a növényi és állati eredetű élelmiszerekben és takarmányokban, illetve azok felületén található megengedett növényvédőszer-maradékok határértékéről, valamint ezek hatósági ellenőrzéséről

24/2010. (X. 20.) VM rendelet az állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási költségeinek támogatásáról szóló 56/2008. (IV. 25.) FVM rendelet módosításáról

29/2010. (XI. 9.) VM rendelet az egyes állatbetegségek és zoonózisok felszámolására, az ellenük való védekezésre és figyelemmel kísérésükre irányuló nemzeti programok 2010. évi finanszírozásának szabályairól szóló 45/2010. (IV. 23.) FVM rendelet, valamint az agrárkár-enyhítési eljárásról szóló 32/2009. (III. 31.) FVM rendelet módosításáról



## 2. MELLÉKLET

### A NEMZETI REFERENCIA LABORATÓRIUMOK (NRL) ÉS HATÓSÁGI LABORATÓRIUMOK

#### AZ ÉLELMISZER- ÉS TAKARMÁNYBIZTONSÁGI IGAZGATÓSÁG IRÁNYÍTÁSA ÉS FELÜGYELETE ALATT

- ▶ Takarmányvizsgáló Nemzeti Referencia Laboratórium  
1144 Budapest, Remény utca 42.
- ▶ Élelmiszer Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium  
1095 Budapest, Mester utca 81.
- ▶ Élelmiszer Toxikológiai Nemzeti Referencia Laboratórium  
1095 Budapest, Mester utca 81.
- ▶ Élelmiszer Analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium  
1135 Budapest, Lehel utca 43-47.
- ▶ Radioanalitikai Referencia Laboratórium  
1182 Budapest, Fogoly utca 13-15.
- ▶ Regionális Élelmiszerlánc Laboratórium  
6001 Kecskemét, Halasi út 34.
- ▶ Regionális Élelmiszerlánc Laboratórium  
3534 Miskolc, Stadion utca 39/a.
- ▶ Regionális Élelmiszerlánc Laboratórium  
8000 Székesfehérvár, Csikvári utca 15.
- ▶ Regionális Élelmiszerlánc Laboratórium  
4030 Debrecen, Diószegi út 30.
- ▶ Regionális Élelmiszerlánc Laboratórium  
7400 Kaposvár, Cseri major
- ▶ Élelmiszerlánc Radiokémiai Laboratórium  
7100 Szekszárd, Tormay Béla u. 18.
- ▶ Élelmiszerlánc Radiokémiai Laboratórium  
9700 Szombathely, Zanati út 3.
- ▶ Regionális Élelmiszerlánc Laboratórium  
8200 Veszprém, Mártírok útja 11/A.
- ▶ Regionális Élelmiszerlánc-mikrobiológiai Laboratórium  
8200 Veszprém, Dózsa György út 33.

### A NÖVÉNY-, TALAJ- ÉS AGRÁRKÖRNYEZET- VÉDELMI IGAZGATÓSÁG IRÁNYÍTÁSA ÉS FELÜGYELETE ALATT

- ▶ Központi Károsító-diagnosztikai Laboratórium  
1118 Budapest, Budaörsi út 141-145.
- ▶ MgSzH NTAI Pécsi Bakteriológiai Laboratórium  
7634 Pécs, Kodó dűlő 1.
- ▶ MgSzH NTAI Pécsi Talajbiológiai Laboratórium  
7634 Pécs, Kodó dűlő 1.
- ▶ MgSzH NTAI Miskolci Növényvédőszermaradék-analitikai Laboratórium  
3501 Miskolc, Blaskovics u. 24.
- ▶ MgSzH NTAI Hódmezővásárhelyi Növényvédőszermaradék-analitikai Laboratórium  
6800 Hódmezővásárhely, Rárósi út 110.
- ▶ MgSzH NTAI Velencei Növényvédőszer-analitikai Laboratórium  
2481 Velence, Ország u. 23.
- ▶ MgSzH NTAI Velencei Talajvédelmi Laboratórium  
2481 Velence, Ország u. 23.
- ▶ MgSzH NTAI Velencei Viroológiai Laboratórium  
2481 Velence, Ország u. 23.
- ▶ MgSzH NTAI Gödöllői Vízélettani Laboratórium  
2100 Gödöllő, Kotlán S. u. 3.
- ▶ MgSzH NTAI Szolnoki Talajvédelmi Laboratórium  
5001 Szolnok, Vízpart krt. 32.
- ▶ MgSzH NTAI Szolnoki Talajvédelmi Laboratórium  
5001 Szolnok, Vízpart krt. 32.
- ▶ MgSzH NTAI Kaposvári Növényvédőszermaradék-analitikai Laboratórium  
7401 Kaposvár, Guba Sándor u. 20.
- ▶

- ▶ MgSzH NTAI Tanakajdi  
Növényvédőszermaradék-analitikai  
Laboratórium  
9762 Tanakajd, Ambrózy sétány 2.
- ▶ MgSzH NTAI Tanakajdi Talajvédelmi  
Laboratórium  
9762 Tanakajd, Ambrózy sétány 2.

#### AZ ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI DIAGNOSZTIKAI IGAZGATÓSÁG IRÁNYÍTÁSA ÉS FELÜGYELETE ALATT

- ▶ Emlős és Vadbetegségek  
Laboratóriuma  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ Immunológiai Laboratórium  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ Molekuláris Biológiai Laboratórium  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ Higiénés Bakteriológiai Laboratórium  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ Emlős Virologiai Laboratórium  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ Baromfi Virologiai Laboratórium  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ TSE és Veszétség Laboratórium  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ Baromfibetegségek Laboratóriuma  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ Gümőkór és Klinikai Bakteriológiai  
Laboratórium  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.
- ▶ Parazitológiai, Hal- és Méhbetegségek  
Laboratóriuma  
1149 Budapest, Tábornok u. 2.

#### Debrecen székhelyen

- ▶ Debreceni Immunológiai, Virologiai és  
TSE Laboratórium  
4031 Debrecen, Bornemissza u. 3-7.
- ▶ Debreceni Kórbonctani és  
Bakteriológiai Laboratórium  
4031 Debrecen, Bornemissza u. 3-7.

#### Kaposvár székhelyen

- ▶ Kaposvári Immunológiai, Virologiai és  
TSE Laboratórium  
7400 Kaposvár, Cseri út. 18.
- ▶ Kaposvári Kórbonctani és  
Bakteriológiai Laboratórium  
7400 Kaposvár, Cseri út. 18.

#### AZ ÁLLATGYÓGYÁSZATI TERMÉKEK IGAZGATÓSÁGA IRÁNYÍTÁSA ÉS FELÜGYELETE ALATT

- ▶ Gyógyszer Analitikai Laboratórium  
1107 Budapest, Szállás u. 8.
- ▶ Oltóanyag Osztály Vizsgálati  
Laboratóriuma  
1107 Budapest, Szállás utca 8.

#### A BORÁSZATI IGAZGATÓSÁG IRÁNYÍTÁSA ÉS FELÜGYELETE ALATT

- ▶ Borászati Ellenőrző Laboratórium  
1118 Budapest, Budaörsi út 141-145.
- ▶ Borászati Hatósági Laboratórium  
1118 Budapest, Budaörsi út 141-145.

### 3. MELLÉKLET

#### A NEMZETI REFERENCIA LABORATÓRIUMOK TEVÉKENYSÉGI KÖRE

#### ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI DIAGNOSZTIKAI IGAZGATÓSÁG NEMZETI REFERENCIA LABORATÓRIUMI FELADATAI

Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság 882/2004/EK rendelet szerinti referencia laboratóriumi feladatai:

- ▶ Paraziták (különös tekintettel a Trichinella és az Echinococcus fajokra );
- ▶ Antimikrobiális rezisztencia;
- ▶ Fertőző szivacsos agyvelőbántalmak;
- ▶ Klasszikus sertéspestis;
- ▶ Afrikai lópestis;
- ▶ Madárinfluenza;
- ▶ Newcastle-betegség;
- ▶ Sertések hólyagos betegsége;
- ▶ Halbetegségek;
- ▶ Kéknyelv betegség;
- ▶ Afrikai sertéspestis;
- ▶ Ragadós száj- és körömfájás;
- ▶ Brucellózis;
- ▶ Lovak ragályos méhgyulladásának diagnosztikai vizsgálata;
- ▶ Takonykór diagnosztikai vizsgálata;
- ▶ Veszettség diagnosztikája.

Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság egyéb referencia laboratóriumi feladatai:

- ▶ Leukózis (64/432/EGK irányelv);
- ▶ Gümőkór (64/432/EGK irányelv).

#### ÉLELMISZER- ÉS TAKARMÁNYBIZTONSÁGI IGAZGATÓSÁG NEMZETI REFERENCIA LABORATÓRIUMI FELADATAI

Az Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság 882/2004/EK rendelet szerinti referencia laboratóriumi feladatai:

- ▶ Tej és tejtermék;
- ▶ Tengeri biotoxin;
- ▶ Salmonella;
- ▶ Listeria monocytogenes élelmiszerekben és takarmányokban;
- ▶ Escherichia coli, köztük a verotoxikus E. coli élelmiszerekben és takarmányokban;
- ▶ Campylobacter élelmiszerekben és takarmányokban;
- ▶ Koaguláz-pozitív Staphylococcus baktériumok vizsgálata;
- ▶ Takarmányokban előforduló állati fehérjék;
- ▶ Állatgyógyászati készítmények és szennyező anyagok állati eredetű élelmiszerekben előforduló maradékanyagai;
- ▶ Takarmány adalékok;
- ▶ Élelmiszerek és takarmányok GMO tartalom;
- ▶ Peszticid-szermaradványok az állati eredetű élelmiszerekben és magas zsírtartalmú élelmiszercikkekben;
- ▶ Kémiai elemek állati eredetű élelmiszerekben, Nehézfémetek (tápszerek és speciális táplálkozási célú élelmiszerekből-ételekből);
- ▶ Takarmányok nehézfém tartalom;
- ▶ Mikotoxinok állati eredetű élelmiszerekben és takarmányban;
- ▶ Policiklikus aromás szénhidrogének élelmiszerekben és takarmányokban;
- ▶ Élelmiszerekben és takarmányokban előforduló dioxinok és poliklórozott bifenilek;
- ▶ Hormonok és béta-agonisták;

- ▶ Az élelmiszerekkel rendeltetésszerűen érintkezésbe kerülő anyagok ellenőrzése

Az Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság egyéb referencia laboratóriumi feladatai:

- ▶ Baromfihús víztartalma (1538/91/EGK rendelet);
- ▶ Talaj, takarmánynövények, nyers tej, zöldségfélék, gyümölcsfélék, gabonafélék, húsfélék, tojás, erdei termékek, hal, élelmiszer technológiai víz radioaktivitása (EURATOM 35-36. Cikk; 2000/473/EURATOM).

#### BORÁSZATI IGAZGATÓSÁG NEMZETI REFERENCIA LABORATÓRIUMI FELADATAI

- ▶ Magyar autentikus borok D/H izotóparányának mérése SNIF-NMR módszerrel (2120/2004/EK Bizottsági rendeletben meghatározott feladat)

#### NÖVÉNY-, TALAJ- ÉS AGRÁRKÖRNYEZET-VÉDELMI IGAZGATÓSÁG NEMZETI REFERENCIA LABORATÓRIUMI FELADATAI

*MgSzH NTAI Miskolci Növényvédőszermaradék-analitikai Laboratórium:*

- ▶ Peszticid-szermaradványok gyümölcsökben, zöldségekben, beleértve a magas víz- és savtartalmú élelmiszercikkeket.

*MgSzH NTAI Velencei Növényvédőszeranalitikai Laboratórium:*

- ▶ Peszticid-szermaradványok gabonafélékben és takarmányokban.



# Tartalom

Bevezetés	1
Új többéves terv	3
<i>Célrendszer</i>	4
<i>Élelmiszerlánc-felügyeleti Terv</i>	5
<i>Képzés</i>	5
<i>Kockázat alapú ellenőrzés</i>	6
<i>Áttekinthetőség</i>	6
Szervezeti felépítés, szervezeti változások	7
<i>Az Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Elnök-helyettség</i>	8
<i>A Növény-, Talaj- és Erdővédelmi Elnökhelyettség</i>	9
<i>Megyei mezőgazdasági szakigazgatási szervek</i>	9
<i>Jogosult állatorvosok</i>	9
<i>Laboratóriumok</i>	10
Kockázat alapú ellenőrzés	11
<i>Kockázat alapú tervezés</i>	12
<i>Monitoring mintavételek – Termékellenőrzések</i>	14
<i>Létesítményellenőrzés – Folyamatellenőrzés</i>	19
Képzés	23
<i>Képzési igények felmérése</i>	24
<i>e-Learning</i>	24
<i>Külső képzések</i>	25

Trendek, tapasztalatok 2010	26
Talajvédelem	31
<i>Ellenőrzések jellege</i>	32
<i>Ellenőrzések eredményei</i>	32
<i>Képzések</i>	33
<i>Az igazgatóság éves munkája során bekövetkezett változások</i>	33
Növényegészségügy	34
<i>Ellenőrzések jellege</i>	35
<i>Ellenőrzési terv megvalósulása</i>	35
<i>Ellenőrzések eredményei</i>	35
<i>Képzések</i>	37
Növényvédelem	38
<i>Ellenőrzések jellege</i>	39
<i>Ellenőrzési terv megvalósulása</i>	39
<i>Ellenőrzések eredményei</i>	39
<i>Képzések</i>	47
Növényi termék ellenőrzés	48
<i>A zöldség és gyümölcs ellenőrzés</i>	49
<i>Az ellenőrzések jellege</i>	49
<i>Éves ellenőrzési terv megvalósulása</i>	49
<i>Az ellenőrzések eredményei</i>	49
<i>Az ellenőrzési eredmények összevetése az előző évek eredményeivel</i>	50
<i>Képzés</i>	50
<i>Bizonyos nem állati eredetű élelmiszerek fokozott import ellenőrzése</i>	51
<i>Az ellenőrzések jellege</i>	51
<i>Éves ellenőrzési terv megvalósulása</i>	52
<i>Az ellenőrzések eredményei</i>	52

<b>Állatgyógyászati termékek</b>	<b>53</b>
<i>Ellenőrzések jellege</i>	54
<i>Ellenőrzési terv megvalósulása</i>	56
<i>Ellenőrzések eredményei</i>	57
<i>Laboratóriumi vizsgálatok</i>	58
<i>Képzés</i>	59
<i>Az igazgatóság éves munkája során bekövetkezett változások</i>	59
<b>Állategészségügy, állatvédelem</b>	<b>60</b>
<i>Ellenőrzések jellege</i>	61
<i>Ellenőrzési terv megvalósulása</i>	61
<i>Ellenőrzések eredményei</i>	62
<i>Laboratóriumi vizsgálatok eredményei</i>	65
<i>Járványos betegségek elleni védekezés és a monitoring vizsgálatok eredményei</i>	67
<i>Ellenőrzések során tapasztalt trendek</i>	72
<i>Képzés</i>	75
<i>2010-ben a szervezetben bekövetkezett változások</i>	76
<b>Élelmiszer- és takarmánybiztonság</b>	<b>77</b>
<i>Az ellenőrzések jellege</i>	78
<i>Ellenőrzési terv megvalósulása</i>	78
<i>Ellenőrzések eredményei</i>	79
<i>Laboratóriumi vizsgálatok</i>	81
<i>Képzés</i>	81

<b>Borászati termékek</b>	<b>83</b>
<i>Ellenőrzések jellege</i>	84
<i>Ellenőrzési terv megvalósulása</i>	84
<i>Ellenőrzések eredményei</i>	84
<i>Ellenőrzési eredmények összevetése az előző évek eredményeivel</i>	86
<i>Borászati termékek laboratóriumi vizsgálata</i>	87
<i>Képzés</i>	87
<i>Az igazgatóság éves munkája során bekövetkezett változások</i>	88
<b>Audit</b>	<b>89</b>
<i>A 2010. évben végrehajtott auditok tárgykörei</i>	91
<i>A 2010. évi belső ellenőrzések tárgykörei</i>	91
<i>Eredmények</i>	92
<b>Mellékletek</b>	<b>94</b>
<i>1. melléklet: A MgSzH működésének és feladatellátásának jogszabályi alapja, valamint a 2010-ben módosult főbb jogszabályok listája</i>	95
<i>2. melléklet: A Nemzeti Referencia Laboratóriumok (NRL) és hatósági laboratóriumok</i>	97
<i>3. melléklet: A Nemzeti Referencia Laboratóriumok tevékenységi köre</i>	99